

Cigerxwîn

DÎWANA.. III

..1973

Cigerxwîn

KÎME EZ

DÎWANA.. III

SALA - 1973

PÊŞGOTIN

Çi gava ku mirovek, têkoşer û şoreşgerên kurd bîne ber çavên xwe, bê guman, navê Biwêj(Şair) ê mezin Cigerxwîn di nav wande wê bê êjmartin. Ji ber ku, mamûstayê hêja ne tenê li perçeyên Kurdistanê û di nav milletê kurd de tê nasîn Belam :Li temama cihana pêşverû, û sosyalist de jî xwedî nav û denge.

Digel vêjî; Wek xortekî kurd, dixwazim hinek nasiya xwe, li ser xebatker û navdarê niştimani de di vê pêşgotina hade, ji xwendevanên hêja re bi kurtî pêşkêş bikim.

Cigerxwîn: Navê wî, Şêxmûs kurê Hesên, ji gundê Hesarê, ji Kurdistana Tirkîyêye, emrê wî her wek-û, wî di diwana xwe ya yekem de gotîye: "Di sala 1903 de ez hatime dinyayê, bi navê Sultan Şexmûs ez çêbûme ji dayê" yanî emrê biwêjê me neh-a dibê 70 sal. Cigerxwîn piştî ko bîrbir bû, dest bi xwendina Olperestî kir û ji bo temam kirina xwendinê li çar qozîyê Kurdistanê gerîya û di vê gera hade, halê milletê xwe yê siyasî, civakî û aborî didît, pê agahdar dibû. Ev jîna kurd têde, jîyanek bindestî û paşve mayî bû, jiber ku emperyalistan wê demêwelatê Kurdistanê perçe, perçe kirbûn, paşverûyên Tirk, Ecem û Erebb jî zordestî û sitemkarî li kurd dikirin. Ji ber vê yekê; Cigerxwîn di sala 1923 de, piştî emrê wîbî bîst, rewşa kurd û Kurdistan têde, tesîrek pir

mezin lê kir, di ber xwendina xwere xebata nişt-
imani û milletperwerî jî meşand, bi dengê bili-
nd û bê tirs û bê pirs, li ristên xwe gazî mill-
etê kurd kir, ji bo hişyar bibin, bindestî û si-
temkariya dijmin ser xwe rakin. Lê Cigerxwîn bi
rist û xebata xwe, xwest regekî gelêr (şa'bî) bi
dê tevgera kurd, û bivî awayî ban temamên qorên
(tebeqên) millet kir, da ko bi hev re bi yek destî
rabin û welatê xwe rizgar bikin. Ev nerîna han
jî xweş xuyaye di dîwana wî ya yekem de. Lê piş-
tî ku Cigerxwîn ket nav xebatê, jê ve xwiya bû
ku burcuwazîyên kurd, ewjî weke burcuwazîyen mi-
lletên dîne. Îtir berê xwe da rêça sosyalistîyê
û bi xurtî û dijwarî şerê burcuwazên kurd kir,
û rast û rast ban karker û cotkarên kurd kir û
ji wan xwest ku dest bidin pirolîtarên cihanê
û şerê dijminê mezin bikin ku ewjî emperyalîzm
û pîşverû ne çî Tirk û Ecem, çî Ereb û çî Kurd,
û dît ku ew rîya han bi tenê Kurdistanê aza di-
ke. Her wisajî ev nerîna xwe di dîwana duwem de
bi cih kir ko di sala 1954 de hatiye çap kirin.

Diber van raman û armancên xweyê bilind û ça-
kde Cigerxwîn çendî belengazî, zulm û êş borand-
iye, lê tevî wî haweyî jî, bê serçimandin û bir-
çîbûn, zindan û çola, dev ji rêya xwe ya rast û
dirist berneda û her û her ser meşîya, bi vê re-
nge xebata xwe Cigerxwîn rolek pir mezin di şî-

yarî û serxwe bûna qora, gelêrên kurdî de lîst,
prolîteryayê welat li qada wan da hesandin.

Di vê dîwanê de jî, Biwêjê me, dîsa, şopa têkoş-
în û şoreşgerî girtiye, nêrînek li ristên dîwan-
ê, dide xuyakirin ko seyda di ramanên xwe yên n-
îstimanî û civakî de gavên fireh ber bi pêşve
avêtine, û ji ristên wî yên evînî, meruf tê digh-
e ko seyda hîna ew Cigerxwînê dil tenik û evîn-
dare, û hêvîdarin ko ev dîwan arîker bê ji bo
ramanên pêşverû re li nêv milletê kurd de.

HEMÎD DERWÊŞ

15/2/1973

KÎME EZ ?

Kîme ez ?

Kurdê kurdistan

Tev Şores û volqan

Tev dînamêtîm

Agir û pêtim

Sorim wek etûn

Agir giha qepsûn

Gava biteqim

Dinya dihejî

Ev pêt û agir

Dijmin dikujî

Kîme ez ?

Ezim rojhilat

Tev birc û kelat

Tev bajar û gund

Tev zinar û lat

Ji destê dijmin :

Dijminê xwînxwar

Xurt û koledar

Ji rom , ji fireng

Di rojên pir teng

Bi kuştin û ceng

Parast , parast

Parast min ev rojhilat

Kîme ez ?

Rojhilatê nêzîk
Rojhilatê navî
Ev bajar û gund
Ev bej û avî
Ket bin destê min
Pî da ser dijmin
Min bi ceng û şer
Zanîn û hiner
Piştî wî şikand
Serî lê gerand
Ez bûm padîşah
Xurt û serbilind
Ketin destê min ta sînorê Hind
Kîme ez ?

Kîme ez ?
Kurdê serfiraz
Dijminê dijmin
Dostê Haştîxwaz
Ez xweş mirovim
Ne hirç û hovim
Lê çibkim bê şer
Dijmin naçî der
Bav û kalê min
Dijîn tev serbest
Naxwazim bijîm
Ta ebed bindest
Kîme ez ?

Divê ez derxim
Dijminê xwînxwar
Şahê efyûnkêş
Jontirkê dijwar
Serbest bijîm ez
Wek hevçaxê xwe
Dilxweş bixum ez
Rez û baxê xwe
Çekan hilgirim derkevim meydan
Rêçek nû çêkim ji boyî insan
Kîme ez ?

Ezim ê şikand leşkerê (Rêşar)
Min bi xwîna xwe parastî ev war
Disînga dijmin ez bûme kelem
Xwe dan ber siya min Turk û Ecem
Li ser serê min
Sinbil û kulah
Serê hespê min
Digirt Padîşah
Ezim ew gernas
Ew Selahidîn
Bi pirs ji dimyat
Bi pirs ji Hetîn
Kîme ez ?

Ezim Erdeşîr
Ew Noşîrewan
Kesrayê mezin

Bê tac û eywan
Dostê kevnare
Ko bûne dijmin
Ser di tewandin
Ber agirê min
Ezim ew qelaş xurt û pehlewan
Xerac min distand ji Hind û Yewnan
Kîme ez ?

Ezim ev gernas ezim ev mêrxas
Belê ezim Kurd
Îro ez mame
Bindest û zigurd
Ew tac û eywan
Tev çûn û rizîn
Dijmin nav û deng
Tev ji min dizîn
Xistin laşê min mîkrobên teres
Ta bûm perîşan bê nav û nekes
Kîme ez ?

Ezim ew kurdê ser hişk û hesin
Îro jî dijmin ji min ditirsîn
Bîna barûdê
Kete pozê min
Dixwazim hawîr
Biteqim ji bin
Dîsa wek mêra
Bikevin çiya

Naxwazim bimrim
Dixwazim bigrim
Kurdistana xwe
Axa Mîdîya
Kîme ez ?

Kawey hesinker bav û kalê min
Perçiqand serê Zehakê dijmin
Ji gerdena kurd
Wî şikand zencîr
Serê me parast
Ji birîn û Şûr
Roja hat kuştin xwînmijê dilsoz
Goya dibêjin :- Ew roje nûroz
Zivistan diçî
Ew rojên ne xweş
Parêz dibî kurd
Ji dêwê zergeş
Wesan dibêjî Zerdestê rêzan
Ehreman dişkê Hirmiz tê meydan
Kîme ez ?

Ezim ê çêkir ev cejn û nûroz
Divê bistênim
Wilo nemênim
Bigrim tol û doz
Fermendar bim ez
Li ser kurdistan
Bo min bimênin

Ev bax û bustan
Ev şax û ev deşt
Rez û şînahî
Bigrim destê xwe
Dil xoş û şahî
Zana û xwenda
Dezgevanên xurt
Vî warî bigrin
Bikin ronahî
Kîme ez ?

Ezim ew Kardox Xaldêwê kevnar
Ezim ew Mîtan, Nayrî, û Sobar
Ezim ew Lolo
Kardok û Kudî
Ezim Mad û Goş
Horî û Gudî
Ezim Kurmanc û Kelhor, Lor û Gor
Ezim, ez Kurdîm, li jêr û jor
Çend hezar salin
Kurdistana min
Perçe perçe ma
Bindestê dijmin
Kîme ez ?

Îro ji Lor û Kelhor û Kurmanc
Ji dest xwe berdan ew text û ew tac
Bûne Olperest
Bi Tizbî û xişt

Ta dijmin şikand
Li me ser û pişt
Me dan bin lingan dewlet û hebûn
Bûn dijminê hev perçe, perçe bûn
Ta ko Kurdistan
Ta ko Kurdistan
Jar û perîşan
Kete bin destan
Kîme ez ?

Ezim ev millet ezim ejdeha
Ji xewa dîlî şiyar bûm niha
Dixwazim wek mêr
Dixwazim wek şêr
Serê xwe hildim
Çi ser bilindim
Bi cihan carek
Ez bidim zanîn
Rêçika Markis
Rêçika Lenîn
Kurê Guherz û Ferhad û Rustem
Kurê Salar û Şêrgoh û deysen
Bejin bilindim
Wek Dêw bilindim
Ez dest dirêjim
Serbest dibêjim
Dixwazim bi lez
Gavan bavêjim
Kîme ez ?

Ne xwînxwarim ez haştî xwazim ez
Serdarê meye gernas û nebez

Em şer naxwazin

Divên wekhevî

Em paşve naçin

Dijmin direvî

Ji bo mirovan em tev dost û yar

Bijî Kurdistan bimrî koledar

Kîme ez ?

BÊTE HÊÇIM WELAT

Welat, çikas bilind bibî
Ew qas ejî bilind dibim
Her çend pak û rind dibî
Ew çende pak û rind dibim

Serbest bijîn bajar û gund
Kurd têde runin serbilind
Wek Feylesûfê Çîn û Hind
Bi rûmet û mezin dibim

Kengî tu payadar bijî
Ala li her der rahejî
Belav bibî pesnê te jî
Navdar û pir pesend dibim

Bilind bibin pir xwendegah
Cotar û karker bibne Şah
Îdî di dil namênî ah
Ronî didim wek find dibim

Dîsa çîya tev şîn bibin
Xort û keçik tev dîn bibin
Hin wek Mem û hin Zîn bibin
Çîrok di nava gund dibim

Heta ko gundî rakevin
Wêb dehkerê min dakevin
Zû xew bi çavan nakevin

Taxûrê Hind û Sind dibim
Îro tu bin destê neyar
Bê leşker û ferman û dar
Qul, qul dirazim rengê mar
Hawar bi rengê kuno dibim

Şêrim kurê Mîtanîya
Cihê minin şax û çîya
Doza me axa Mîdîya
Nêzîke wek Axund dibim

Divê ko em şîyar bibin
Bo Şoreşê li kar bibin
Haval û dost û yar bibin
Wê çaxê wek Ferzend dibim

Hilmek ji wan baxên di şîn
Pir xweş dikî derd û birîn
Îdî Ciger nabî bi xwîn
Guvend li dor Elwend dibim

BANGA SIBÊ

Mela banga sibê didî, dibê: ji xew rabin bese
Ev bû hezar sal kolene, ta key di xew da bin bese
Li ser we tim zor û setem, pingav û gol û ça û çem
Li ser we bûn sar û seqem, lê win şiyar nabin bese
Malê me tim dixwî neyar
Tim têne me qamçî û dar
Bindest û birçî û hejar

Carek qe ranabin, bese
Bindestê dijmin tim nexweş
Li ser çiyar diz û keleş
Qirdê me kor, bextê me reş

Em tev bi hevra bin, bese
Welat xweşe, tev xêr û bêr
Petrol û hasin, zîv û zêr
Bindestê dijmin, jor û jêr

Ta kengî kola bin, bese
Heta nebin xwenda û jîr
Bê rêber û bê destegîr
Bê dewlet û gêş û wezîr

Bindestê Turka bin, bese
Ev dijminê zana û xurt
Xwixwar û devlok, har û sirt
Her dem bi fort û pesn û zirt

Li ser me axa bin, bese
Tev ên me ne ev bax û dar
Deşt û çiya, lat û zinar
Lê derketîne rengê mar

Lê ew di baxa bin,bese
Ev xan û eywan û sera
Dijmin bixun mal û pera
Xweş têde rûnin ew,çira

Em tim li çola bin,bese
Em tim ji derve dûrîdest
Bê nan û tazî,jar û mest
Wer bêne kuştin,dest bi dest

Bin boks û dara bin,bese
Dijmin kete xanên bilind
Girtin ji ber me şar û gund
Lê em dinalin rengê kund

Yan rengê zaxa bin,bese
Daxwaz çiyê ji serxwebûn?
Da em bixun mal û hebûn
Pê xweş bikin derdê derûn

Lê xurt û hêja bin,bese

BEXTREŞIYA KURD

Ho ho !!!

Hey bêbext!

Çavên we birjin

Bese win şaşin

Rêçika we da ser

Tev rêl û kelem

Şaxur û kaşin

Hawîr di gerin

Xwe didin kujtin

Ji bo kêye ev ?

Dijminê millet

Dijminê welêt

Kolê Emmaşin

Ji bo welêt em xwe didin kujtin

Gernas û mêrxas

Em ne rencberê dijminê Kurdin

Mêr û qellaşin

Pêşmerge başin yan dijminê Kurd ?

De bêje rû reş

Heta dijminê Kurd jî dizanî

Pêşmerge başin

Ma qey çavên

Korin nabênin

Dijmin dibê çî ?

Bo çî ew ceşşin

Ma win nizanin

Bo çî win caşin ?

Dijmin zana ye
 Ev hezar salin
 Kurd didî kujtin
 Ew tim li pêşin
 Lê em nezanin
 Herdem li paşin
 Her çiqas bazdin
 Naçare rojek
 Tên gewriya êş
 Wek ceh û garis
 Lê win dizanin
 Tenê em aşin
 Tifû sed tifû
 Li çerxa felek
 Win jî kirin Kurd
 Em kurên millet
 Rencberê welêt
 Bê mal û maşin
 Em serê dijmin
 Dikin tenê win
 Xwe dikin qurban
 Dijmin di kujin
 Tenê di nav de
 Win jî manaşin
 Em Kurd tev yekin
 .Mirov û pismam
 Xwe medin kujtin

Win jî wekî me
 Kurdin pismamin
 Dostin oldaşin
 Hoho !!! hey bêbext !
 Bes bibin mortal
 Ji bona dijmin
 Carek meyze kin
 Ev kujtî kîne ?
 Çi term û laşin ?
 Ji sedî not jê
 Kurd û birane
 Bes xwe bidin pêş
 Win tev nezanin
 Bê hiş bê mijî
 Çewalin xaşin
 Ev Şoriş aşê
 Aşê milete
 Ê miletê Kurd
 Tenê win aşê
 Dijmin di gêrin
 Hoveqeraşin

BERE BIHAR BI XÊR BÊ

Bihare ba bi xêr bê li ser çavê me nûroz
Ba kurd ji hevre bêjin: bira cejna te pîroz

Kincên ciwan wergirin li Kurdistan keç û kur
Zerî biçin semayê çi amoz û çi xaloz

Mizgîn ji bo me bêtin doza me va giha me
Em aşîti di xwazin kengî bighê me ew doz

Perî û xort û reşkal li her derî bibêjin
Bijî serdarê zana ev rêberê me Behroz

Canfidayên ciwanmêr em deynin ser milên xwe
Îdî em şer naxwazin gulebaran û bahoz

Em dixwazin bihar bê bi ken li her der û cî
Hembêz bikin keç û xort hemî pismam û amoz

Bi serbestî bilîzin maçan bi hev bi gorin
Bere ji min bi xeydin ev neqşebend û kerboz

Xwedê li jor dizanî em ji bona çi dane
Çima girtî û dîl bin weke berxa di nav koz.

ÇARDEHÊ TEMÛZ

Ey cejna şadî ey cejna şadî,
Cejna serbestî,gerdenazadî
 Li ser çavan bê çardehé temûz
 Dîsa bixêr hat cejna we pîroz
Milet wergirtin bergên dilxoşî
Ala kesk û sor welat dapoşî
 Li herder şadî,milet devliken
 Hatin çirandin,ew zencîr û ben
Destên xwe dan hev tev kurd û ereb
Li ber koledar winda bû neqeb
 Îdî naxwazin dîlî,bindestî
 Da bimrî zorker,bijî serbestî
Ji bo me danîn ev rejîm û hîm
 Bijî payedar-Kak Ebdilkerîm.

DI QEYD Û BENDAN RANAZIN

Em Kurdin, kurdên navdar ser bilind û efrazin
Xewa me nayê li newalê kûr diqeyd û bendan ranazin
Em kurên selahidîn, Erdeşîr, Keykawis û xesro
Çiman ji dijmin re tev dergevan û cilwazin
Pir şerme ko Reşqirak me bixun û em nêçîrvan
Kê diye ko nêçîra Qirakê Qertel û Qerbazin ?
Şêrin bi zencîr girêdayî bin destê dijmin mane bes
Serbestî bi zor dixwazin, bindestî tu car naxwazin
Azadî û serbestî û berxwedari li cihan tev
Pêşketîne, ev ji me re her û her daxwazin
Em dostê her milletî, û dijminê kolîdarin bes
Pêkhatî ne ji bo şer, lê çibkim, bê çek û nasazin
Gernasê dêrsim û agri û barzan û sordaşin em
Bermayê:- Mad, û Sobar û hemxakê Qewqazin
Qaremanê milletê kurd tev karker û cotarin
Dijminê koledar û dost û hevalên azadîxwazin
Lê ko weşa nedin xwe û nebin yek seras kurd
Zencîr nayê şikandin tu car, ne bigilî û ne bigazin
Xwe veweşêne ey qareman kurd wek şêr û gernas
Guh bidêre azadîxwaz li herderê bi qîr û awazin
Dijmin dijmin, çi dûr çi nêzik ey milletê kurd
Li herderî meyzake, wek hevin, pîvaz, pîvazin

DIVÊ RÊ DE SIYAMENDIM

Bese dilber heta kengî li Şam û geh li Derbend bim
Di benda zulfê me heta kengî di nêv bend bim

Evîna te kirim seyda û seyda tim bi nalîne
Gelo dilber dixwazî ko di vê rê de Siyamend bim

Dilê min xweş dikî nazik li min birhên xwe dişkênî
Di xwazî derkevim şaxan wek û Ihsan û Ferzend bim

Divêm serbest bijîm dîsa li Zagrosê xwe wek caran
Bere ez Lor û Gor û Zaza û Kurmanc û Hemawend bim

Xwedî zêr û xwedî mal û xwedî petrol û têr gundim
Çi şerme ko dibin destê neyaran de bi xerbend bim

Ji pingava siî heta delavê hurmizê ê min
Çima wer jar û pabend û perîşan û perakend bim

Ji min şêrîn di xwazî ko wekî Ferha dê aza bim
Bi kolim kohê Qendîlî ji Xesro re hinermend bim

Ji lêva şerbeta sêva bi min da û di xwazî ez
Di benda zulf û biskên reş û wan lêvên şekerxend bim

Bese seyda te mey da lê gelek şerme li meydanê
Sema û heyhey û çerxe tenê girtî û pabend bim

DIREVIM

Hevalê hêja megri çiya cihê şêra ne
Dîwarên rûmetê ji serê xurte mêra ne
Bilindî ava bûye bi xurtî, kotek, zor
Berjêr meçe, bindestî ye, fermû, em herin jor
Eywana serbestî, gelek bilind û gelek bala ye
Cihê serê min û te tenê têde niha vala ye
Xencera min zingar girtiye ji qerêja bindestî
Ne bi xwînê bî kesek carek naghê serbestî
Li newalên di kûr razî xewnên xerab di bînî
Cilika gidiya bidî serê xwe, xemnak dimênî
Zinhar, nebî ji doza xwe vebî ta her û her saxî
Ma ne şerme, em sax û gernas û dijmin bixun vî baxî ?

EV JI ME TÊ HEW

Me tim dilorand, te ser xiste xew
Şiyar bûye lê nabêjî me :-tew
Hezar wek Xanî, Hacî û Bêkes
Dilxweş nebûn em ne ez û ne ew

Li ser hev dîlî, perîşanî, êş
Bindest û girtî, bin dar, û bin bêş
Çavên me ziwa, li ser te digrîn
Lê ta îro jî gavek nadî pêş

Ketin riya me pir newal û erx
Çend care dijmin ji me rakir kerx
Herkes bû dijmin, heta gera çerx
Gazinde çibkin, ev ji me tê, hew

Em çendan rêber pir hosta û jîr
Me serguherî hev kirne ev bîr
Çend sal li ser hev ev hawar û qîr
Medxwest bibî şêr, lê tu bûyî kew

Hezar salin em gerdexwar û mest
Tim çav şikestî, reben dîl û mest
Dijmin bo xwe xwest, mejî jêre xwest
Bo dijmin nîvişk, tenê bo me dew

Mexabin ê te ev çîya û şax
Ev bajar û gund, pez û rez û bax
Birîndarî lê tu qet nabê ax
Birçî û tazî tenê nabê new

Bê kêrî lewra bê dost û hevdem
Hezar salin ko dibazî her dem
Zor û lêdan û kuştin û setem
Ey kurê Nayrî, bermayê Pehlew

Dixwazî bibî xwedî nav û deng ?
Bi rûmet, serbest, bijî tu xweş reng
Ji destê dijmin xwe derxî bi ceng
Bijî bi paye, rûmet û hew-hew

Te dane dijmin ev qûnax û xan
Dest hilnayênî, ji lew perîşan
Bin destê dijmin birçî û bê nan
Çi bêjim, sîh sal dibêr bi lew, lew

Zana, birewer, hozan û gernas
Cengawer û xurt, qareman, mêrxas
Zaza û Bext û Lor, Aşîr û Bilbas
Li sînga tevan rakişandin kew

Rêça kalên me çend sal dane ser
Taristane bê rêzan û rêber
Di şevreşê de roj qet nayê der
Xwendina te roj, xebate pertew

Te rê berdaye vaye rê wer,wer
Gewher perestî, welat tev gewher
Here şerê şêr, gêr bûye li ser
Azadî bi xwînê ye, te divê wer,te divê mew ?

Welat yareke pir xweş û dîdar
Li ser dinalin hezar evîndar
Li rast û li çep kuştî, birîndar
Malwêrane ê dosta wî bedew

EM KURDÊ ÇIYANE

Em kurdê çiyane ne ko em xelkê Merîxin
Em şerger û mêrin, neko faşîstê Munîxin
Gernas û çelengin, xwedî tarîx û bidengin
Nêv cergê neyaran, bixwe em xencer û mîxin
Wek bestem ne dibê bêne şikandîn
Lê nayêne xwarin, newekî moz û petîxin
Bindestê neyarin, tenê pir dijmin û bê çek
Çavnêrê démê ne, bixwe wek zencîr û sîxin
Nerm nabî bi levê, dilê vî dijminê xwînxwar
Korfersên û napak, bixwe bê mix û mexîxin
Em çêliyê rustem û kurê Deysem û Şêrko
Nayêne veşartin, wekî rim em di selixîn
Rabin wekî mêran, bikevin lat û şikêran
Sed poşî li vî xin, û hezar poşî li wî xin
Destên xwe bidin hev, û bibin hevdemê azad
Gurzê me serê dijminê xwînxwar bi pelêxin

EM AZADÎ XWAZIN

Kurd û Ereb bira ne em tev azadî xwazin
Milet divê serbestî, li her derî di bazin
Em dixwazin serbestî, bere bimrî zordestî
Tev karker û cotar em dijminê zordar
Bi dest top û tifingî ji cengê re li karin
Weke şêr û pilingî, tev dijminê neyarin
Bi taktîk û bi rêzan emê herin Kurdistan
Serê dijmin bişkênin, ji Kurdistan derênin .

EM EVIN

Çavên me sûnd xwarine ranazin
Bi nalîn û axîn, dil bikul û devsazin
Aştîxwaz, azadîperes, dil xurtin
Li herder digerin, bi fir û perwazin
Serbestî armance, bi mêranî xwe danê
Ji sehpa natirsin, xweş diçin zindanê
Tev karker û cotar, bi tektîk û rist
Welatparêzin, xwe berdane meydanê
Rapêçayî, tevgernasin wek fît
Qelaş û mêrxasin, pirt û Egît
Bindestî bikêrnayê, divên serbestî
Bi tektîk û zanane, hemî jîr û şît
Hatina welatê xwe nadin koledar
Rencberê miletin, ne rencberê maldar
Bindestî hew bikêr tê doza meye serbestî
Vê ristê naxwazin, îdî nabin em, bindar
Berjor dibezin hew vedgerin serberjêr
Şevên tar û reş bûne geş wek sitêr
Hilma serbestî kete pozê me, dijmin şikest
Paşve direvin, em pey dikevin wek piling û şêr
Roja me derket, îdî winda nakin carek rê
Rêça me raste, dernakevin carek jê
Girêdayî bi hev re sal û dem û çax û beng
Dema we va çû, dema me îdî vaye tê û tê.

HERE ? HERE

Here, here, here, here.....

Lawo here, keko here, bavo here

Pismam here, domam here em biwere

Here.....

Dijmin kete Kurdistanê

Kesek nîne li meydanê

Ev dem dema ber dîlanê

Rabe here roja şere

Here.....

Bi destên me top û tiveng

Here rabe bûye dereng

Weke şêr û weke pileng

Herin dijmin em biwere

Here.....

Divê welat bê sitandin

Eger bimrin dewlimendin

Serfirazin serbilindin

Dema dijmin derxin dere

Here.....

Şerme bo te kurê Rustem

Wer bimênin mat û sersem

Ji Ehwazê, heta Dêrsim

Bigrin ji xwere, bigrin xwere

Here.....

Dijmin bizor ketye welât

Xwîna millet mij û mêt

Êrîş bikin wek ar û pêt

Geh dibere, geh disere

Here.....

Roja cengê tev jin û mêr

Pêşve herin piling û şêr

Welêt bigrin ji dest neyêr

Çûyîn heye, bê vegere

Here, here, here, here

Lawo here, keko here ez bi tere.....

XWE KAR BIKIN JI BO ŞER

Bi ser çiyar ketim ez karê mine bez û rev
Cî nîne têde rûnim, ne biroj û ne bi şev
Cihê bav û kalê min bi xwînamî bûye sor
Dijmin îro têde ye, dibêjî min tu derkev
Bûye sîh sal dinalim, birîndar û perîşan
Hê ji nûve birînê, qemûşk girt û giha hev
Berî bibim birîndar, xwedî dost û mirov bûm
Lê îro mame تنها, ez bê ziman û bê dev
Zivistane nikarim, bi dijmin re bikim şer
Pûk û berfê dagirtin, gelî, derbend, û bandev
Vaye bihar bixêr tê, xwe kar bikin ji bo şer
Êrîş bikin neyaran weke mêran hemî-tev

KURDISTAN

Kurdistanê Kurdistan

Bexçê gula, derdê dila

Îro maye bin destan

Kurdistana bilindî

Hemî bajar û gundî

Heçî kesê tebxwazî divê canêxwebderdî

Kurdistanê Kurdistan

Bexçê gula derdê dila

Îro maye bin destan

Kurdistana pir xoşî

Xweş Dicle û Nêrdoşî

Namûs di serê wî nîne

Ê te arzan bifroşî

Kurdistanê Kurdistan

Bexçê gula

Derdê dila

Îro maye bin destan

Kurdistana hilmîştî

Ji zêr û gewher mîştî

Em li ber der dergevan

Dijmin têde rûniştî

Kurdistanê kurdistan

Bexçê gula

Derdê dila

Îro maye bin destan

Mîştî ji petrol û zêr

Dijmin dixun xêr û bêr

Rûniştî textê Kohreş
Li ser taca Erdeşêr
Kurdistanê Kurdistan
Bexçê gula
Derdê dila
Îro maye bin destan
Kurdistana pir zengîn
Şax û baxên te rengîn
Ne ez tenê, lê tev Kurd
Ji derdên te, Ciger-xwîn
Kurdistanê Kurdistan
Bexçê gula
Derdê dila
Îro maye bin destan

XORTNO RABIN HERIN CENG

Xortno rabin herin ceng

Li herder û cî û şop

Bi dest me top û tiving

Hawîr bikin qope, qop

Weke mêran bidin deng

Bigrin:-kel û şax û kop

Weke şêr û wek pileng

Xortno rabin herin ceng

Roja cengê em şêrin lawên Guhderz û Rustem

Kurdê navdar û mêrin, Kurên Salar û Deysem

Serê dijmin bihêrin, emê çekin çax û dem

Weke şêr û wek piling

Xortno rabin herin ceng

Em gernas û serbilind kurê Kurd û Mîdiya

Hînî cengê bûne rind, em şervanê ser çiya

Em dê bigrin şar û gund, birc û lat û geliya

Weke şêr û wek pileng

Xortno rabin herin ceng

Îro cenga welate, weke şêran de rabin

Azadî û felate, hemî dost û bira bin

Şores û kêferate, bi tektîk û bi ra bin

Weke şêr û wek pileng

Xortno rabin herin ceng

Divê em tev bibin yek weke şêran herin şer

Bi lîlênin çavbelek, dijmin bişkê bidin ser

Xemlandî bin em bi çek, pêşve herin li herder

Weke şêr û wek pileng
Xortno rabin herin ceng
Roja cengê vaye tê em tev jêre li karin
Dijmin derxin ji welêt, ger em bimrin li karin
Lê bibarin ar û pêt, dem nêzîke dikarin
Weke şêr û wek pileng
Xortno rabin herin ceng
Leşker bikin sed hezar, divê nebî rawestan
Welat bigrin em bi dar, Ala me bête hildan
Bimrî, bişkî koledar, bijî Kurd û Kurdistan
Weke şêr û wek pileng
Xortno rabin herin ceng

NAXWAZIN BINDESTÎ

Kurdin serbilindin,naxwazin bindestî
Em azadîxwazin,divên tim serbestî
Îdî em hestan
Nîne rawestan
Xencer bi destan
Divên Kurdistan
Kurdistana me ye,lê Bindestê dijmin
Bi roz û rêzanî,divê ko em derxin
Êrîşe êrîş
Ey gelê Kurdan
Divê em bigrin
Bizor Kurdistan
Gelek xoş û rinde pake serbilinde
Tev bajar û gunde, gelek Dewlemende
Dijmin pê da ser
Divên herin şer
Bizor derxin der
Bigrin Kurdistan
Kurd şêre lê dijmin zencîr li mil pêçan
Gernas û mêrxase,lê teng bûye meydan
Zencîr ba bişkên
Derkevin meydan
Bigrin em tola
Kurd û Kurdistan

MILET JI DIJMIN MEZTIRE

Em bi ser dijmin de wek pêt û birûskan birijin
Ger çî em dê bêne kuştin, wî digel xwe bikujin
Rê û derbendan li ber bigrin wekî hewr û mijin

Em kurên kurd ser bilindin pêşve êrîş ey bira
Zanîbe, bawer bike, millet ji dijmin meztira
Wer bikin, lê bibne leşker, dar û ber, lat û devî
Çare nîne, serşikestî, rev dest wî nakevî
Miletê kurd dê ji pare mêr û jin tev pey kevî

Em kurên Kurd.....

Sûnd û peyman bî li ser me, em ji vê rê nagerin
Canfida ne, em di vê rê, nayê bîra me mirin
Ala rengî wek pilingan pêşve rakin, hilgirin

Em kurên Kurd.....

Em di sînga wî de carek xenceran kalan bikin
Wî çilom talan kirin, em jî wî wer talan bikin
Ser şikestî, perçe, perçe, em li wî halan bikin

Em kurên Kurd.....

Em bi ser de hilweşênin, kozik û sênc û çeper
Şerpeze, rê nîne paşve bazbidî, em bidne ser
Serbilind vegrin, li herder, Ala rengî kesk û zer

Em kurên Kurd.....

Em welat bigrin bi carek dar di destê me kevî
Dewlemend û serbilind bin, zû li darxin wekhevî
Her kesek serbest bijî, dilxweş di nav de rakevin

Em kurên Kurd.....

RÎ DIBÎ BOST ? DIJMIN NABÎ DOST

Dibî ko rî bibî bost
Dijmin tu car nabî dost
Sed salî ser bidî post
 Tim dilreş û bêbave ew
Her çende pişt nerme neyar
Gava te bigrî rengê mar
Carek li ser ser bête xwar
 Jehra reş û zehrave ew
Diran jihev, bi devkenî
Şêr bêjî berxê:-Ez benî
Xap û fenê pîs û genî
 Lê berx çizani rave ew
Ê kê bî ev xweşreng welat
Ev gund û bajar û kelat
Ev Dicle û Zab û Ferat
 Qase tijî dirhave ew
Kurdê kurê Lor û Meda
Bigrî ji vir ta serheda
Tev mane bindest û geda
 Wek parsekê bêname ew
Ev çerx û dolabên dinê
Vê ger û çûn û hatinê
Bala xwe win çê nadinê
 Geh şêvreş û geh tave ew

WELATÊ MIN

Welatê min bihişte kaniya zêr
Belê şêr têde birçîne, gurin têr
Kurên Guhderz û Rustem lê perîşan
Di bin destê neyaran têne ber kêr
Nezanî û nexwendin, em birin paş
Ji dexsa yek ji wan carek nebû şêr
Ji dijmin re bi carek dost û bindest
Ji hev re pehlewaniya şerker û mêr
Dibênin xelk di ser hewran ve çûne
Niha jî hê newêrin bêne bajêr
Hemî millet bi berjor ve di bazin
Tenê Kurdan bi korî dane serjêr
Bi destê dijminan Tang û Firokin
Di destê wan de xişt û tevrik û bêr
Hemî دنیا ji cengê re li karin
Tenê beyhûde mane em xwedî xêr
Eva rî bûye bost û Turk nebûn dost
Ji bîr naşîn, ne gorn û ne serê mêr
Belê tarîxê va roja me anî
Bi hev re ser bilind rabin bidin dêr
Binêrin xwendevan çawan bilindin
Li alîkî me Mizgeft û yekî Dêr

LEŞKERİM

Leşkerim Şerkerim

Hawîr di gerim

Başok û bazim

Hawîr di bazim

Di bin desta de

naxwazim razim

Leşkerim azadî xwazim

Di xwazim bijîm ez wek mirova

Na xwazim bijîm wek hirç û hova

Wekî mîletan wekî dewletan

Xwedî nijadim xwedî zimanîm

Bi ax û qadim bernadim bernadim

Qada xwe bernadim

Leşkerim wek bazim

Azadî xwazim

Leşkerê kurdîm gernas û merdîm

Naxwazim carek qada xwe berdîm

Bi top û tîfîng ketîm ser çiya

Nav gul û giya dar û devîya

Êrîşan dibîm neyar û dijmin

Ji bo doza xwe xwe didîm kuştin

Leşkerim wek bazim

Azadî xwazim

Bermayê Madîm kurê Ferhadîm

Ne kolê Tirk û Fîrs û Bexdadîm

Kurê Mîtanîm xwedî bînyadîm

Kurdîstana xwe carek bernadîm

Kardoxim kurdîm ekradîm
 Leşkerim bazîm azadî xwezîm
 Sorîm wek agir agirê pir gur
 Tev têne kuştin jin û hûr û gir
 Ji bo ko nemrîm ez dibîm leşker
 Bi qîr û halan şêr û dilawer
 Bi bîr û bawer dil xweş diçîm şer
 Leşkerim bazîm azadî xwazîm
 Naxwazîm bijîm bin darê neyar
 Dijminê xwîn xwar hirç û hov û har
 Rengê gurê har bi jehr û dijwar
 Hov û bê mijî tê min di kujî
 Hestî şikestin xwîna me rijî
 Leşkerim bazîm azadî xwazîm
 Kurê Zegrosîm mêr û şervanîm
 Xwedî serdar û part û rêzanîm
 Birûsk û hewr û qîr û tavanîm
 Şewat û kuştin ceng û talanîm
 Ez şer naxwazîm doza xwe dixwazîm
 Leşkerim bazîm azadî xwazîm
 Milet bibî yek dest bavêjin çek
 Bibîm ser dijmin êrîşên mezin
 Em wan bi dizin wek pez û bizin
 Wan rê nezana bixin zindana
 Leşkerim bazîm
 Azadî xwazîm

Xwenda û zanayê welêt
 Ta key di xewda bî,mela ?
 Hawîr dixan û ar û pêt
 Ma raste tim wabî,mela ?
 Milet seranser maye jar
 Kola û bindestê neyar
 Herdem dikî qîr û hawar
 Carek şiyar nabî,mela
 Tu rêberê Kurdên reben
 Ma nabênî zincîr û ben ?
 Dimrin li çolan bê kefen
 Dîsa tu ranabî,mela
 Ji dest me çûn. ferman û dar
 Ka xwendegah û xwendewar ?
 Birçî û tazî rengê mar
 Tim çav li destabî,mela
 Gava ku dezgeh hîn bibî
 Qey gawir û bê dîn dibî ?
 Yan rengê Rûs û Çîn dibî ?
 Hişyar û zanabî,mela
 Dijmin bi xwendin bûne mêr
 Hawîr xwe parast rengê şêr
 Peyda kirin wî mal û zêr
 Lew zor li wî nabin,mela
 Zû hîn bibe top û tiving
 Li ser çiyar bi qîr û deng
 Bi dijmin re bike tu ceng

Hê nû tu seyda bî,mela
Xwe çenke bajarên mezin
Win kar bikin,hezar û hin
Bawer bike carek ji min

Tê jîr û hosta bî,mela
Binêr Kelemper,ba dibî
Çuklî ji ber li ba dibî
Lê dar bi jor ve radibî

Divêt ku zana bî,mela
Her dem bere bayê bihar
Bi qîr û fîzîz û hewar
Ser jêre xwar nakî zenar

Qet çare lê nabî,mela
Milet ku şer dîkin hemî
Ê qels serî dişkê timî
Bê tang û bê top û gemî

Nabî xwe azakî,mela
Vaye Terektor hate kar
Cotar ji hev kir tar û mar
Carek ji xew nabî şiyar

Cotê me ê ga bî,mela

NIZANIM EZ NIZANIM

Keyda ji min xeyidye
Rû sar û pir cemidye
Li ser wê ez di kalim
Wekû bilbil di nalim

Tenê dibê nizanim

Nizanim ez,nizanim ez,nizanim ...

Dibê; dûrî min here
Te yek diye ji xwere
Ez û tu bûne dijmin
Îdî bes were cem min

Tenê dibê nizanim

Nizanim ez,nizanim ez,nizanim...

Min go:bêje kiye ev
Li ser dibê roj û şev
Go:min çijêye heyran
Win pîroz bin ji bo hev

Tenê dibê nizanim

Nizanim ez,nizanim ez,nizanim...

Min go: Botîye ?

Go:na

Min go: Torîye ?

Go:na

Min go: Sorîye ?

Go:na

Min go: Lorîye ?

Go:na

Tenê dibê nizanîm
 Nizanîm ez,nizanîm ez,nizanîm...
 Keça kê ye ?
 nizanîm
 Ji Şamê ye ?
 nizanîm
 Ji Bexdêye ?
 nizanîm
 Ji Hindêye ?
 nizanîm
 Tenê dibê nizanîm
 Nizanîm ez,nizanîm ez,nizanîm...
 Min go Rewşê ye ?
 Go:na
 Min go Eysê ye ?
 Go:na
 Min go Fatê ye ?
 Go:na
 Min go Xatê ye ?
 Go:na
 Tenê dibê nizanîm
 Nizanîm ez,nizanîmez;nizanîm...
 Min sûnd xwarî bi Xwedê
 Lê wê bawer nekir pê
 Serê bav û serê dê
 Lê wê bawer nekir jê
 Tenê dibê nizanîm
 Nizanîm ez,nizanîm ez,nizanîm...

Ne Tewrat û ne Incîl
Ne Furqan û Evista
Min sûnd bi van teva xwar
Lê ji payê ne hat xwar

Tenê dibê nizanîm

Nizanîm ez,nizanîm ez,nizanîm...

Go:şêrîna pir delal
Here niha werê mal
Ma min çi jêye heyran
Pêre bike tû seyran

Tenê dibê nizanîm

Nizanîm ez,nizanîm ez,nizanîm...

Min go:tu rast dibêjî
Tê navê wê bi bêjî
Ji te pêve me sûnd xwar
Ez bi kes re nebûm yar

Tenê dibê nizanîm

Nizanîm ez,nizanîm ez,nizanîm...

Go:yeke poz bilinde
Gelek delal û rinde
Bê xwedî û Xwedane
Navê wê Kurdistanê

Me go:raste dizanîm

Dizanîm ez,dizanîm ez,dizanîm...

Tu tim li ser dibêjî
Pir ronikan dirêjî
Wê zor daye girînê
Çav sor bûye ji xwînê

Min go:qurban dizanim

Dizanim ez,dizanim ez,dizanim...

Bezîme herdû lêvan

Me dest birin du sêvan

Min go:raste bi qurban

Tiwî tiwî Kurdistan

Ji te pêve nizanim

Nizanim ez,nizanim ez,nizanim...

Ji te pêve nîne kes ne Faris û ne Çerkes

Ji tevan dil giranim

Ji te pêve nizanim

Nizanim ez

Nizanim ez,nizanim ez,nizanim...

Min ew da ber milê xwe

Min pê xweş kir dilê xwe

Bi qurbana te seyda

Navê te kirye:Xeyda

Dizanim ez

Dizanim ez,dizanim ez,dizanim...

PARTÎ ME

Welat hezar salin beyar

Di nav de wer bê tînim ez

Hemî pûş û pelaxe lê

Pir başe ko hê şînim ez

Dijmin disê xet lê kişand

Jehra dubendî lê reşand

Xwîna dilê min mijand

Ev çende pê şêrînim ez

Karê wî ye tim roj û şev

Naçare em berdane hev

Karê me bû bazdan û rev

Xweş zanibe dûrbînim ez

Heta nebin xwenda û jîr

Bê rêber û bê destegîr

Bê partî û rêz û wezîr

Lê ji tere mîzgînim ez

Tu guh mede sewal û pez

Hêjane çî ev dar û rez

Destê xwe bidne hev bi bez

Pir dewlet û zengînim ez

Partîme rêça serxwebûn

Jêre bidin mal û hebûn

Bendê di lingên we vebûn

Hêj nûber û bengînim ez

Destên xwe tev em bidne hev

Welatperest bin, ne bi dev

Xebat bikin em roj û şev

Wek Kawîs û Gurgînim ez
 Win guh medin ê dil nexwaz
 Wan hovê wek hirç û beraz
 Yan roviyên pir hîlebaz
 Pey wan de tim qêrînim ez
 Ez tim dikim qîr û hewar
 Gazî dikim kurdên xwar
 Carek li me dijmin siwar
 Lê hespê bê dezgînim ez
 Carek ko ez lota bidim
 Dîsa dinav xorta bidim
 Gazî bikim forta bidim
 Hirmîn û pir gurminim ez
 Partîme rêzanê te me
 Pispîr û pêzanê te me
 Hozanê xêzanê te me
 Neb tenê tim rotînim ez
 Gavên xwe hawîr radidim
 Hasin bi nermî badidim
 Arzan dibim, biha didim
 Keyxesriwê şêrînim ez
 Bîst sal dibêjim êşkera
 Dest bidne hevdi wek bira
 Lê dîn çi zanin van dira
 Lew gawir û bê dînim ez

PEYMANA BEXDA

Peymana bexda, ya çewt û xwar, nadirist
Zû peqî ew peyman, çavên we zû derxist
Ereb, Kurd, tev gernas, tev leşker, tev iraq
Dane bin lingê xwe, ew peyman, ew tifaq
Şikandin koledar, şikandin koledar
Dil bi tirs, ser bi xwîn, perîşan, birîndar
Di civin, di kevin, bi paşve direvin
Haştîxwaz, serfiraz, mêrane peykevin
Bi ser de kumîşîn, tev kozik, tev çeper
Ser bi reş, ji Qenal, ji Iraq, çûne der
Li herder, di revin, weke hirç, weke gur
Haştîxwaz, peykevin, geh li vir, geh li wir
Gernasan diz girtin, ser bilind weke Şêr
Tif dikin riwê wî, riwê diz, jin û mêr
Vî şêrê, rojhilat, rekeh, zû perçe kir
Koledar, zû şikest, di revî weke gur
Çavên wî wek pereng, pencên wî tev mirin
Damarên dilê vî, gurê har, kun kirin
Gurê har, birîndar, li her der di revî
Herî ku, wê Şêrek, ser mezin peykevî
Rê vekir, ji bo me, payedar-Şêr-Cemal
Şikandin li Siwês, derxistin ji Qenal
Gernasan çirandin, çi peyman, tifaq
Hilweşîn kozikên koledar li Iraq
Rencberên koledar, perçiqîn li bin pê
Hin kuştin, lê ên dî, roja wan vaye tê
Perda reş nikarî riwê wan veşêrî, riwê wan

Laşên wan kişandin, ber lingan, ber lingan
 Huseyn û Şemûnko, di tirsîn, di lerzîn
 Hana xwe, ji dijmin, ji dijmin dixwazin
 Birevin, heye rev, bi dest we nekevî
 Li ber we, dar û ber, bûne dêw tev devî
 Xewna ko, we dîbû, va derket tev derew
 Tac û text, perçe bûn, sefalet îdî hew
 Dema me vaye hat, serbestî vaye hat
 Roja me-ya millet, sor û zer, va hilat
 Perda reş, ji ser xwe me dirand, me çirand
 Zencîrên milên xwe, me çirand-me şikand
 Azadî dev li ken, em dil geş, em rû geş
 Lê Dalas, Makmêlan, dil nexweş, ser bi reş
 Ala me bilind bû, ya Huseyn, hate xwar
 Dengê te, em nakin, ey reben, ey Bayar
 Bexda çû, peyman çû, pîşête namesî
 Ji bo te, ji bo we, pir divên serxweşî
 Bi dest we, maye bes, Şahê dîn-efyûnkêş
 Bi paş ve vegerin, riya we naçî êş
 Milletên ên ko tim, vî aşî di gêrin
 Serên we, yeka, yek, ew tê de dihêrin
 Tîna we nema ye, ey reben, ey zigurd
 Dê ji we bistênin, heqê xwe:-heqê Kurd
 Çavên we kor bûne? li ber xwe nanerin
 Wek terî, li pey ker, naçare di gerin
 Ji bona Ingilîz, ji bona Amrîkan
 Ji bo çi, Kurd û Turk, win dikin bi qurban ?
 Ji jorve leşkerê, sor ku bê, hilweşî
 Ji bo we ev xweşî tev dibin dilreşî

Ji jor ve, ji jêr ve, bêne we du leşker
Bi dest we nakevî, qet, ne rev, ne veger
Bextê we reş û kor, riwê we tev tenî
Tif têne, çavên we, kî heye, ne kenî ?
Tenê win, du rencber, ji Turkan, ji Îran
Bûn kolên Confostor, bûn kolên Makmêlan
Win mane perişan, tim reben, tim birçî
Lê kerwan bi rê de, her diçî, her diçî....
Kurdistan, Kurdistan, namênî bin destan
Dê bibin tev agir, tev pijqîn ev bustan
Ev çiya, ev newal, ev serjêr, ev serjor
Ji bo we, Ey Bayar, ey Iqbal dibin gor
Ingilîz, Amrîkan, bê wijdan, bê olin
Gorna we, gornaxwe, bi destan di kolin
Bi gera vê çerxê, winê bên qeşartin
Di tingê tarîxê, winê bên veşartin
Deftera navên we di rizî, bi kevnîk
Li ser we dê Pîrê, zû çêkî, xweş teyîk
Lê navên gernasana, dinvîsin ciwanmêr
Li pelên tarîxê, bi gulav, bi avzêr
Bi xwîna xwe avdan, wan dara serbestî
Her bijî, azadî, hilweşî, ZORDESTÎ

PARTÎZANIM

Min daye ser vê rê ji dil

Zanibe partîzanim ez

Nabim xulamokî kesî

Da zanibî rêzanim ez

Milet şiyar bî roj û şev

Destan bi rastî bidne hev

Qîrîn û hawar bên ji dev

Wê çaxê borîzanim ez

Îro di bin destê neyar

Gazî û qêrîn û hewar

Tim derketime, bendewar

Bê mal û pir xêzanim ez

Bazim çiya koza mine

Serbestî tim doza mine

Rastî û bexa soza mine

Pir jîrek û pêzanim ez

Milet şiyar bû zû giha

Xwîna mine giranbiha

Belaş wê narjênim niha

Xweş zanibe hozanim ez

Gava xwe berdim ser çiya

Bigrim li ber dijmin riya

Bi kevme axa Mîdîya

Keyxesrew û Bazanim ez

Doza me qada Mîdîya

Daxwaz me her azadiya

Ev setema ha kê diya ?

Rustem û hirmezanim ez
Destê xwe bavêjim tiveng
Li ser çiyay qêrîn û ceng
Pêş de herim halan û ceng
Zanim ne pir arzanîm ez

Rojek ji rojên salê
 Yanî şeva sersalê
 Ez derketim ji nav gund
 Çûme ser kûpên bilind
 Bi tiving û bi kolos
 Ketim çiyayê Zagros
 Berf û bahoz û bandev
 Bi ser min de hatî şev
 Şevêk tarî, pir dijwar
 Perda xwe berdaye xwar
 Tijî kul û derd û xem
 Pûk û serma û seqem
 Ez tirsîyam wê şevê
 Çavên xwe berdan revê
 Hawîr me gur di zûrin
 Teba li min di qûrin
 Ez di hejim, dil bi tirs
 Ezê ji kê bikim pirs ?
 Gavek li pêş, yek li paş
 Rê nexweş bû, rêl û kaş
 Berjêr dibim newala
 Newalên kûr û vala
 Tijî ejdeha û mar
 Di berfê de diçim xwar
 Bi ser dev de di kevim
 Nema karim bilivim
 Wek çîplaxek dirêjim

Gavan pêş de tavêjim
Ez dixwazim vekim rê
Ji bo cîlê pey me bê
Bi zikxişkê diçim jor
Rê vedikim ez bi zor
Ew zenarên pir mezim
Li ber çavan dibin cin
Hîm û tamor û şikêr
Dibin wek piling û şêr
Bi xum,xum tên çem û cok
Devî dibin pîrhevok
Pîrek kete riya min
Pîrek weke diya min
Rawesta ye ew li rê
Pala xwe daye pirê
Ez tirsîyam wê şevê
Ev pîr ji min çî divê ?
Newêrim lê bi nêrim
Dixwazim xo veşêrim
Bi dengekî wek şekir
Go:Ez kurdim were vir
Ez naçare çûme cem
Pîra kevna dil bixem
Min dey lê kir weke mêr
Dayê şeva te bi xêr !
Go:Vê şeva reş û tar
Dernakevin derve mar
Vê şevreşa pir tarî
Zor û setem di barî

Xo -ew dêwê mirovxwer
Binbar kirin hişk û ter
Bahoz û serma û seqem
Welat kirin cihenem
Bêje:Çiye îşê te ?
Yan vîlik û pîşê te

Min gotê: Ey diya jîr
Cihan dît, û kevne pîr
Divêm herim cem Xwedê
Herim qata Xwedê lê

Go:Çij Xwedê dixwazî
Ka bêje bê tinazî ?

Min go: Divêm azadî
Sêrbilindî, dilşadî
Divêm bibim xwedî qad
Ne Taran û ne Bexdad
Ez naxwazim bindestî
Divêm bijîm serbestî
Bê kuştin û şerkirin
Welat bidî me dijmin

Bû tiqtiqa kenê wê
Piştê qetand benê wê
Porê serî bû gijik
Kef di devde bû mijik
Diran li min kirin qîç

Go:Siktir be,tijî hîç
Min go belkî tu mêrî
Wekî piling û şerî
Eve pira azadî
Li pey pirê dil şadî
Lê nikarî derbas bî
Heta ko pir xelas bî
Serê çend xurtemêra
Divên ji bo pirê ra

Min li pirê nerî xweş
Herî sor û kevir reş
Xûn û serî tevlî hev
Şefeq hat û revî şev
Lê di nerim kûr û dûr
Tûj û zirav weke şûr
Nayê zanîn bi dînê
Dîwar sorin ji xwînê
Serî têde dev ji hev
Serê gernasane tev
Pêlên avê guj û sor
Ji jêr ve tên diçin jor
Porê serê min bû giş
Li ber çavên mi bû mij

Pîrê ji min di pirsî:
Çiman wilo di tirsî ?
Eger ne pir gernas bî
Kes nikarî derbas bî

Weke mêr û weke şêr
Serê xwe têxe dîwêr
Bere dîwar xelas bî
Da karibî derbas bî
Kesê bivê serxwebûn
Divê ciger bikî xûn
Tu vê xûnê dibênî ?
Ma qey Xwedê dişênî ?
Xwedê hêza milê te
Tîn û vîna dilê te
Serbeste ê xurtemêr
Bere bimrî nekirkêr
Zû vegere bê serêş
Nema karî herî pêş
Serê çend gernas û mêr
Werîn têxe nav dîwêr
Heta xwînê nerjênî
Azadiyê nabênî

Min sûnd xwarî bi Şêrko
Bi Salar û bi Xesro
Ez xwe ji rê nadim paş
Heta herim serê kaş

Go:Bi tenê nikarî
Kes hilgirî vî barî
Bi hûravêj, bi tiving
Bi dijmin re bikin ceng
Destê xwe bid mêrxasa

Herin rêza gernasa
 Çiqas xûn bê rijandin
 Doza we tê hejandin
 Xwenda, pala, û cotar
 Tevde bibin dost û yar
 Hevdî bigrin mêr û jîn
 Bere çiya bihejin
 Heta xwîn nebê lehî
 Win nagirin vî cihî
 Haçî nexweş, heçî jar
 Nabin xwedî pişk û par
 Bi gazin û lavelav
 Kesek nabî xwedî nav
 Tim bindestê neyar bin
 Bi gazin û hewar bin
 Bere bimrin heçî pîs
 Ê bindest û ên xesîs
 Binêr li dar û reza
 Mirin parâ ê weza
 Bi himhim, hîm ji jor tê
 Kelemper ser dixî bê
 Ev tarîxa pir mezin
 Dijêr bûye bi kuştin
 Ne peyxember, ne rêber
 Neghan doza xwe bê şer
 Dara xurt guh nadî bê
 Dara sêfîl tim dişkê
 Min go: Ezê herim mal
 Peyda bikim çend heval

Çend hevalên xurtemêr
 Di şeran de weke şêr
 Da em destan bidin hev
 Xebat bikin roj û şev
 Serê xwe têxin pirê
 Derbas bikin oxirê
 Bi serbestî, dilşadî
 Herin şarê azadî
 Welat bikin wek bihişt
 Têde çêkin hemî tişt
 Bi xebitin roj û şev
 Milet bikin wekî hev
 Wekhevî bê nav welêt
 Bere bimirin har û şêt
 Welat bibî ronahî
 Kareba û şînahî
 Pir çêkin dezgevana
 Dixan herî ezmana
 Tê de bijîn bi xoşî
 Bê dizî û keleşî
 Sêv sor bibin di baxa
 Nemênin şêx û axa
 Rista me li dar kevî
 Dîmuqratî-wekhevî
 Bi hevsînorên xwe ra
 Bibin heval wek bira
 Vê cihana xweş û rind
 Ava bikin ser bilind
 Bê setem û dijiwarî

Em xweş bikin vî warî
Kes nemênî belengaz
Nexweş nekin gazegaz
Bê top û tang û leşker
Ne şewat û neji şer
Bi destkir û zanebûn
Pêşde herin hemî şûn
Bi xwendin û bi zanîn
Ev çêdibin, Cigerxwîn !...

SERSALA SALA/1959/

Sersal hat Kurdistan hê perçe hê bindest
Sersal hat, em tev Kurd, hê serpêl, hê bindest
Koledar, xwedîmal, tev dilşad, tev dilxweş
Em tenê perîşan, belengaz, ser bi reş
Bê rêber, bê rêzan, bê dewlet, bê serdar
Bê xwendin, bê ziman, bê rûmet, tev hejar
Berdan ser pişt me, dijmin pir lat û hîm
Newêrin, em bêjin, li ber wan lam û cîm
Navê me, zarê me, qada me tev dizîn
Dixwazin her weha em bimrin, bi rizîn
Lê şaşin, nezanin, Kurdistan namirî
Rojek tê, naçare, tola xwe wergirî
Bişkênî ew serê zorker û koledar
Bêne ber destê me sernexûn, gunehkar
Şopa me tev bixwîn, jîna me tev bi ceng
Şerkoh û Erdeşîr, li cîhan dane deng
Navê me Kurde , her karê me şerkirin
Emin ê rojhilat, parastin ji mirin
Dilê-Şêr , me şikand, me Liwîs girt esîr
Derwêşan destên girêdan bi zencîr
Li jor me Sovîyat, serbilind, hinermend
Piştêmêr ji bo me , bû keleh, bû derbend
Bê xwendin, bê hiner, bi tizbî, bi nivîst
Me meydan da dijmin, bi dest me def û xîst
Dijminê koledar, dilxwazê azadî
Dixwazî her millet, bijî xweş, bi şadî
Li jêr me birayên me-Ereb, serfiraz

Dijminê koledar, ji bo me ew dilxwaz
 Naxwazin Kurd wesa bimênî bê rûmet
 Perîşan, belengaz, bê welat, bê dewlet
 Li her der her millet, dixwazî serbestî
 Ev sedê bîsta ye kê divê bindestî ?
 Azadîxwazan tev destên xwe dane hev
 Di destên koledar, çi maye ji bil rev
 Li her cî birîndar, bi paşve di revî
 Li ber xwe pir didî, naxwazî bikevî
 Dewletên polperest, li hawîr di civin
 Bi girê girêbend, naxwazin bi revîn
 Dewletên wek Turkan, wek Îran, Pakistan
 Xwe dane ber lingên koledar, ji tirsan
 Hey dinya!!! ew Turkên cîhangîr, berxwedan
 Deyndarin, deynê wan, sed milyon-şes milyar
 Herweha Îrana qereman, Pakistan
 Yek Dolar hêjaye, bîst Lîre, bîst Tûman
 Ew kesên deyndar bin, her û her ziman kin
 Qada xwe bê rûmet, datênin ber dimin
 Koledar dixwazî qada wan seranser
 Bi Zere, bi Sarûx, bikî cî ji bo şer
 Ji bo çi qada xwe difroşin, ev zigurd ?
 Da bi xun mafê me-mafê Kurd

Lê divê zanibin çi gava bibî şer
 Bi barin li ser wan ji banî ar û ber
 Cî nîne xwe têde ew xwînmij veşêrin
 Dostê wan ji dûr ve dê li wan binêrin
 Xan û man seranser hilweşin bikevin

Rê nîne, nikarin bipaşve bi revin
 Qîr û deng, tev talan, tev kuştin tev şewat
 Birçîbûn, tazîbûn, bikevin nav welat
 Miletin ên ku wan bidin ber pirsîyar
 Bikêr wan kengî tîn, ev dijmin, koledar ?
 Ême em, naxwazin, ne kuştin, ne talan
 Tenê em naxwazin, bimênin ber destan
 Dixwazin wekhevî, biratî, dostanî
 Ji qada me carek derkevin biyanî
 Naxwazin bimênin:- hin zorker, hin bindest
 Dixwazin em hemî, bijîn tev bixweşî, serbestî
 Qatqatî naxwazin, dixwzin wekhevî
 Ba bimrî zordestî, hilweşî, bi kevî
 Birçîbûn nemênî, kes nebî belengaz
 Ev cîhan pir xweşe, tev bijîn serfiraz
 Pîroz bî ev sersal, her bijî ev rejîm

Îsal zivistana me sar
Birfa sipî hûr têtê xwar
Xemlandine deşt û zinar

Kengî bi xêr bêtin bihar ?
Hezar û pêncî û nehê
Hem bîst û çarê sênehê
Berfa me hûr, hûr tê ve hê

Kengî bi xêr bêtin bihar ?
Ka nîne ,pir kêr bûye zad
Zarok dixun berf û celad
Hin dil bi tirs û hin bi şad

Kengî bi xêr bêtin bihar ?
Nahêlî berf em derkevin
Em girtiyên roj û şevin
Xew nayê em ranakevin

Kengî bi xêr bêtin bihar ?
Berfa sipî wek royê yar
Pir sare wek çehrê neyar
Lê ewle nabin em tu car

Kengî bi xêr bêtin bihar ?
Baran li berfa şevnivî
Bê û li pey roj derkevî
Tev şîn dibin dar û devî

Kengî bi xêr bêtin bihar ?

Bihar xweşe çaxê gulan
Çaxê kulîlk û sinbilan
Nûroz û sersala dilan

Kengî bixêr bêtin bihar ?

Ba bê û sinbil bîn sema
Pêlan bidin avên çema
Talan dîkin derd û xema

Kengî bixêr bêtin bihar ?

Dîsa ji bajêr bêne der
Xort û ciwan û bîrewer
Rengê kulîlkên sor û zer

Kengî bixêr bêtin bihar ?

Rengê delalan meş bikin
Birhên ji dalan reş bikin
Derdê ji kalan xweş bikin

Kengî bixêr bêtin bihar ?

Zozo bi ser ciwan kevin
Xor û ciwan pey wan kevin
Xew nayê em rana kevin

Kengî bixêr bêtin bihar ?

Xwezka bihar bêtin bilez
Ferman kî serdarê nebez
Em herne dijmin tev bi bez

Kengî bixêr bêtin bihar ?

Bilind dibî ala me jî
Ba lê bidî xweş rahejî
Milet hemî serbest bijî

Kengî bixêr bêtin bihar ?

Rûnim li zozanê keper
 Carek me peyxam bête ser
 Xoşwan bibêjim ez ji ber
 Kengî bixêr bêtin bihar ?
 Zanim bihar azadiye
 Serbestî û dilşadî ye
 Doza me cejna Madî ye
 Kengî bixêr bêtin bihar ?
 Doza me axa Erdeşêr
 Her kes dizanî Kurde mêr
 Rabûye dest avête dêr
 Kengî bixêr bêtin bihar ?
 Sûnd xwarîye ranekevi
 Xencer ji desta nakevi
 Dîsan bi ser çîya kevi
 Kengî bixêr bêtin bihar ?
 Roja me Kurd aza bibî
 Ala me serbest ba bibî
 Dilê Cigerxwîn şa dibî
 Kengî bixêr bêtin bihar ?

ŞORİŞ

Şoriş destpêkir qêrîn û gurmîn
Gule barandin li hawîr xurmîn
Li jor Firoke, li jêr tang û top
Ji xwînê sor bûn hemî der û şop
Dijmin hilweşand tev gund û bajar
Zar û zêrçê Kurd mane ber dîwar
Êrîş dibin wan hemî hirç û hov
Doza çi dikin ev renga mirov ?
Welat bi carek dane ber şewat
Milet perîşan, bê kar û xebat
Birçî û tazî hemî perîşan
Bê mal û birçî, ne xew, ne razan
Êrîş dibin wanew gurên devlok
Di kevin çola wekî pîrhevok
Ji ber firokan hawar û qêrîn
Di ber latan de di kevin, digrîn
Bi tirs û sawîr, jar û sergever
Gelî dagirtin axîn û keser
Li ser zik diçin zarok û bişûk
Diber lingan çûn hemî jin û bûk
Li hawîr kuştî, ketî û birîn
Ser û dest û pê sor bûne ji xwîn
Êrîş dibin wan dijmin bê hewes
Li wan napirsî ne Yezdan, ne kes

Li ser çiyane lê gernas, palewan
 Şerê Kurd dîkin hin Kurdê nezan
 Dibin koleyên dijmin û neyar
 Şerê xwe bi xwe dijware-dijwar
 Dijmin di tirsî newêrî bê şer
 Lê Kurdên nezan ji wan re rêber
 Dixwazin welat bidin diyarî
 Bin destê dijmin rûnin bi jarî
 Lê Kurdên gernas ketin ser çiya
 Di Xwazin bigrin axa Mîdîya
 Êrîşî dijmin dîkin weke Şêr
 Hawîr dişkênin, 'lî jor û lî jêr
 Naxwazin bimrin reben û bindest
 Lê divên bijîn azad û serbest
 Weke pilinga dema 'diçin şer
 Dijmin dişkênin êrîş dibin ser
 Destpê dikî şer qêrîn û hawar
 Nayên jimartin dîl û birîndar
 Dijmin bi tangin, belê newêrin
 Direvin, ka cî, xwe lê veşêrin ?
 Li hawîr şewat, lî hawîr kuştin
 Di nav welêt de tiştêk nehiştin
 Hemî şewitîn dar û ber û rez
 Dane ber lingan dext û dan û pez

Lê Kurd êrîşan dibin berew pêş
 Ji ber wan dişkên teng û top û gêş
 Dijmin wek pezê gur bibî şivan
 Di bîra wan de tenê pîlivan
 Pey wan dikevin wekî çêlekew
 Şerê ser çiyar çî zanîn bedew?
 Carna di revin gernasênçiya
 Di zanin rêç û derbend û ciya
 Li ser sînga xwe diçin weke mar
 Li ser zikên xwe diçin birîndar
 Berf û bahoz û banger û bandev
 Biser wan de tîn rojê dîkin şev
 Di berqefan de dimrin wek Kovî
 Goştê wan di xun teba û rovî
 Di kunc û qulan tenê dimênin
 Ne dê û bav, kesî nabênin
 Kîne birîndar ? kîne ev kuştî
 Kurdê gernasîn, xortê hilmîştî
 Da bijî millet didin dil û can
 Xwîna sînga wan perwa û nîşan
 Berf û baran û serma û qeşem
 Bi ser wan de tîn kul û derd û xem
 Hero ev kuştin, hero ev talan
 Topên dûravêj gum, gum li meydan

Em tev tîn kuştin ne sûc, ne sebeb
Ji me çi divên birayên Erebb ?

Heqê mirovan ji wan dixwazin
Çima nadin me bê şer û gazin ?

Emjî weke wan mirov û millet
Dixwazin çêkin jibo xwe dewlet

Me divê bibin keya û keyxwe
Li ser welat û qad û cihê xwe

Heta ko serbest nebî Kurdistan
Herdem sergêjî nayên rawestan

Welatê meye nej derve hatin
Çend hezar sale xwedî welatin

Kurd êrîş nakî welatê kesî
Ne dostê benda Sinto-Etlesî

Em Kurd û Erebb birane wek hev
Serbest bjîn tev bi dostî em tev

Dijminê meye tenê koledar
Xwe jêre mekin çeper û dîwar

Şerê koledar bikin li her cî
Em dest bidin hev karker û birçî

Doza me tevan bibî azadî
Bi hev re rûnin xweş û dilşadî

ŞORIŞIM AZADÎ XWAZIM

Şorişim bahoz û mijim

Pijqîn û gijim hawîr di rijim

Di teqim di peqim dijmin di kujim

Pêtim agirim xwe ranagirim

Kuştin û talan firmêsk û giryan

Halan û şewat ketim rojhilat

Di qurijim dijmin di kujim

Agirim

Venamirim:agirê dilê diya

Dilê sêwiye dilê hejara

Dilê bêzara dilê birçiya

Bi pêşve diçim di qurjim

Şorişim

Şorişa kurdîm bi ah û derdim

Ew kurdên gernas cengawer, mêrxas

Destên xwe dan hev xencer û tiving

Hawîr di bazin bi halan û ceng

Weke şêr wek piling

Dijmin di kujim

Şorişim

Şorişa kurdên azadî xwazim

Ez şer naxwazim mafê xwe dixwazim

Di bin desta de naxwazim razim

Hawîr di bazim

Lê çibkim dijmin dijminê xwîn xwar

Hirç û hov û har

Doza min nadî carek bi şadî

Ji serbestî ji azadî

Bê beşim

Şorişim

Di rojhilat de kevn û dirêjim

Ji bo parastin xwinê di rêjim

Xwedî çiya me bi şax û kêwim

Xurtim navdarim sitûrim dêwim

Ne hirç û hovim ne dîn û gêjim

Bi pêşve dişim gavan tavêjim

Eger bixwazim bikim ez dişim

Şorişim

Venagerim paş

Gernas û qellaş

Navêm bindestî

Koletî mestî

Divêm serbestî

Bimrî zordestî

Azadî xwazim

Ez şer naxwazim

Gelek paqijim

Şorişim

Xwedî tarîxim

Kurdim kurçîxim

Mîtan û Madim

Bi zar û qadim

Ev heşt salin ez

Gerden azadim

Ji dijmin re ez

Welat bernadim

Welat parêzim

Bi gêş û gijim

Şorişim

Hîmê xwe danî bi kok û binyad

Min natirsênî leşkerê Bexdad

Wek birûskim ez bi qîr û tavan

Hawîr di bezim bi gule baran

Ji jorve têm xwar ser hişk û dijwar

Berjêr di keşim

Şorişim

Tevger û xebat

Talan û şewat

Mal û can û ser

Didim ji bo şer

Tev didim welat

Di xwazim felat

Wek hewr û mijim

Bi gijgijim hawîr di rijim

Dijmin di kujim

Şorişim

WEKHEVÎ

Divên em rûmet,gerdenazadî
Serbest bijîn em dilxweş û şadî
Ta kengî bindest,ta kengî em jar ?
Bindestê dijmin-dijminê dijwar ?
Şîyar bûn cotar,şîyar bûn reben
Bizor me çirand,zencîr û kepen
Serên xwe hildan bi deng û qêrîn
Cîhan me hejand ji Çîn ta bi Çîn
Li Korê binêr,kûre tev agir
Dijmin şikandin gernasên bakur
Tîpê Maw-sî-Tong,ên xurt û ciwan
Şikand leşkerê Mêster-Tiroman
Tîpên azadî,pêşve diçin her
Serê xwe şikand,Jenral-Mak-erser
Ey Celal-Bayar,Mêster-Tiroman,
Xortên Kurdistan we kirin qurban
Raste te sitand ey Celal-Bayar
Xwîna xortên kurd,sed milyon dolar ?
Cotkar û karker şîyar bûne tev
Zorker şikestin,karê waye rev

Destên xwe dan hev, em tev bûn heval
Çavên we birjin, Celal û Iqbal
Ma kî naxwazî, bi heq azadî ?
Ma kî naxwazî, xweşî, dilşadî ?
Em tev mirovin, pismam û dotmam
Bi me nexweş tîn ev rist û nîzam
Serê me dişkê bi dar û qamçî
Bindest û reben, pêxwas û birçî
Îdî bi tirsîn va roja me hat
Bimrî koledar, bijî ev welat
Bijî Kurdistan, bijî serbestî
Bimrî koledar, bimrî zordestî

ZENCÎR JI GERDENIM ŞIKEST

Ji xew şiyar bûm, qêrîn û halan
Gurmîn û nalîn, kuştin û talan
Min go:- çibûye ? çiye ev bazdan
Dengek hate min dengî perîşan
Kete ber lingan, kete ber destan
Dijmin, dijmin.....
Dijmin kete kurdistan

Sermest kirim ez wî dengê şewat
Li ber min reş bûn, ev zinar û lat
Ev şar û ev gund, ev birc û eywan
Ev sera û xan , tev bûne zindan
Li me bûn dojah, ev bax û bustan
Dijmin, dijmin.....
Dijmin kete kurdistan

Naçare rabûm, bi kar û bar bûm
Ketim şer û ceng, wek şêr û pileng
Dil xurt û bi tîn, pir vîn û evîn
Polpole nesrîn, qêrîne şêrîn
Dibên bi kotek, bi gulebaran
Dijmin, dijmin.....
Dijmin kete kurdistan

Dema ketim şer, ez can giranbûm
Serhişk, û germ bûm, gelek nezan bûm
Bi êrîş çûm pêş, bê kewt û bê gês

Bê derb û bê ber, bê dost û rêber
Bêhiş kirim ez, dengê perîşan
Dijmin, dijmin.....
Dijmin kete kurdistan

Bê perwa çûm pêş, wek hov û wek hirc
Min da ber gulan, sînga xwe ya pirc
Sînga min kun kir, gulakî dijmin
Ev cihan pûç bû, li ber çavên min
Dema hate min, ev dengê halan
Dijmin, dijmin.....
Dijmin kete kurdistan

Çend sal li ser hev ez mam dilbirîn
Can û ciger tev li min bûn bixwîn
Gazî û hawar, qêrîn û nalîn
Ji dengê:- Nesrîn, Sitêr û Şêrîn
Ker bûn bi carek tev xan û eywan
Dijmin, dijmin.....
Dijmin bi xurtî kete kurdistan

Pîstxûzşikestî, li ser zik diçim
Pir derbas kirin, sînor û tixûm
Şeva min bû roj, roja min bû şev
Girtin û lêdan
Qamçî û zindan
Karê min mabû veşartin û rev
Dijmin, dijmin.....
Dijmin bi xurtî kete kurdistan

Bê nav û winça, bê dost û hevdem
Birçî û tazî, wek mîrxê ber çem
Li min gihan hev, derd û xizanî
Pîrî û qelsî, û cangiranî
Li min bûn dojah, ev bax û bustan
Dijmin, dijmin.....
Dijmin bi xurtî kete Kurdistan

Derd li min civîn, parsek, berdîwar
Rûmet çimaye, Hacî û Hejar
Nedkirne recnber Xanî û Bêkes
Neddane destê ên wek me meknes
Bi pol difrotin, Hêmen û Goran
Dijmin, dijmin.....
Dijmin bi bi xurtî kete Kurdistan

Li min di barîn sed tif û dijûn
Nebûn, ling dabû, ser sînga hebûn
Rencberên dijmin, tim digotin min
Eve Cigerxwîn, eve, ê bêdîn
Çine ev zigurd ?
Çine, ? evê bibin, Kurd ?
Dijmin, dijmin.....
Dijmin bi xurtî kete Kurdistan

Wesan birîndar, dil jar û nexweş
Bindest, û sermest, bê nan û keleş
Di kuncikên reş dijîm wekû diz
Li me ne pirsîn, ne Yezd ne Hirmiz

Li ber Belavok,Kovar bi destan
Belkî bibhîzim navê Kurdistan
Dijmin,dijmin.....
Dijmin bi xurtî kete Kurdistan

Ji nîska dengê şêrîn û pir xweş
Hate guhê min,dilşad û rû geş
Çardehê Temûz,bû cejn û şadî
Ji bo gelê kurd,gerdenazadî
Bi çepk û haw,haw,govend û dîlan
Herkesî digot:-bijî Kurdistan ?

Rabûme serxwe,bê hiş û bê bîr
Me tev hejandin,ew bend û zencîr
Piştî min xwar bû,sînga min birîn
Hinav û ciger,seranser bi xwîn
Herkesî digot:-Şabaş û lîlan
Bijî Kurdistan,bijî Kurdistan

Min dîn sê keçik,ser bi reş û mest
Zencîr di mîlda hersê kemerbest
Min ji wan pirsî:-canan,çi bûye ?
Ev çi govend û qîr û berbû ye ?
Bi girî û ken bersiva min dan:-
Dijmin derxistin,ji hin Kurdistan

Min go:wesa ye,mizgîne,pir xweş
Lê nîzanim ev çi zencîr û reş ?
Çîman we dan ser ? çîman, we dan mil

Min dî ji nişka, xar vebû li gul
Go:- hersê xuşkin, em sê perîşan
Bindestê dijmin, emin kurdistan

dema min rû dîn, ketim ber lingan
Hew ji min derket, qîrîn û giryan
Destekî pîroz, nazik û şêrîn
Çirand kincê min, ew kincê bi xuîn
Ji bo derdê min ew destê Luqman
Destê kê ye ew, destê Kurdistan

Çawa giha ser sînga me ew dest
Zencîr ji gerdên; perçe bû, şikest
Xweş bûn, li min, zû, ew derd û birîn
Biskan vemalişt, ew elem û xwîn
Eve yara min, nazdar û ciwan
Ya dîl birîn bû, li ser, Kurdistan

Çavên min vebûn, min xweş lê nerî
Xem pir sivik bûn, ziman xweş gerî
Min go:- bi qurban, min bike hembêz
Ba bi xwîn bibin, ev xeml û ev xêz
Maçek ji lêvan, dermane, derman
Eger dixwazî nemrim, Kurdistan

Dam ber sînga xwe, pêçan li min mil
Berdan ser lêvan, du lêv wek sorgul
Neman bi carek, ne derd, ne birîn
Bi min pir xweş bûn, ev hebûn û jîn

Li min bûn bihişt, ev deşt û zozan
Dema ketim ber, sînga Kurdistan

Piştî dilê min ê kul derman kir
Bi wan lêvên sor, şêrîn wek şekir
Awir ji min dan, tev jîn û hebûn
Sînor, li bîr û hişim fire bûn
Min go:- ji bo çi, herdû perîşan
Digirîn? bêje min, ey dost- Kurdistan

Kenogirî go:- herdû xuşkê min
Dîl û perîşan, bin destê dijmin
Gerden şikestî, dil jar û nexweş
Çend sal li ser hev, girêdane, reş
Haware, hawar, ey gelê Kurdan
Ji destê dijmin derxin Kurdistan

Rabûme ser pê, çav sor û mû giş
Dinya li ber min, bû dûman û mij
Migo:- sînda min ev demên di geş
Ezê bavêjim vê çarîka reş
Ji ser riwê van, herdû mehreban
Eger bimrim ez, bijî Kurdistan

Destê min girt zû, da pêşiya min
Go:- heydê fermo, seyrîke dijmin
Ser pêl û rû reş, şikestî gerdan
Li wan bûn girî, ew şadî û ken
Sera û eywan, li wan bûn zindan

Her bijî îraq,bijî kurdistan

Me derbas kirin pir kuç û kolan
Hawîr me çepik,haw,haw û lîlan
Em gihan cîkî,pir tarî û kûr
Rengê wî nexweş,xuya bû ji dûr
Go:-eve zindan-Negretisselaman
Eve,cihê ço,qamçî,û lêdan
Ba bimrî dijmin,bijî Kurdistan

Gava ko min dîn ew der û dîwar
Firmêsk ji çavim gêr bûn-hatin xwar
Di vir de,gernas,di hatin kuştin
Tîn di laşê wan,şêran nehiştin
Cihê gernasên Erebb û Kurdin
Bimrî koledar,bijî Kurdistan

Çerxê wergerand,bû cihê dijmin
Destên koledar,ba tê de bimrin
Da zanîbin ko,dinya bi dore
Gerek li jêre,gerek li jore
Da zanîbin ko nexweşe zindan
Sed sale tê de,Kurd û Kurdistan

Em ketin binê wê zindana teng
Wek çala bêjen,bê pêjin û deng
Pê bi pê,diçin,dil bi saw û tirs
Hawîr di nerin,bê deng û bê pirs
Ew rencber û diz,ew pîs û teres

Dil bi tirs û saw, tev rabûn bi lez
Riwên wa tev reş, tenî û qetran
Van bin dest kirbûn, Kurd û Kurdistan

Tifû, ey felek, ey çerxa cebar
Te ev li ser me, kirin xwedî dar
Mirovên xwînxwar, bê dîn û bê bext
Çawa gihandin ber tac û ser text ?
Ên wek cemalî, wek Muxtar baban
Çon ferman bikin, li ser Kurdistan ?
Min go:- ey teres, ey dûvên neyar
Ji dest we derket, meyxan û qumar
Bixun, bi zanin tama ben û dar
Dawî werenge, dûvê koledar
Sehpa, û kuştin, zindan û lêdan
Wek segan bimrin, bijî Kurdistan

Win hemî, bêbext, win hemî casûs
Welat we firot, kursî û filûs
We em tev dane, ber lingê dijmin
Xercê we ye ev, de, bixun, bimrin
Dijminên Bêkes, dijminên Goran
Bi perçiqin win, bijî Kurdistan

Hêrzê min rabûn, diran qîçe, qîç
Li ber min dinya, hemî pûç û hîç
Min xwest bikujim, tevan bi dindan
Wan hilweşênim, wek Şêr û guran
Go:-na, bere wer, bimrin di zindan

Ba serbest bijîn, Kurd û Kurdistan

Ev mirovên pîs, bê ol û gawir
Welatfiroş û dîn û cenawir
Dijminê millet, kolên bêgane
Pîroz bî li wan, ev çilexane
Çû dema Çûrçil, dema Makmêlan
Her bijî îro, dema Kurdistan

Nûrîseîd, wek seg hate kuştin
Di ber lingan çû, bê berg û şûstin
Jîna segê har, raste çil rojin
Dawî tîn kuştin, bi av di sojin
Tac û Sedare, ketin ber lingan
Her bijî Iraq, bijî Kurdistan

Leşkerê iraq, gernas û egîd
Hilweşand qesra: -Rihab û Seîd
Perçiqand serê xwînxwer û noker
Bijî ev leşker, bijî ev leşker
Nedane dijmin, fersend û meydan
Her bijî Iraq, bijî Kurdistan

Ey ebdilkerîm, ey ebdilselam
Ji kurdên Sûrî, li we sed selam
Win herdû gernas, win herdû şepal
Bijî payedar, serok Şêr Cemal
Bijî leşkerê xurt û qareman
Her bijî Iraq, bijî Kurdistan

We pelê dara koledar weşand
Diranên Dalas, raste we şikand
Dalas, Makmêlan, Bayar û Iqbal
Gelek di tirsin, ji Serok-Cemal
Ji Ereb, ji Kurd, ji Canral Barzan
Her bijî Iraq, bijî Kurdistan ?

Destê hev bigrin, bi kar û xebat
Ji dest koledar, derxin rojhilat
Bijîn ev welat, serbest û azad
Bijî tev dinya, rûgeş û dilşad
Tava we daye Turka-Îran
Her bijî Cemal, bijî Kurdistan

Gerek bên kuştin, hemî koledar
Di dest me kevin:-tev rejîm û dar
Dinya tev bibî bihişt û gulşen
Her kes bijî xweş bi şadî û ken
Bibin wek bira, em hemî insan
Bijî serbestî, bijî Kurdistan

Firmêsk nemênin, nemênî girî
Cihan bibî gul, bê xar û sitirî
Perda reş rabî, ji rûyê cihan
Bijî serbestî, bijî Kurdistan

Ala kesk û sor, bidî serê xwe
Li ber me vekî, serbest derê xwe
Têde em rûnin, azad û dil geş

Zû perçe bikin, vê çarika reş
Ji wan lêvên sor bigrin ramîsan
Çend xweşe ev jîn ?!... li nêv Kurdistan ?
Kurdistan bibî, hemî yek dewlet
Em jî tev bibin, bi paye-rûmet

Welat tev bibî, av û avahî
Seranser bibî, bax û ronahî
Xwendegah, têde, bilind û fireh
Kesek nemênî binbar û guneh
Keç û xort bikin, lê geşt û seyran
Pir xweşe ew dem, bjî Kurdistan

ŞÎNA SEÎD ELÇÎ

Ey heval Elçî ey heval Seîd
Ji bo azadî tu bûyî şehîd
Di nav xebatê tu bûyî xweşmêr
Di kêferatê wek Piling û Şêr
Te ronî dabû wek sitêra geş
Li ezmanê kurd rûgeş û dilxweş
Li fermangehê dijmin tu gernas
Ji te di tirîn, ew diz û pêxwas
Di dilê dijmin tu tirs û sawîr
Li te qelizîn wek dizan, hawîr
Tu dane kuştin, tu dane kuştin...
Ji wan weye ko tukes nehiştin,
Hevalên te ne kurdên xebatker
Rengê Şêrane roja bibî şer
Pûç bibî destê tiving berda te
Wî kurdê teres fersend neda te
Diya wî bigrî li ser kurê xwe
Ew nan nebênî li hindirê xwe
Li ber dîwarê dijmin bî parsek
Lingê wî bigrin li her derî seg
Heval, dil xweş be millet şiyar bû
Ji bo wekhevî li her der kar bû

Azadîxwazin hemî bûn heval
 Bi hev re dîkin şerê Impîryal
 Li paş xwe hiştin tev kevneperist
 Gavan tavêjin, bi tektîk û rist
 Divên Azadî, divên wek hevî
 Zor dane dijmin hawîr di revî
 Divê Kurdistan wek Hindêçînî
 Xwîna gernasana hawîr birjênî
 Borcewazên Kurd hevalên dijmin
 Ji xortên wek te gelek di tirsîn
 Fişaran dîkin, ew qels û zigurd
 Divên vekujin arê dilê Kurd
 Hevalên tene em tev de Seîd
 Gavan tavêjin, gernas û egîd
 Rêça me da ser, ev rîya dijiwan
 Bûye wek dojen, tijî Ar û Mar
 Xwîna şehîdan wek nîft û benzîn
 Ronî daye me bûye wek dûrbîn
 Rê bûye ronak, em xweş diçin, tê
 Hindik maye ko dema me jî bê
 Emê bidin ser şop û ola we
 Heta bistênin doz û tola we
 Nema karibin bigrin rîya me
 Kurdistan bûye pîra diya me

Îdî naxwzin, ev kevne dijmin
 Malê me bixun, me didin kuştin
 Ev milletê Kurd Qareman, Qelaş
 Roja bibî şer ew xwe nadî paş
 Tenê dixwazî rêçeke dirist
 Bere biteqin, ev kevneperist
 Di bin lingê wan tijî dînamêt
 Roja biteqin ev agir û pêt
 Ev kevneperist bi carek dimrin
 Karker û Cotar cihê wan dîgrin
 Ev riste, ev rist, kê ew li darxist ?
 Ev rista kevn û çewt û nadirist
 Ev rista kevnar, gerêj û gemar
 Mirovên xwînxwar, mêrkuj, setemkar
 Ew ji bona xwe kirin rist û ol
 Bi xwîna millet sor kirin ev çol
 Zorker û paşa, wek gornepaşa
 Di xun malê me, di xun kelaşa
 Devên xwe ewan xistin laşê me
 Dixwarin serbest, wan kelaşê me
 Ew mirovên pîs, peyayên nabaş
 Mirov dane paş, millet dane paş
 Niha jî divên em bidin pey wan
 Biner Vîyetnam, biner li Taywan

Ji bo ko nemrin xwe dane dijmin
 Dijminê wek gur, dijminê wek cin
 Dixwazin millet dîsa têxin xew
 Dîn dîkin alet, sed vir û derew
 Borcewazên Kurd-hemî borcewaz
 Dizin, mêrkujin, tolaz û şerxwaz
 Didin ber dijmin kelat û delav
 Jêre vedikin: -sînor û perav
 Bê tirs û bê pîrs, hemî hûr û gîrs
 Serbest têne nav, dixun bej û av
 Em nema divên keyneperestî
 Ev sedê bîsta-sedê serbestî
 Ji bo dijmin re em nabin nekes
 Malê xwe nadin mirovên teres
 Îdî me navê ev bendewarî
 Ev paşdemayîn, dîlî, hejarî
 Millet şiyar bû îdî bese bes
 Vaye me şikand ew tenge qefes
 Ev hezar salin bindest û reben
 Bi destê me bes tiving û kefen
 Em hev dikujin, talan û şewat
 Dane ber lingan hatina welat
 Ji bo Şêxan re benî û kola
 Ji birçîna tev derketin çola

Dest û lingên me bi zencîr û ben
 Girtî di çalê bi rengê Bêjen
 Hevalên dijmin tev kevneperest
 Malê me dixun bê tirs û serbest
 Bi dijmin re ew li perlemanana
 Me didin kuştin bi çend fermana
 Wek pehlewana me didin kuştin
 Hevalên neyar, ew xwedî piştin
 Rencberê dijmin, fermanدارên Kurd
 Gerek zû bimrin ev diz û zigurd
 Divê Kurd bibî serdarê welêt
 Kurdên ciwanmêr, Kurdên bi fehêt
 Kurdên bi rûmet, Cotar û Karker
 Rojên dijwarî ewê herin şer
 Ev kevneperest gerek nemênin
 Rista wekhevî ji nû vejênin
 Bimrî Kurdên pîs, bimrî koledar
 Bijî Kurdistan:- Karker û Cotar
 Bijîn canên pak, paqij û şehîd
 Hezarên wek te, Hevalê Seîd

ŞÎNA BÊKES

Eto bêkes niye bêkes, kesit ew role û lawin
Kesit ew şox û şeng û naz, û ew xuşkên belek çawin
Kesit ew rûpelên tarîx û rojname, û hemî ristit
Kesit ew canepakin ko li jêr sehpa de xenkawin
Eman boçî dilet mawe, le em çend seg peyayên kurd
Ke dostên dijmin û dijmin, le bo millet heta kewin
Segê har jînî çil roje, çi ê min bî, çi ê dijmin ?
Ke dimrin wek segên bedkar, le her tarîxe bê nawin
Le ezmanê bilindê kurd, sitêrên geş edîb û xort
Ke zorker tarî û zorin, edîb hem lutf û hem tawin
Çi fêda wan segan bo me, heye, kurd bin, we ya nakurd
Ke ew firewn û em mûsa, û ew zehak û em kawin ?
Emin wan nakesan nakim be kes bo xwe, heval Bêkes
Kesim wa her de zindanan, dîkin hawar, keç û lawin

XABÛRÊ

Ey Xabûr, Xabûr, ey Xabûr, Xabûr....
Wek daxwaza min, pir dirêj û kûr
Kêferata te, xum, xum, û lew, lew
Nayên bîra te, ne razan, ne xew
Herdem dinalî, bi qîrîn, gazî
Lê kes nizanî, ka çi dixwazî ?
Armanca te ye, xurtî, pêşveçûn
Cihê te tenge, divê firehbûn
Pêlan didî xwe, qîr û firyadî
Te jî wekî min divê azadî
Sînga vê erdê te çirand bi zor
Nizanim çira tu naçî berjor ?
Ev çende xurtî, bê daxwaz û vîn
Dikevî sînga Derya bê evîn
Xwezka min bi te, bê derd û bê kul
Dijî bi şadî, bê mejî û dil
Tujî wekî min, ger bibûna Kurd
Ev xurtîya te dibû kul û derd

DIYA KEYO

Ber xwe mekeve ey hevala min
Di bîr xwe bîne tim xeyala min
Xwînî wek me pir, li ser min megri
Zanim tu xurtî gelek bi sebrî
Zarokên her kes hene wek ê te
Dilê daykan tev ar û pête
Jîna şêst sale ko min tev biwar
Ciwaniya min hilweşand yek car
Bînfire, dilxurt, dikim ez tevger
Bixwaze ev şer çênebî, ev şer
Li deftera jîn navê me xwendin
Niha em başin, îro em rindin
Kerwan rê berda, em tenê diçin
Rê dûr û dirêj, bê ser û bê bin
Di jîna min de armanc û hêvî
Lê ez naxwazim kes min baxêvî
Tiştek nahêlim bi şûn xwe ve ez
Ne xan û ne mal, ne rez û ne pez
Win serbilindin ji xebata min
Ji bo we dîwan, bes xelata min
Para we kême, lê pirin par
Kara we kême, ji herkes re kar
Dimrim da bijîm, pir xweşe ev jîn
Mirovanî tev îro Ciger-xwîn

KEÇA KURD

Keçê rabe serî hilde divê çaxê weha nabî
Binêr jin çûne ezmana, heta kengî di xewda bî ?
Dixwazim zû bixwênî xweş, ji şer rû rakî çara reş
Tu gavan pêşde bavêjî, wekî:-Andêr û benda bî
Çine ev çarîk û pêçî, di rextade xwe rapêçî
Bi destê te kelaşînkof, bera zana û xwenda bî
Ji dijmin re tu mêrkuj bî, di hindur de tu paqij bî
Ne xav û bê xuy û rij bî, meger çendan li gunda bî
Bere gundî û rencber bî, welatparêz û perwer bî
Sipî bî yan tu esmer bî, wekî fanos û finda bî
Wekî findê dikî ronî, li bajêr yan li gund rûnî
Diya şêr û pilinga bî, hevala ser bilinda bî
Erê şoxê, erê şengê, bi hevre em herin cengê
Girêdayî heta kengî, bimênî, dîl û winda bî ?
Dixwazim ko wekî min bî, bi dijmin re tu dijmin bî
Di cengê de wekî cin bî, ne rengê bûm û kunda bî
Were xuşkê tu zû rabe, di şer de rengê şêra be
Bere Ala meya rengîn, li ser şaxan te hilda bî
Di rojên şahî û cejnê, binêrim ez li wê bejnê
Bi hevre em herin dansê, tu padîşahê rinda bî
Şîrîn û nazîk û rind bî, şeker lêv û sipî zend bî
Were em hev bikin hembêz, bere fetwa xwe min da bî
Keça zana û jêhatî, bibe Partî-Dîmuqratî
Bere dîsa tu şêrîna dilê xorta û Seyda bî

BERSIVA NAYIFÊ HESO

Ey hevalê minî rind
Çi li bajêr, çî li gund ?
Bo millet û bo welat
Divê bikin em xebat
Gerek em ranewestin
Ma ev jî kê tê xwestin ?
Xewna teya pir giran
Ji bo laşê te derman
Çi xewneke rast û xweş
Dilê te pê maye geş
Hewrê reş û pir tarî
Sitemkarî, xwînxwarî
Ew tîrêjên kesk û sor
Ala me ye çû ye jor
Ar û pêtên ko me dî
Ma kî li me bû xwedî ?
Bayê meyê xurt û gur
Ji Mehabad destpê kir
Va xuya ye wî bayî
Asman jî me kir sayî
Turk û Iraq û Îran
Tirsa me ket dilê wan
Dinya bibî germe ron
Em bi carek koç û kon
Digel tang û top û gêş
Di cengê de herin pêş
Xortê te yê qelew laş

Ew xwe tu car nadî paş
Wê xweşxwanan bixwênî
Çavê dijmin derênî
Ev xwendin û zanebûn
Nêzîk dîkin serxwebûn
Xortên wek te pir zana
Gerek bêjin:Nezana
Bere destên hev bigrin
Di vê rê de em bimrin
Bikêr nayê rawestan
Bijî,bijî Kurdistan.

EZ Û YARÊ

Berî çil sal me yar xwest û bi xeyd go sêwîya nakim
Me go başe, û bûm xwenda, me go vê car
Go qurban, ma nizanî ko tu carî birçîya nakim
Gelek başe û bûm seyda, me rî û cibe wergirtin
Go seyda ma nizanî ez mela û sofîya nakim
Me go başe û çûm bajêr ketim zindan û sêlûlan
Bi ken go ma nizanî ez tucarî girtîya nakim
Me rih û cibe avêtin û me go îcar tu nabê çi ?
Go seyda ez misilmanim tu caran Êzdîya nakim
Me go başe û çûm Bexda me ders gotin, me go îcar ?
Kenî û go nizanî ez tu caran feqîr û xwînîyan nakim
Me go başe niha vame qelabendê Suweydame, dibêjî çi ?
Bi xeyd go ma nizani ez tu caran Durziya nakim
Me go başe li Şam mame li zindana mezê girtî
Go seyda ma nizanî ko xerîb û Şamiya nakim
Me go başe te ez kuştim were ser min bese hórî
Go seyda ez ne horîme mirî û kuştîya nakim
Me go carek tu guh nadî li ah û qîr û nalînan
Go heta kurd nebî serbest bi ah û zariya nakim

LORÎ

De lorî,lorî kurê mi lorî
Bavê te kuştin dayik bi gorî
Gernas û mêrxas divê tu negrî
Milet ku sax bî nema tu dimrî
De lorî....

Milet şiyare gelek gihaye
Tiving bi deste li ser çiya ye
Şêr û pilingin,hawîr di bazin
Doza me kurdan,serbest di xwazin
De lorî....

Bi xwîn nivîsîn li ser zinara
Li vir nemaye cihê neyara
Bi qeste,dişmin,qada me berde
Ev der welatê gernasê kurde
De lorî....

Dişmin bi top û firok û leşker
Bumbardûman kir welat li her der
Hilweşandin tev mizgeft û dîwar
Kûr,kûr,di nalin,jar û birîndar
De lorî....

Zar û zêrçên kurd,pir têne kuştin
Dexl û rez û pez,tîstek ne hiştin
Tazî û birçî,bin banger û berf
Wan navesêrin,şikeft û berqef
De lorî....

Li ser zikên xwe diçin bi mestî
Hin dest û hin pê,hin ser şikestî

Di şevreşan de gernas û rêber
Şêrên birîndar, dema diçin şer
De lorî....

Dijmin ji tirsan dişkên û dimrin
Derbend û rêçan li ber me digrin
Ji wî distênin derb û berên xwe
Xwedî dîkin pê em leşkerê xwe
De lorî....

Serdar bilinde rêzan û mêre
Zêrên serê xwe bişênim jêre
Bere bifroşî, bidî bi şesar
Berdî pêsîra dijmin û neyar
De lorî....

Qada me berdî ji bo me yek ser
Aştî dixwazin, me navê ev şer
Em jî wekî we divên serbestî
Ma kî dixwazî, dîlî, bindestî ?
De lorî....

GULA ROJHILATIM

Gula baxê bihişta rojhilatim
Di tarîka şevê rojim hilatim
Ji nav sînga demê pijqîme îro
Di tarîxê fireh hatim, Feratim
Hemî jînim, dixwazim xweş vejînim
Hezar û nehsedî şîn bûme katim
Birûskim, pir çirûsk û hewr û tavan
Bi himhim têm, ji ezmanê welatim
Lehîme ez di ser hev re di borim
Di xwazim nû bikim rêz û civatim
Birûsk û pêt û ar û kevne sojim
Ji pût û lat û lahût re şewatim
Di sojim lê dikim ronî şeva reş
Çira kora ye ev kar û xebatim
Dî rê ve ez diçim lê seg di qorin
Fidakarim, li ser rêça felatim
Dixwazim ez di ser hev re bi fûrim
Xebatim, şorişim, xweş kêferatim
Cihan tev de wekî pingav û derya
Tenê jêre wekî cok û qenatim
Bi daxwazim ko serbestî dixwazim
Wekî her kes xwedî qad û qelatim
Dîmuqratim, dixwazim serbilindî
Ji millet re di vê şabatê hatim

BI PÎRÎ EZ GIHAM AVA HEYATÊ

Me da ser rêçika hat û nehatê
Bi gernasî ketim kar û xebatê
Heye çil sal ko porsorê di xwazim
Ko pîr bûm ji nû şêrîn niha tê
Ser û pa bejn û bala şox û şenge
Di sîngê de memik sêvê xelatê
Belê ez pîr û kal û bê diranim
Serî bûye wekî berfa sibatê
Nexoş û cangiran û bê qidoşim
Nema karim herim nava civatê
Civan ew bû berî sih sal bibînim
Bi pîrî ez giham ava heyatê
Li benda yarê mame dûnde korim
Ji dest min çûn şîrîn û Zîn û Fatê ...
Evîn pingave kûr û bê perave
Gelek xose, belê cewr û cefa tê
Me daxwaz ketye piştî kohê Qendîl
Bi neynûka di kolim ez ji latê
Wekû ferhad niha bûme çiya dûz
Belê şêrîn di nêv birc û kelatê
Evîn wek Dijle û Zab û Ferate
Seraser ew di gel jan û kula tê
Xeca min ketye destê dêwê sêser
Dinalim ez li sîpanê xelatê
Cigerxwînim dikim qêrîn û hawar
Bi qîran kî gihaye ber felatê ?

CIWANÎ

Bihişt û bostanê welêt biçûkî sur didan min
Şêrînleb û dêmgewheran ji hawîr ber didane min

Îro ko pîr û jar û mest, bê heval û bê tîn û hest
Ew bax û bostan çûn ji dest neçare tev berdane min

Ma kî divê berdî welat? Şêrîne tev zenar û lat
Bûke di nav rojhilat lê dijmina berdane min

Berdane min ez laketim carek bi nêv çola ketim
Dîsa di ber pêla ketim êş û kulan ser dane min

Ser dane min derd û kula Ahî ji wan dêmsorgula
Ew jêderê derd û dila, dil lanika derdane min

Derdê li min nayên jimar her dem ji ber ahîn û zar
Lê ji bexçeyê rindan bijar ew nazika durdane min

Wê nazik û dêmgewherê şêrîlebê, tîr awirê
Kuştim bi derba xencerê lew ser timî gerdane min

Xencer bi dest dilgawirê ez dame ber yek awirê
Carek ko derxistim ji rê çerxa Felek gerdane min

Ez ketme ber çerxa Felek dijwarî dîtî min gelek
Çavên belek, biskên xelek talan kirin merdane min

KURD Û FELESTÎN

Bilindî digrî,rûmet bû xemgîn
Tarîx,serbestî,hemî dil birîn
Meydan sar maye,paye bê rûmet
Xurtî,dil,nexweş,rojhilat bi şîn
Namûs perîşan,mehrebanî pûş
Li kurd hozanî tim dikî nifrîn
Perav bi hawar,de rabe ey kurd
Li te di qîrin:-Dimyat û Hetîn
Koledar konê xwe vegirt serbest
Ka Esedidîn,ka Silededîn ?
Qareman-Ereb vaye Xweş rabû
Êrîş,e,êrîş li ser Felestîn
Sehyûnê xwînxwer,ji bo koledar
Ev welat xweş kir,kozik û hêlîn
Milyonek Ereb,ji cî derxistin
Welat şêrîne bi serde digrîn
Rojhilat îdî,hemî şiyar bûn
Nema guh bidin maldar û zengîn
Zencîra dijmin,naxin destê xwe
Ji bo koledar,nabî ser nuxwîn
Rûmet bi xwînê,tête parastin
Ji gernasan qet,nayîte kirîn
Dijminê me ne koledar û bes
Em tev hevalin,ne gir û ne kîn
Ger çi hin serkar,dûvê koledar
Xistin dest xwe dar,bê ol û bê dîn
Welat û millet,difroşin dijmin

Xwe tavêjin xwar, weke hov û dîn
Milyarek mirov, serên xwe hildan
Soviyetistan, Belqan, Hind û Çîn
Eger me serê koledar şikand
Felestîn dighê me bê şer û xwîn

ÇÛNA ŞAM

Şevêk tar û reş, ezman pir bilind
Ji ber me wînda dibûn şar û gund
Otmobîlek reş şepal û çeleng
Qadê li pey xwe dihêlî bê deng
Serê xwe daye sînga vî bayî
Reşê dişkênî, ji ber ronahî
Şosake hilûs, wek marekî reş
Otmobîla me li ser diçî xweş
Baxçakî pir xweş, kete riya me
Mij yekî pirsî, go: -ev der Şame
Li min veğerand her wekû mîzgîn
Belê ev Şame-Şama pir şêrîn
Li me ronî bû ronîke pir geş
Zorê dabû wê şeva tar û reş
Em ketin bajêr, Otêlek mezin
Em lê hêwirîn, xweş lê raketin
Sipîde, rabûm, ser-çavê xwe şûşt
Dane destê xwe kitêb û nivîşt
Ez çûm taxa jor, xortekî xursî
Bersiva min da: -li kê dipirsî ?
Min divê herim, cem xwedyê Hawar
Kete pêşya min, rêçek xwar û mar
Wî dey li min kir, go: - ho ez benî
Ev xana mezin, lê qata binî
Destê xwe deyne ser zîl û zengil
Wê dengêk jê bê wek dengê bilbil
Gava min lêda, zû derge vebû

Lawikek derket ser û çav û rû
 Bi min dan zanîn, ko gelek jîre
 Lewra min zanî ev torin mîre
 Min go:-Cemşîdo, bavê te kanî
 Go- wer keremke, rûne li banî
 Bi paşve bezî, da bavo mizgîn
 Mêvanek me hat, rengê Cigerxwîn
 Destê min hejand wî kalê Şepal
 Tu xweş, xweş hatî mêvanê delal
 Em tev rûniştin, kir pîrsa welat
 Delavê Hirmiz, ta Mûş û Xelat
 Min lê vegerand, bindestê neyar
 Ronik ji çavan bi lez hatin xwar
 Ez lê dinêrim, dil mest û birîn
 Mala te nava dinya derewîn
 Gelo ev kîye, ez lê dinêrim
 Ev çi dibêjî, guh lê didêrim
 Ev nêçîrvanê Zozanê Keper
 Îro dikşênî axîn û keser
 Qey tê bîra wî, Şarê Cezîrê
 Al û tac û text, tev têne bîrê
 Ji dest derketin, ev gund û bajar
 Îro li Şamê jar û birîndar
 Ew mîrê mezin, bi tîp û bi gês
 Îro li Şamê wa bûye derwêş
 Sed tifû li te ey dinya rûreş
 Tu kes bi royê te nabî dilxweş

Berê xwe da min, bersiva min da
 Çi tê bîra te, Seydayê Kurda
 Metirsê, êdî, nema em dimrin
 Pir hindik maye em welat bigrin
 Wan demên borî, ji guh xwe bavê
 Rengê kevnare îdî menavê
 Şalek te çêkir, bi xam û xetê
 Pir xweş dibênim li bejna me tê
 Paşê derketin, çapxana Hewar
 Rêçek dûr, dirêj, nexweş û pir sar
 Me derî vekir, em ketin zindan
 Ted go qey bi xwe bûye Kurdistan
 Kalê ser sipî kete ser kursî
 Şevqa xwe danî ji min dipirsî
 Seyda, binêre, ev der çawaye
 Min go:- qey weke mala Kurda ye
 Biken û rû geş, serê xwe danî
 Go:- belê raste, te tê deranî
 Lê pir dijware, bi tîpên Kurdî
 Du xortên ereb, bûne şagirtî
 Ez mame li şam, sê meh zivistan
 Heta bi zorê me çêkir dîwan
 Hin xortên kurdan, hin mîr û axa
 Alî min kirin, mala wan ava
 Sermayê min, tev derd û xeme
 Ciger:-Xwîn me tirs, ev dinya deme

BIRÊ.... II

AWIREK LI JÎNÊ

Peyala jîna min rijîya ser axê ax
Wer guh bide vê nalîn û axê ax
Gizîrê jînê dengê xwe hilda û go
Mala xwe barkin ne hêjaye ev tax

Carek tu were bi delalî, ey delala min
Qurta dawî vexwe ji qurban ji peyala min
Şerabê bi hev re vexun lebaleb serbest
Destevala min birî meke ey hevala min

Em hev dimijin, em hev dikujin, em hev difroşin
Em hev dimijin, em hev dipêjin, em hev di doşin
Di ser hev re derbas dibin, û di nav hev re dişin
Em pêş ve dişin gavan di jînê de sivik tavêjin

Ev jîn gelek xweşe, lê jîndar nezan û hov
Kî zanê bê kê ajot û kê reşandî ev tov ?
Her habûn, û wê her hebin her weha ye ev jîn
Aferîn, û dawer û birewerin em mirov

Cihan bindestê me ye lê em destên xwe nadin hev
Naxwazin bi şadî têde serbest bijîn em tev
Dexsok û kur, û çikûs, ji gemarê têr naxun
Ceng û şer û qêrîne li ser vê axê roj û şev

Termekî mirdale, segên har û birçî li ser
Dixun, êrîş dibin, hev bi kuştin, bi şer

Ê xurt pencên xwe dighênî ser kezeb û dil
Lê reben û weza bê havil pal didin li ber

Bi milyaran karker û cotar,perişan û reben
Bi destên xwe dikşênin,û bi xwe birçî û bindest
Dewlemendî ji xebata destên me ye lê nezanin em
Destên hev bigrin û bi xwe bibin raser û serdest

Tifû,li me bî,ger em tif bikin ser riwê dijmin
Pingaveke mezin,bi ser wan de tê û bi carek dimrin
Pale dibin serdarên cihan,û serkarên civakî
Hevsarê rist û fermandarî bi dest xwe digrin

Bîrewer tev dibin dost û bira û heval
Bindestê me dibin ev sitêr,çiya û newal
Bê derd û zarîn,dilşad bi hev re dixun,û diçin
Cihan tev bax û bihişt,cejn û ger û kerneval

Şevreş,tarî namênin,cihan tev dibî ronak
Di nav me de beg,ne axa,ne sermayedar,kolak
Her tiştên ne pak ji riwê jînê bavêjin carek
Û ji xwe re bihêlin,bî ser hev de berdin pak

Niha min kara xwe kiriye,dixwazim herim şer
Qelem sarûxe,û di destê min de der û ber
Hevalên min pirin,gernasan hilgirtine çek
Dijminên me tenê mirovên xwînmiy,û xwînxwer

Delalê,ji lêvên şêrîn,bide min peyalek şerab

Da bi xurtî gavan bavêjim,bê lerzîn tirs û tab
Tu di bîra min de bî,kengî mirin tê bîra min ?
Xwarina rê ji min re deyne,de rabe ser xwe,rab

Rê dûr û şer girane,dijmin pir ji me xurtire,dijwar
Ji ber me girtine,derbend,rê,newal,û nezar
Divê bi hovî û gernasî em xurte êrîşan bibin ser
Bizor em konê xwe vegrin li warên xweyên kevnar

Xefalokên biskên xwe veke da dil,nekevî nêv dava
Qelpaxên çavên reş bigre,da tîr neyên ji çavan
Li avista riwê tey sipî peyxama Zardeşt bixwênim
Zulfan me de ber anîya kever,da li me ro neçî ava

Wek başok û bazin,daxwaza me tim cihên pir bilind
Dûr di nerin û guh nadin,oqyanûs û Çîn û Hind
Bedbîn,bi çavika reş her tiştî nexweş di bînî
Xweşbîn,bi çavika ronak,her tiştî dibînî rind

Ez û tu ne daxwaz,ji hebûn û jîn û jindarî
Wer em hev bi mijin,berî ko bar kin ji vî warî
Bê pirsîyarî em hatin,û bê pirsîyarî em diçin
Me çi jê ye,gunhê me li kê dibarî,bere bi barî

Pêwan li ber me danî ne,nahêlin bijîn em ser best
Em girêdane,bi rista kevnare,kevnare perest
Eger rast bêjin,em dibin gawir û bê ol û dîn
Lê eger rast nebêjin,dimênin dest best û bindest

Em hev bi mijin,me di kujin,bê rûmet û bê ol

Em hev bi mijin, me di kujin, bê rûmet û bê ol
Lê ji bo qerêja destê me bixun, bi xwîn sor dikin, çol
Ne diriste ko bidizî ez û tu bighên hev carek bes
Lê diriste ko bighên hev bi def û qîr û heytehol

De ka were zencîrên milên xwe em bişkênin bi lez
Sêncê bi çirênin, êrîş bin nava werz û bax û rez
Êvare roja jîna me xwe berda ye ber ava derenge
Berî şevreş bê, berî em bimrin, tu dizanî çi dixwazim ez

Berê bexçê me nû şêrîn bûye, gihaye ber dev
Were em jê bidizin, û bi dilxwazî bidin hev
Pêwanê kevnepereştî şiyar bin wê destê me jêkin
Cihan teng bûye nema bi dest me di kevî rev

Eger ez û tû hev bixwazin, Mihemed û Îsa çijêne
Çidxwazin?

Ev cihan saze, lê em deng û qîr û awazin
Di nav/Bêdawî/de em têne pişavtin û diçin
Çawa di nav hebûnê de bijîn û di ber hev de ranazin ?

Em ji hev re ne fetwa me ne ev qanûn û ribab
Kevneperestî ji mijîyê me malîşt qonyaq û şerab
Li ser masa evînê rûnustine, serxweş û ser mest
Ji lêvên te şerab, û ji cerg û dilê min kibab

Li gulîyên şengê di nêrim şerpeze hatine berdan
Li Serwê dinêrim bi rist û xweş hatine pêçan
Ji xwîna dilê mine rengê gulê erxewan û sor
Ji kilên çavên te ye çiçek wer hatine kildan

Em hemî yekin,çine:Sipî,sor,û zer û reş ?
Bi hev re bi dilşadî bixun vê cihana xweş
Bere bimrin:Koledarî,û zordestî,ceng û şer
Em hemî bijîn,bê derd û kul,serbest û rû geş

BEGIN HERE ? HERE

Beg ji min xeyidye, axa hew dinere
Di nav min û wan de bûye ceng û şere
Ew dema raborî, îdî hew vegere,
Begin here....

Ji bo pût û latan serî hew datênin
Me win afirandin, emê we bişkênin
Nema dibin kole îdî, em ji were,
Begin here....

Em tev şiyar bûne, neko em nezanin
Hêjî win vegerin, dîsa ne poşmanin
Ê welatfiroş bî, tucar venagere
Begin here....

Tevde kurên Kurdin, ev karker û cotar
Abor bi dest waye, tenê win setekar
Win rençberê dijmin, nabin diser me re
Begin here....

Milet wekî derya, pan û perav dûre
Herkes jê di tirsî, xurt û binî kûre
Nahêlî ên wek we bibin xwedî pere
Bagim here, here, Axa here, here
Ew dema raborî îdî hew vegere

CEJNE

Cejne îro dilxweşin, herkes li wan pîroze cejn
Pel ji dara dil weşandin, wê li min bahoze cejn

Şahî û cejne, diçin, tîn, serxweşin lê ez tenê
Dil nexweş ahan di kêşim, agirê dilsoze cejn

Çîçek û gul çilmisîn, kelbeş bi cejnê dil xweşin
Min ji salê carekê ger bê bihar Nûroze cejn

Ez ji dilber dûrîdestim, jar û mestim, dil nexweş
Ko di cejnê dilberê carek nabênim toze cejn

Cejne nakim ta nebênim dilbera şêrîn û rind
Kenşeker kengî bibênim ez di nav kolxoze cejn

Çîçek û gul bel bibin, sinbil ji şadî bîn sema
Karker û palebi şadî bêne ber patoze cejn

Xort û keç bêne sema, tev kesk û sor û rûperî
Tev li mêrga geşt û seyran, dest bi dest xaloze cejn

Doz û daxwaz min ji cejnê şadî û azadî ye
Jar û dîlim, bendewarim, sare lew bê doze cejn

ÇÛNA MEHRECANÊ

Ev derya mezin, wek gomanên min
Kûr û perav dûr
Hawîr çiya ne wekû dilê min
Pir xurt û sitûr
Şevêk tar û reş hemî kul û xem
Wek çarçefa yar
Sipîdê avêt wek riwê dildar
Em kirin hişyar
Hebûn û jînê cihan dagirtin
Wek navê Lenîn
Rojê şev şikand wek leşkerê sor
Çawa çû Berlîn
Ev sitêrên geş, weke ristên min
Belav û bi rist
Hawîr digerin, wek çavên mêrkuj
Şikestî û mest
Gemî xweş diçî, pêla dişkênî
Bi xurtî û zor
Tijî jin û mêr, tev dost û heval
Diçî ber bi jor
Dilxweş û rûgeş, azadîxwazin
Diçin mehrecan
Haştîperesen, mirovparêzin
Ji dil û ji can
Çiqas bibêjim bi zêde, bi kêm
Hevalên bêbext
Nehîştin ez bêm, bême mehrecan
Derbaskirin wext

EM JI RÊ DERNAKEVIN

Em ji rê dernakevin çendan bi bînin zulm û zor
Lewleb û çerxa cihanê, geh li jêrin geh li jor
Lê bidin dora we ye ey koledar û zorkeran
Ev pîkole em ji hawîrwe dîkin, çavên we kor
Nîvê karker dar bi destin, ê dî her dem kêferat
Va nêzik bûye dema me, karê dinya tim bi dor
Win li Çîn û rojhilatê meyzekin, xweş meyzekin
Tev di vê rê de di bazin ,wek pilingan qore qor
Her çiqê zorê bikin, win me tajon ber bi pêş
Pir nezîke sewre rabî, leşkerê Kurdî û sor

DESTÊ TE MAÇ NAKIM

Şeyxê min destên îdî maçî nakim ez bese
Kavil û wêran te hiştin ev sera û Medrese
Şeyxê ewrûpa binêre, wane hasin birne jor
Em bi xişt û def û dîlan, paşketin, tev mane kor
Her keşakî deh zimana zanî rengê efletûn
Em çima hov û nezanin, ser di berde paşveçûn
Qet bi sîwaka te dijmin paşve naçin gavekê
Bo çi tev mane perîşan, dîl û bendê davekê
Xortê Kurdan tev şiyar bûn dil bi pêta agirî
Bayê zanînê li wan da, gur dibî qet namirî
Dev ji vê paya xwe berde, ev tiralî ma çiye
Ma ne şerme, rût û xwase, Kurde jar û tazî ye
Bes di pişt perdêde rûne, ey ciwanmêr xo bi nas
Dijminê jîna welêtî, tim bi dest te tevr û das
Hêj bibêjim, tê bibêjî:-ev cigerxwîn gawire
Na, di bextê tew xwedêde, dil bi pêt û agire
Ez dizanim pir dirêj kir, min li te peyv û kelam
Ger tu Kurd û kurdperese bî, em birane wesslam

EM ŞER NAXWAZIN

Ev av û agir, ax û ronahî
Ev dar û ev ber, hişk û şînahî
Hatin afirandin cîhan seranser
Da ko bijîn xweş, têde tev beşer

Gihan me:-ev hiş, bîr û bawerî
Zanîn, bihîstin, xwarin, tevgerî
Ev afirandin, hasin, û benzîn
Ev tam, û dîtin, hişyarî û bîn

Ka em bijîn tev, heval û hevdem
Bê kuştin û şer, bê derd û bê xem
Destên hev bigrin, li her şûn û der
Veşartîyan em sivik bênin der

Bela nemênin:-birçî û tazî
Carek nebênin:-hewar û gazî
Koça xwe barkin:-kuştin û talan
Serbest bikin em, cotar û palan

Bibin wekî hev tev:- sipî û reş
Kesek nemênî dil jar û nexweş
Serbest bijîn tev hemî jin û mêr
Bibin tevayî ev hatin û xêr

Ev cîhan xweşe, seranser bihişt
Yek so bibin tev Mizgeft û Kenişt

Ol tev bibin yek:-Mirovperestî
Rist tev bibin yek:-Jînek serbestî

Çekan bavêjin-van çekên mêrkuj
Ji ser xwe rakin mirovên xûnmij
Dezge bi gêrin,ji bo dilşadî
Ji bo serbestî,gerden azadî

Parsek nemênin,nebênin sêwî
Serbest bigerin,li her der rêwî
Derman bikin em derd û nexosî
Gazin nikin em ji bêqidoşî

Setem nemênî,sipî bibî bext
Senem bişkên tev,ev tacû ev text
Jandirme rabin,ne dar,ne lêdan
Bikin xwendegah,hemî ev zindan

Dilxweş bibin tev hemî weke hev
Yek rû bibin tev ev roj û ev şev
Îdî nemênin,ne talan, ne ceng
Serê me dagrin xweş awaz û deng

Ev tang û ev top,tifing û singo
Bêne veşartin di ting û sergo
Dînxane bibî cihê dilgawir
En wek Makmêlan,wek Ayzenhawir

Firanko û Bayar,Çankayçek,Îqbal

Dijminê mirov, kolên xwedî mal
Sîngman-rî, Dalas, Hir Adînawer
Sezaye bo wan kûre û agir

Eger ne ev bin, em zû li hev tên
Aştî û yektî, naçara pêktên
Destên hev digrin, dibin tev heval
Welat dibin yek-yek ol û yek al

Bela bikenin: -çîçek û sorgul
Bela nemênin di dil de ev kul
Xort û keç bikin tim dans û dîlan
Li her defî em bikin mehrecan

Şerme, ko em tev, wek dêw û wek can
Hildikşin ser van hewran û ewcan
Da em karibin, hevdî bikujin
Xwîn û xwêdana palan bimijin

Bilind bigerin, li her der û cî
Dema bêne mal, tazî û birçî
Em ev hasin xweş hilfirandine jor
Dîsa ranebû ji ser me ev zor

Raste em gihan rajorê ezman
Li jêr em bê cî, pêxwas û bê nan
Di ser hewran re wek dêw di firin
Li ber derên me parsek di gerin

Me ev sera û eywanên bilind
Avakirin tev li bajêr, li gund
Lê em di bēnin koxik û reşmal
Di wan de dijîn, parsek û evdal

Me çêkirin ev, Nexweşxan, -mezin
Li ber dîwaran, reben dibezin
Xercê rê nîne ji gund, bēn bajêr
Bi tifo, dimrin, hemî: -jin û mēr

Peyda bûn li me, zanîn û finûn
Hatin destên me, hatin û hebûn
Hawîr digerin ji bo nanezik
Di dil de şîn tēn: -ev gir û ev rik

Ev sitêra xweş em tēde dijîn
Pir xweşe lê em hemî dil birîn
Ev rista Faşîst, çewt û nadirist
Şêrîn û talî, tirşî li hev xist

Kirin kerafî xwarin û xweşî
Ev jîn û evîn, kirin dilreşî
Qasek nikarin dilxeş em razin
Sal hemî diçî, bi derd û gazin

Di ser me ra ev xanên poz bilind
Li ber derên wan digerin wek kund
Li ber qasê ye, xwînmijê maldar
Bere her bimrin karker û cotkar

Di ber pirê ve dema ezçim ez
Otombîl diçin û tev tênin bi lez
Li herdû alî tev parsek û kor
Destên wan bilind berê wan li jor

Hemî birane, tev Ademîzad
Çima parsek bin, reben û bêd ad
Çkarin bikin:- firyad û qêrîn
Dilê xwînmijan nerm nabî bi dîn

Bi kêr me nayên ne qîr, ne hawar
Şanî wan bidin, serê ço û dar
Destên hev bigrin, seranser ji dil
Li her alî em, mil bidin ber mil

Hevalbendin em, tev xort û mezin
Êrîş bikin wan pêş de bi bezin
Kaşo li gogê bidin şeka şek
Yan ser şikestin, yan bavêjin çek ?

Em hemî bibin, serbest û azad
Em hemî bibin rûgeş û dilşad
Bibin dewlemend, bi xan û bustan
Da kes nemênî birçî û bê nan

Tazî nemênin, pêxwas û bawî
Qûnax bi qûnax bighêne dawî
Zerre, bişkênin, ji bo xêrxwazî
Bere bimrin tev:-Faşîst û Nazî

Her yek di qada xwe de ser bilind
Bibin wekî hev tev bajar û gund
Serbest bijîn em, hemî jin û mêr
Bêtir dibin ev hebûn û ev xêr

Hero li darxin, govend û dîlan
Geşt û seyran bî, li nêv Kurdistan
Çîmsim, bilîzin, bi kenin lêvsor
Serbest bigerin, li jêr û li jor

Bibî seyrangêh, sitêra Merîx
Têde bilîzin, Şêrkoh û Zelîx
Destên hev bigrin Ferhad û Şêrîn
Qapût bavêj Memê ji ser Zîn

Hembêz bikin hev Romyo û Colyêt
Leyla ji nîska bi ser Qeys de bêt
Bayê sipîdê bidî riwê gul
Dil xweş bibin tev Şalûl û bilbil

Serxweş herin, bên sazband-bilûrvan
Em hemî bibin dost û diloan
Çiqas xweş dibî, ev hebûn û jîn ?
Îdî namênî kesek ciger-xwîn

EY KARKER BIBIN YEK

Karkerê kurd tev li karin
Dest bi dar û tevr û bêr
Wek xebatkarê cihan ew
Tev di cengê mêr û şêr
Ev cihan qada me ye
Ev cihan qada me ye
Her divê em bibne yek
Her divê em bibne yek
Wek bira bin wek bira

Ta bi kengî kole bin em
Pî di bend û mil di nîr
Tim di benda koledaran
Wer bi mênin destegîr
Ev dema azadî ye
Ev dema azadî ye
Ger bi kuştin wer bi hiştin
Yan xweşî û yan reşî
Her divê em bibne yek
Her divê em bibne yek
Wek bira bin wek bira
Tev mirovin em bi carek
Gewr û sor û reş çiyê
Sed tif û sed tif bibarin
Zor û diktatorî ye
Ev setemkarî çiyê ?

Ev setemkarî çiyê ?

Ger bi kuştin wer bi hiştin

Yan xweşî û yan reşî

Her divê em bibne yek

Her divê em bibne yek

Wek birabin wek bira

EM JI NÛ BERJOR DIÇIN

Welat hemî ji dest me çû, axa carek ne xeyidî
Lê îro gundê wî diçin, binêr çawa di xeyidî ?
Xwedî ku pez berdî çiyê, ser têxî tamara xewê
Her kes dizanî, ko, gur û wawîk û diz dibin xwedî
Şêx û beg û axane ko, em dane bin destê neyar
Li ser me xo bilind dikin, bê şerm û bê eyb û fedî
Milet şiyar bûye ji xew, zanî çine rast û derew
Nema dibî kolê we ew, ma kengî şêr dibin gidî ?
Nezanî ketbû nav welêt, me destê şêx maçî dikir
Karê xwe ew bi wan dikî, nîsk û nanê cehî didî
Xelk bûne padîşah bi zor, asin bi zanîn birne jor
Lê em bi jêr de baz didin, ta bûne muxtarê şidî
Nezanîya we ye ko em sipardine bextê dizan
Cezayê vê nezanîyê bi tirs a paşî bi dî ?
Ava ferat jo jor ve tê, kî karî xwel ber ragirî ?
Lê ku serma bi ser de tê, dibî qeşem di cemidî
Kevir ji banî ve ku bê, kî karî rawestî li ber
Lê ku perçe, perçe dibî, her bi cîkî rû di dî
Ew kevir şahîşahî ye, ew perçebûn axatî ye
Şopa we zanim xware lê riya rast û dirist me dî
Bi jor ve wek bira herin, ber bi birc û sera herin
Lê bi loks û çira herin, sed bi yekî, yek bi sedî
Divê millet şiyar bikin, çotar û palan kar bikin
Xencer bi dest rabî ji pê, welat bigrî û bernedî.

EY QATA PERÎŞAN

Ey qata perîşan û reben çende di borî ?
Findî xwe di sojî, û ji dijmin re bi nûrî
Serkana qetûtî, bi xwe deryayê eborî
Tarîxê sivik pêşve bibe, hêjî li dûrî

Çend sale li bin destê neyar her we digazî
Îdî bese rabin, û bi dil xurtî bi bazin
Doza xwe, divê em ku bi mêrane bi xwazin
Ey karker û cotar û ciwan, serme ku razin
Wek bazê ku ser daniye ber bûm û tilûrî

Wek Cûdî, li ser te mij û moran û kul û xem
Bin destê te derya û zevî, karkerî her dem
Asin te bi banî ve firand, girtiye ber çem
Zerre, te ji hevdî pijiland/keyfe/ji nêv /kem/
Daxwaz ji hebûnê, tiwî, hê, çende tu kûrî ?

Wek pêl û lehî, kengî serî hildî, tu mêrî
Toz û setemê, ber xwe dibî, jêk vedijêrî
Aşî, bigerî, xweş serê dijmin tu di hêrî
Her tişt tu bi zendên xwe yî pêçayî di gêrî
Heyha, !... tiwê qeleş, û tu cebar û xefûrî

Destên xwe li meydanê bidin hev wekû şêran
Carek xwe ji qadê çeng bike van hayv û sitêran
Aştî, xweşe van birc û seran bes bike wêran
Paya te bi zanîn û hişê, guh me de zêran

Ger hiş te nebî,ber hov û teba pêşî û mûrî
Ev hiş te ji ku girtiye hûr guh bide,zinhar ?
Barê te girane,çilo rê tarî û dijwar
Taktîk ji te ra daniye/Lênîn/bibe hişyar
Ger dest tu hilênî,dişikî dijmin û xwînxwar
Nabî ku hebin rengê te mil hişk û sitûrî

Îdî me navên,ceng,û ne firmêsk û ne kuştin
Çend sale li ser hev,ku di vî arî biristin
Ev dest û çiya,şîp û çem,û dar û bihiştin
Tev rez û sirin,kewk û çiwîk qidqid û qîştin
Tarîxe,bi rist pêş ve di çî her we di borî

Mehr û xweşîya canê xwe ey xortê serefraz
Gava tu diçî,zanibe daxwaz,çiye,daxwaz
Destên xwe bi germî bide şêrîn û perîraz
Azadî bixwazin,hemî,yek deng û dil û gaz
Em tev de yekin kurd û Ereb,Çînî û Kûrî.

HAYDÊ GILÎ MEKE

Be derê Serayê gundî bûne leke
Yek dibêjî ê dî:-Haydê derî veke
Madem rê nasnakî xwelîl serê xwe ke

Haydê gilî meke

Dev ji we bernadin,çiqa win bi gazin
Axa qadê nadî çiqa win bi bazin
Mêre weke şeke xwelî lserê xweke

Haydê gilî meke

Li hev win bi pirsîn, destê hevdî bigrin
Ji Axê me tirsîn, ma qey winê bimrin ?
Win bîstin, ew yeke xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

Gilî li cem kê kin, tev hevalên wî ne
Ma wê serî jêkin ? tev borcewazî ne
Perê xwe xerc meke, xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

Roja intîxabê, we da destên wî dar
Îdî gilî nabê,çiqa bikî hawar
Bes, çavê xwe veke,xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

Ev peşkên baranê, yeka, yekan tîn xwar
Lê ko hevdi digrin, dibin lehî, dijwar
Carek lê meyzeke, xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

Hasin ji axê ye, binêr çiqas hişke
Tijî wek axê ye, li ber dibî mişke
Hişyar û feneke, xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

We berdidî hevdi, li ser we dilîzî
Sih sal ez dibêjim, hêjî na bihîzî
Dest hilanîn çeke, xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

Ev bigilî nabî, zû, zû hev bibênin
Divê millet rabî, li ber desthilênin
Tevde bibin yeke, xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

Tektîka rêzana bigrin Birolêtar
Welat bi parêzin, ji dijmin û neyar
Ev rê ne heneke, xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

Serê koledaran divê em bişkênin
Paşê qad û hasin, bi zor em bistênin
Hevalan peydeke, xwelîl serê xweke

Haydê gilî meke

HEY PALE

Hey pale pale pale
Das li malê betale

Paleya genmê sore
Patozan qore,qore
Palar hawî da dore
Çavê maldaran kore

Hey pale pale pale
Das li malê betale

Palaya genmê şîne
Patozan tev çinîne
Pale lihawîr civîne
Zarok li mal birçîne

Hey pale....
Das li...

Paleya Genmê zere
Patozan xweş da bere
Pale çibkin ji xwere
Kar nemaye ji were

Hey Pale....
Das li...

Genmê reşê tilyanî
Patozan tev hilanî
Zarok li mal birçîne
Dikin qêrîn:-ka nanî

Hey pale....
Das li...

Genmê sorê qendare
Patoz hatin ser kare
Tistek nema ji palare
Divê em bigrin dare

Hay pale...

Das li....

Divê em hev bibênin
Mêrane dest hilênin
Serê maldar bişkênin
Patoz ji mer dimênin

.....

...

Divê em tevde rabin ,
Zevî li me bela bin
Zorker ji ser me rabin
Em tev wekî bira bin

.....

Zivistana me dijwar

Weke dêwê dîn û har

Paşde, revî, bû bihar

Mizgîn li te Evînê

Bahoz û sar û serme

Gelek barîn li ser me

Îro bihare germe

Mizgîn li te Evînê

Sir û serma şikestin

Min û te ev dixwestin

Baqê gulan bi destin

Mizgîn li te Evînê

Bilbil serek li gul da

Sinbil serê xwe hilda

Me kul neman di dil da

Mizgîn li te Evînê

Bîst û yekê adarê

Yanî serê biharê

Gul bel bûne li darê

Mizgîn li te Evînê

Giya geşe rû bi ken

Sor û zerin lêv û çen

Cihan hemî bi rewşen

Mizgîn li te Evînê

Çîçek çavên xwe kil kir

Sosin dawa xwe hilkir

Şevnem şînahî şil kir

Mizgîn li te Evînê
Sir tê katik di hejin
Ronik ji wan di rijin
Derdê dilan di kujin

Mizgîn li te Evînê
Bilûra dengê avê
Li me dikî selavê
Me zordestî qe navê

Mizgîn li te Evînê
Roja me ya sor û zer
Taca zerîn daye ser
Tava xwe daye her der

Mizgîn li te Evînê
Candar hawîr di bazin
Ne gilî î ne gazin
Em jî wesan di xwazin

Mizgîn li te Evînê
Ne wek hevin dem û çax
Bes bi nale ax û ax
Va bel dibin pel û şax

Mizgîn li te Evînê
Li pey hevin roj û şev
Were destan bidin hev
Bi serbestî bijîn tev

Mizgîn li te Evînê
Selav ji min bi bara
Bi barîne li yara
Weke tavên bihara

Mizgîn li te Evînê

Dilê min wek ferate
Bi xum,xum û xebate
Dixwazim bême ba te

Mizgîn li te Evînê
Lê ji her tiştî çêtir
Ez dixwazim tu bê vir
Ev Şam bûye wek şekir

Mizgîn li te Evînê
Gul û çîçek li ber rê
Wê bel bibin dema bê
Dil xweş dibin wê demê

Mizgîn li te Evînê
Serê roja me derket
Bextê sipî bi ber ket
Xêr hatiye û şer ket
Mizgîn li te Evînê

KARKER

Ey karkerên xurt:

Karkerê reben, karkerê cotar
Karkerê rencber, karkerê hejar

Li ser pişta te:

Ev karê giran, ev barê giran
Bi dest we halet, bi dest we tev kar

Bindestê dijmin:

Dijminê xwînxwar talanker û diz
Ji we zana tir, li ser we serbest

Bextê we ê reş:

Maşê we pir kê, li ser av û dêm
Qet nabin azad, qet nabin serbest

Zendên we yên xurt:

Bi bend û zencîr pişta we dişkê
Bi dar û kamçî, bi kurtan û kar

Nayê bîra we:

Carek bibin yek win jî wekî me
Bi we radibin, ev çol û beyar

Dixun serm û germ:

Renc û dijwarî xwêdan û lêdan
Nezan û reben, bindest û êsîr

Dema we digrin:

Ey rencberê jîr dixin zindanê
Dixin lingê we merbend û zencîr

We difroşin hev:

Ne cî, ne welat bê bend û partî
Ne al, ne millet, ne hiş û ne bîr

Bav û kalên me:

Ew jî wek me çûn hemî dil bi kul
Hemî dil birîn, wesan şil û pil

Dema we va hat:

Hemî wekî hev ne diz, ne mêrkuj
Rabin bibin yek bê bend û gij, gij

Eger win hemî:

Carek bibin yek rabin weke mêr
Wê bişkên zencîr bişkên qeyd û bend

Em jî di gel we:

Bibin bi rûmet bi al û welat
Bibin serfiraz, bibin ser bilind

Tenê hişyarî jî bo we divê:

Ji bo we divê xwendin û zanîn
Ey karkerê xurt ey hevalên me

Lê ez' çi bêjim:

Xoû biraxo, bûn dijmînê me
Mane perîşan, win jî wekî me.

KA MIROVÊN BAŞ ?

Berjor diherim, li jor dinerim
Li jor digirim, dikim vegerim
Venagerim ez
Weke çerx û aş
Hawîr digirim
Li xortekî baş

Ketim kortala, binê newala
Dikevim çala, ez destevala
Hawîr digirim
Wek dolab û aş
Divêm bibênim ez xortekî baş

Li ber dîwara, lat û zinara
Kaş û berwara, wan kevnewara
Çavê xwedgerênim
Ez xwe nadim paş
Divêm bibênim ez xortekî baş

Diçim ser çiya, nav gul û giya
Li ber çem û av digirim her gav
Çeleng û qellaş
Ez xwe nadim paş
Divêm bibênim ez xortekî baş,

Di destê min de geşin mûm û find
Hawîr digirim li bajar û gund

Bi qîr û halan
Sipas û şabaş
Divêm bibênim ez xortekî baş

Dengek hate min, ji xwe di pirsim
Lê narevim ez qet xwe nadim paş
Dengê kêye ev bi saw û tirsim
Lê narevim ez
Qet xwe nadim paş
Divêm bibênim ez xortekî baş

Ew deng dibêjî: -bes bike halan
Ew mirovê baş hê wê bê cihan
Çiman digerî
Çewt û leç û şaş
Wê piştî te bê ew mirovê baş

Na ez pir şaşim ev cihan şêne
Hawîr kêlik û nîşan û rêne
Ma qey digirim ez wisan belaş ?
Li herder hene mirovên pir baş

LEHÎ YA SOR

Ey lehî ya sor, ey lehî ya xurt
Ev dest û newal, hemî te dagirt
Dema tu tê xwar, bi peşk û dilop
Li jor çênakî, ne rêç û ne şop
Lê ko dibî yek, her kes dil bi tirs
Didî ber lingan, çi hûr û çi girs
Li kê tu rast bê, dişkênî tavil
Bajar û gundan, tev dikî kavil
Dijmin di revî, bê çek û bê dar
Ji ber te dişkên, bi qîr û hawar
Seyda kiye, ko, ev ders daye te ?
Yekîti ji kû, wer gihaye te ?
Em ji herin cem, dersê bistênin
Destên hev bigrin, hevdî bibênin
Wek te bibin yek, daxwaza me tev
Dijmin ji ber me, zû dişkê bi rev
Bi hev re êrîş, bi qîr û gazî
Dil bi kul, bimrin ev Borcewazî
Bixin bin lingan weke serê mar
Serê dewlemend, serê koledar
Ne wek te bêbext, bê ol û fersend
Dijminê millet, dostê dewlemend

Te dane ber xwe, weza û reben
 Bi kul te gorand, ew şadî û ken
 Ev kelpîş û dar, ev text û şirik
 Kumîşîn ser hev, bûne wek pirik
 Wek Ayzenhawir, wek Teymûrê leng
 Dilê te pir hişk, tim dixwazî şer
 Bere ev sêwî, jar û belengaz
 Li ber diwaran, bikin:-gaze, gaz
 Kara dewlemend, di ceng û di şer
 Ziyar tim para, cotar û karker
 Birinc û pembû, te dane maldar
 Lê te talan kir, karker û cotar
 Bela te li me, kara te li wan
 Tu jî li ser me, bûye pehlewani
 Roja ko dema me jî wek te hat
 Em dest bidin hev, bi kar û xebat
 Serê te jî wek, serê xwedî mal
 Ji hev belav kin, bikin tev Qenal
 Her cihî bi te bikin şînahî
 Riwê vê qadê, bikin ronahî
 Kengî me maldar, hevalê te kuşt
 Cihan xweş bikin, bi te wek bihişt
 Îdî nahêlin, ne şer û ne ceng
 Bibin wek bira, em hemî bê deng

Ji ber me rabin, ev sînor û xet
 Berxwedar bijîn, em-hemî millet
 Têxin destên xwe, hevsarê hasin
 Candar, hemî, em, hevdî bi nasin
 Raserî/xo/bên, kulma li ser xin
 Tiştên veşartî di nav de derxin
 Wê çaxê, ava paqij û delal !
 Ji bo her kesî dibî milk û mal
 Setem û zora te qet namênî
 Tê xurtêmêran, hingî bibênî
 Tu jî xweş dibî, weke dilê me
 Kulên me diçin, şên tên gulê me
 Şopa te dibî, tev belor û cam
 Dibin xalîçe, kolan û şeqam
 Her kes rû bi ken, dil xoş û şadî
 Bê bend û zencîr, gerdenezadî
 Hemî bi rûmet, çi mêr û çi jin ?
 Tenê cenga/xo/bi xurtî de kin
 Payîz, zivistan, bihar û havîn
 Bi te, bi zerre, her der bikin şîn
 Nema tu karî, bişkênî dara
 Qet kes namênî li ber dîwara
 Navê zorkeran, ji dinya diçî
 tenê tu xweş reng dimênî li cî

Bes, ji bîr meke, ava Kurdistan !
 Li ser sînga min, bike gulistan
 Belkî zû bimrim, gelek nemênim
 Wê dema pir xweş, wek te ne bînim
 Qet nebî, bera ev laşê têr kul
 Ji xwe şîn bikî, hin sosin û gul
 Deynin ber pozên xwe, xort û ciwan
 Herin ser lêvên sor û erxewan
 Toza vî laşê bi êş û bi derd
 Nedî ser lingên ciwanikên kurd
 Xwîna vî dilê bi derd û giryan
 Reng bi dî sor gul, xunaf û xwêdan
 Bi kûpê serim, bi gerênin mey
 Da tev bi hejin, li ser me wek ney
 Gava bîn bikin, wan gulên bîn xweş
 Bi hev bigorin bi ken û rû geş
 Navê me carek bînin bîra xwe
 Xweşxwanan bêjin di nêçîra xwe
 Bawer dikim ez, ey lehî ya dîn !
 Tê bi xuş herî, wek dengê şêrîn
 Dema xort û keş, xweş ristan bêjin
 Ew gul û giya, wê xweş bi hejin
 Ey lehî ya dîn, ey ava şêrîn
 Em û tu tev de, veşartiyên jîn

Qenci, neqenci weke roj û şev
Çiman zordestî em bikin li hev ?
Bimrî zordestî, tev zor û setem
Bijî wekhevî her gav û her dem
Ev mada insan pak û dûrbîn
Çima nabin yek, ez bûm Cigerxwîn

LAYKA ÇÛYE JOR

Ey Layka hêja, Segê bextîyar
Me tu şande jor, em mane li xwar
Dengê te ê xweş, ilham di dî min
Bêtêlika te, Peyxam didî min
Ji vê çûna te, cihan maye gêj
Miyê koledar, tev girtî qerêj
Hayva tu têde çi renge ew heyv ?
Çawan dighê me, ew deng û ew peyv ?
Xwedêkî bêje, çawan tu gihişt ?
Gelo, te nedîn, dojah û bihişt ?
Li hawîr qadê, çawan digerî ?
Aya dibênî, Ferîşt û perî ?
Me tu şande wan rajor û ewcan
Ji te di tirsîn, ew dêw û ew can
Ji wan re bêje: -serbest û bê tirs
Ferman û peyxam, xweş gotin û pirs
Hilkişîme jor, ger çi ez hovim,
Hatime cem we, peykê mirovim
Ew mirovê xurt, serbilind, hişyar
Bîrewer û jîr, çêkrox û dijwar
Karê xwe dikî, êrîş bikî jor
Ma win nizanin, ev dinya bi dor ?
Çend hezar sal bûn ji we di tirsîn
Li her cî û der, li we di pirsîn
Ey sawîr û dêw, cin û pîrhevok,
Têne şerê we, mirovên devlok
Ew tirsonek tev, bûne weke şêr

Berê xwe dan jor,namênin li jêr
Cihê we digrin,bi zor û bi şer
Bindest dimênin,li her cî û der
Wê bi zor bigrin,ezman û sitêr
Ewê bêne jor,winê herin jêr
Dîl û bendewar,dimênin win tev
Nakevî dest we,ne bazdan ne rev
Ew tilisma we,vaye dixwênin
Perdê ji ser we,divên hilênin

Ey Layka mezin,wey segê rêzan
Berî min tu çû,gihiştî ezman
Bi dengê xwey zîz,bike zûre,zûr
Li te kom bibin,ew perî û hûr
Bo te bavêjin,pate û selav
Xweş û geş bikî,riwê te ew tav
Li hawîr bikin,govend û dîlan
Şabaş û haw,haw,çepik û lîlan
Li ber te vebî,dergehê bihişt
Laşê te bibî ji şadîyê mîşt
Lê êmin li vir,bindest û reben
Nayê destê min bihayê kefen
Li şer hev dîlî,jarî,bindestî
Jîneke naxoş,seranser mestî
Ev birayên min,xurt û hov û kor
Mafê min dixun,bi kotek û zor
Dema dixwazim,bijîm wek insan
Lêdan û kuştin,zencîr û zindan
Bawerî ya min ya xurt û bi tîn

Xiste dilê wan,sed ta, û lerzîn
Di tirsîn vebîn,ev embûr û nîr
Ji ser me rabin ev bend û zencîr
Li hawîr poşan bidin koledar
Bixin destê xwe em rejîm û dar
Cî namênî,ko,bi revîn ew gur
Bayar û Iqbal,Sêr-Ayzenhawir
Ew hov û devlok,ku bişkin bi rev
Hemî di mênin,bê gotin û dev
Di sînga wan de bikutin em mîx
Cihê wan dibî,serguwên tarîx
Em hemî bijîn xweşî û şadî
Bimrî zordestî,bijî AZADÎ

MEHRECAN

Pêkve em xortê ciwanin
Tên ji her şop û cihan
Mehrecan bo me civanin
Her bijî ev mehrecan
 Doza me her azadî ye
 Doza me Dîmuqratî ye
 Doza me her aşîtî ye....
Ger bi vîn, û ger civîn
Yan xebat û kêferat
 Herdivê em herne pêş
 Herdivê em herne pêş
 Bo felat û bo welat
Em hemî dost û hevalin
Bo çi bënd û berberî ?
Têkde nûhatî, delalîn
Ev çi ceng û şerkerî ?
 Doza me dewletmendî ye
 Doza me serbilindî ye
 Doza me her aşîtî ye....
Ger bi vîn û ger civîn
Yan xebat û kêferat ?
 Her divê em herne pêş
 Her divê em herne pêş
 Bo felat û bo welat
Em dibistanan bixwênin
Kar û pişik hîn bibin
Bax û bustanan biçînin

Çiçek û gul şîn bibin

Doza me her xweşwîstî ye

Doza me her serbestî ye

Doza me her aşîtî ye....

Ger bi vîn û ger civîn

Yan xebat û kêferat ?

Her divê em herne pêş

Her divê em herne pêş

Bo felat û bo welat

Dest bidin hev em bi carek

Tev di hember koledar

Pêşkevin wek pehlewanan

Lê bi tektîk û şîyar

Doza me mirhovanî ye

Doza me her avanî ye

Doza me her aşîtî ye-aşîtî ye

Her divê em pêşkevin

Her divê em pêşkevin

Bo felat û bo welat

MARŞA SEWRÊ

Rabin ser xwe hêr û sewre despê kirye qîr û deng
Roja me ye,roja karker,roja cotar,herne ceng
Em ji dijmin zû bistênin,qad û hasin av û gaz
Ne em tenê dinya hemî îdî bibin ser firaz

Gundên me ne,avên me ne,em tazîne, em birçî
Van xwînxwaran, tev sitandin, em bê karin,em bê cî
Rê nemaye cî nema ye,çare nîne ji bil dar
Hernê,wernê,tev bi hev re da zû bişkê ev neyar

Dîlî bimrî,serbestî bê,xort û rencber weke şêr
Ala me ya,das û çakûç têde,hildin weke mêr
Em bişkênin,qeyd û zencîr,îdî navên bindestî
Bijî karker,bijî cotkar,bijî roja serbestî

Mêrên çê bin,piştta me ye yekîtiya Sovîyat
Çare nîne dê bi mênî her ji bo me ev welat
Di cengê de wekî mêran,tev de bê jin bi qêrîn
Herdem bijî ev rêçika daye ber me/vî seydayê/Cigerxwîn

MARŞA HAŞTÎ

Şerkeran tang û top dane pêş eşkera
Lê di zanin çira, şer dikin, bo pera
Lê divê pêşkevin, dil bi kul, ser bi xûn
Hin bi bêjin: -hebûn, hin bi bêjin: -nebûn

Bo çi em wek bira, tev bi hev nakevin ?
Lê çira, wek gura, em bi hev dakevin ?
Zorkerî, Xwînxwerî, îdî qet namesî
Em şîyar bûn ji xew, me divê tim xweşî

Min divê aşîtî, ev kevoka ciwan
Ev xweşî, raweşî, ser seraser cihan
Aşîtî, dilxweşî, tim divê em bivên
Gazinan da nekin ê ko piştî me tîn

Em bibin yek hemî, peyde kin wekhevî
Tadi gorê setem, dil bi kul rakevî
Pir bi rûmet bibin, kar û bîr û qelem
Jîn bi me xweş bibî, tev bira bê setem

MARŞA COTKARAN

Bi destê me tevr û bêrin

Ciwên avê em dikolin

Di vê rê de beranin

Deştên xwe em pê av didin

Da şinahî zû derkevî

Ne çavnêrê baranin

Siya dara bidî ser me

Berê salê xweş û pir bê

Dexl û dan û zêzewat

Dewlet serê ava dicle

Ava ceqceq,ava xabûr

Ya belîx û ya ferat

Zevîyên me tev parve bibin

Weke hevin,tev birane

Hemî xelkê welatin

Di nav me de,ne beg maye

Ne axa ye,ne paşa ye

Xwedî kar û xebatin

Qada meye, ava me ye

Bi dilxweşî bi rûgeşî

Tev bira û hevalin

Karê me ye,barê me ye

Ciwên avê em bi hev re

Bi dilxweşî di malin

Zarokê me tev de diçin

Xwendegehê ew bi kurdî

Bi serbestî dixwênin

Dektorê me tev ji me ne
 Şev nemaye ronahî ye
 Em her tiştî dibênin
 Em serbestin, zor nemaye
 Gundên me jî pir xweş bûne
 Av û dar û sinema
 Di nav me de gir nemaye
 Dewlet serê yekîtiyê
 Di ser me ra kes nema
 Dewlemendin, xwedî gundin
 bi me xweşe şev û rojan
 Îş û piş û karkirin
 Roja cengê, bi dilxweşî
 Vî welatî di parêzin
 Nayê bîra me mirin ?
 Di vê rê de pêşkêş dîkin
 Sipasên xwe em ji bona
 Yekîti Soviyat
 Piştêmêrê qels û kêma
 Azadîxwaz, hastî peres
 Wî li me kir ev xelat

MARŞA XORTÊN DÎMUQRAT

Em ciwanên welatin, haşîtî tim divê bo cihan
Tev pilingê xebatin, kirne yek zor û zilmên giran
Tevde xortê ciwanin
Ser bilindê cihanin
Rabin bi bên
Deng û qîren
awazê xweş
Rabin.

Li her derî xoşxwan di bêjin ciwan
Her xebat, her weha ...
Da cihan tev zanibin em ejdeha
Ejdeha....

Em ciwanin ev cihan tev de qada me ye
Li her derê xoşxwan dibêjin ciwan
Her weha....
Da cihan tev zanibin em ejdeha
Ejdeha....

Em ji bîr nakin tu carî, xwîna gernasê xwey ser bilind
Em gihan hevdi neçarî, tev bira ne xort û rind
Bo bilindî herne pêş
Xurt û rindî herne pêş
Şêrên welat
Rabin xebat
Tev ser bilind

Rabin.

Pêşve naçin tu caran pêşveçûn her divê bo xebat
Naşikênin tu sozan distirênin ji bona welat

Bixne bin pê zorkeran
Bidne ber pê şerkeran
Xortên ciwan
Bigrin cihan
Sax bin bira
Sax bin.
Li her derê xoşxwan dibêjin ciwan
Her xebat her weha....
Da cihan tev zanibin em ejdeha
Ejdeha....
Em ciwanin ev cihan tevde qada me ye
Li her cihî xoşxwan dibêjin ciwan
Da cihan tev zanibin em ejdeha
Ejdeha,ejdeha....

PERÇAK TORE

Zivistan hat, sare'zivistan
Kar, xebat, tevger, hemî rawestan
Xo pel weşandin

Berjêr kişandin
Bahoz û serma
Ew rahejandin

Gul, kulîlik, sax, pel
Hatîn veşartin
Deng, reng, hatîn guhertin
Wek ar vemirtin

Ketîn zikê Dêw
Hemî bûne ax
Ax, ax, ax, ax
Sed carî, ax, ax

Em jî wer diçin
Bê ser û bê ber
Em diçin, diçin
Diçin, her diçin

Lê em diçin kû ?
Di kevin bin pê
Yan dikivin rû ?

Şiyar nabin zû
Kanî heçî çû ?

Kerwan:
Kerwanê jîn

Kerwanê evîn
Dil xurt û bi tîn
Birê ketin em
Li pey hev birêz
Hemî xeml û xêz
Bûne şerîpan
Hemî em mirov
Weke hirç û hov
Di kevin çîya
Nav gul û giya
Newalên di kûr
Hemî mar û mûr
Armanç pir mezin
Rêça me pir dûr

Kalek hebû li bajêr
 Kuflet li ser bûne deh
 Dilê mirov bi wana
 Di şewitî, wey guneh
 Kurê kalo ê mezin
 Dibêjine wî:- Salar
 Tu kar nema, nekiryê
 Heta dawî bû cotar
 Piştî ew qas zehmetî
 Bû ajiwê terekto
 Kinc û nan û çigare
 Nû derdixî, ew, bi zor
 Geh ew li cem axê ye
 Geh jî li cem çelebî
 Paşê hate cem yekî
 Dewlemend û Helebî
 Xew bi çavan nakevî
 Ne bi roj û ne bi şev
 Dikî nakî nikarî
 Nanê kuflet bidî hev
 Di gel çend hevalên xwe
 Li cem/Zoro/ rawestan
 Mûçî wî bû sed kaxet
 Belkî derxî mafê nan ?

Hero, hero, dibêjin:-

Ji axê re:- ka pera !

Axa dibê:-ser çava

Ezê bidim ser sera

Pîştî hatin mala xwe

Dil bi derd û dil bi kul

Salar, sûnda mezin xwar

Îdî naçim ser şuxul

Hersê mehên payîzê

Ma bê kar û ma tiral

Lê ji tirsê bavê xwe

Nema bi roj diçî mal

Tim li qehwê rûdinî

Geh vexwarin, geh qumar

Heta deynê Qawecî

Li ser piştê bûne bar

Kalê bavê nexweş ket

Çav li riya/Melkemot/

Xuşka biçûk diya wê

Şande qehwê jêre got

Dil bi kul û dil bi xem

Ji wê rabû hate mal

Li cem bavê xwe rûnişt

Awir danê bavê kal

Hê nû hate bîra wî

Ko barekî pir mezin

Barê vî kufletê hûr
 Ji nû ket ser milê min
 Salar çavê xwe gerand
 Li xanî û li dîwêr
 Kela dîlê wî rabû
 Di çavan re hate jêr
 Enî tev bû qermîçok
 Herdû birû gihan hev
 Dinya li ber tarî bû
 Zû gotinek hate dev
 Xwezî ko ez nebûma
 Li vê dinya pir teres
 Paşê li xwe vegerand
 Go:-ma tenê gelo, ez ?
 Siba bavê min dimrî
 Ezê çawa veşêrim ?
 Riwê dost û neyaran
 Ezê çawan binêrim ?
 Çawa vî kufletê ha
 Bi serbestî xwedîkim ?
 Riwê xwe û riwê wan
 Li nav xelkê sipîkim ?
 Em têr nan û dew naxun
 Dixebitin roj û şev
 Xwedyê qesra sê tebeq
 Çawan zêran didin hev ?

Salar kete gomanan
 Kalê bavê lê nerî
 Lê naxwazî kurê xwe
 Ji nişka hilbidêrî

 Kalo destê wî zû girt
 Go:-xem nexwe kurê min
 Jîna min tev wesa çû
 Kes nezani sirê min

 Xalê te ye dikandar
 Siba her cem xalê xwe
 Bere kefen bidî te
 Lê ji helal malê xwe

 Apê te jî xerate
 Pir silavên mi lêke
 Wê tabûta min bê heq
 Ew ji kîsê xwe çêke

 Kurê min ev dinya ha
 Her wesayê, guh medê
 Ev kufletê hûr û pir
 Rizqê wan jî li xwedê

 Tenê divê şiyar bî
 Xebatkar û diloan
 Divê ko qet ne tirsî
 Da ko bibî pehlewan

 Welatê xwe bi parêz
 Bi ser bestî weke mêr

Ev kevirên derê te
 Hemî dibin dir û zêr
 Rast û dirist bi rê de
 Here weke bavê xwe
 Qet li malê feqîran
 Megerîne çavê xwe
 Gelek hene wekî te
 Destên xwe win bidin hev
 Şerê sermayedaran
 Tev de bikin,roj û şev
 Hişê Salar hate ser
 Wî li bavê xwe nerî
 Lêvên kald gihan hev
 Ziman îdî hew gerî
 Salar serê xwe hejand
 Çavên xwe wî ziwa kir
 Go:-ev kalê bavê min
 Çima hat, û çima çû ?
 Îdî çare nemaye
 Çû cem xalê dikandar
 Kefen ji cem wî anî
 Bê gotin û bê bazar
 Tabût,ji cem apê xwe
 Anî,kalo veşartin
 Bi wan derd û kulên xwe
 Salar,çend meh qedandin

Rokê xalê dey lê kir
 Go:-ka heqê cawê min
 Xalo,heqê cawê çi ?
 Ha, kefenê bavê min ?
 Başe,ser herdû çavan
 Xalo,ezê bidim te
 Dil kul ji cem daye rê
 Berê xwe da apê xwe
 Apo go:-ha, tu hatî ?
 Ser çavan bê,birazî
 Xwedyê textan heqê xwe
 Ev bû dehcâr dixwazî
 Apo,heqê textên çi ?
 -Ê tabûta bavê min ?
 Belê deynê bavê te
 Divê niha bidî min,
 Salar şebeşek kirî
 Dema taştê hate mal
 Zarok li ser bûne kom
 Lê mexabin derket kal
 Tevan girtin nanê xwe
 Fêre xwarin tev qaşil
 Salar,li wan dinêrî
 Dilê wî ma tijî kul
 Li ser min deyn bûne kom
 Ezê çibkim, nîne kar

Ev zarokê çî bixun ?
Heqê mine/Intîhar /

Heta kengî ezê van
Kul û derdan hilênim ?
Vî kufletê hûr û pir
Bi vî halî bibênim ?

Ezê xwe bavêjim çem
Ne gilî û ne gazin
Bere xal û apê min
Deynê xwe tim nexwazin

Hate ser qiraxa çem
Çav li serî fireh bûn
Serî kete gomanan
Hinek hatin, hinek çûn

Paşê hatin bîra wî
Ew gotinên bavê kal
/Gelek hene wekî te/
Rabû bi lez hate mal

Hate riwê diya xwe
Dev li ken û dolovan
Divê deynê ap û xal
Bi carekê bidim wan

Diya pîra kevne jin
Bi awiran lê nerî
Go:-de here, kurê min
Here, Salar, aferîn

Wî zû destê diya xwe
Berdan, hate nav bajêr
Pirsî, yekî dewlemend
Xwedî mal, û gund û zêr

Dî û çû mekteba wî
Silav kir û jêre got:
Ez dixwazim, begê min !
Bême cem te, herim cot

Ewî kalê dewlemend
Berê xwe qet neda wî
Berê xwe wî nedayê
Da ko bixwî keda wî

Destê xwe da ser zengil
Dî ko xortek hate xwar
Go:- vî xortî bişênin
Bere li gund bikî cot

Çend qurûşek dane wî
Bi lez derket, hate mal
Dane destê diya xwe
Go:- ev deynê ap û xal

Çû ser cotê terekto
Şev û ro lê bûne yek
Belê Salar, weke mêr
Karê xwe kir weke şek

Piştî nema dema kar
Kalo îdî berdayê

Dewlemendê mal genî

Mafê wî jî nedayê

Gava derket ji cem wî

Dî ko weke xweye mal

Dîsan li ber dîwaran

Ma betal û ma tiral

Di gel çend hevalên xwe

Ên ko karê wan nema

Pîştî şîvê hev girtin

Tevde çûne Sînema

Bextê wan pir sipî bû

Filim, Sewra Oktober

Ew karkerên Sînema

Hemî bûne wek agir

Pîştî ko hatin malê

Li hev gerîn weke şêr

Destê xwe wan dane hev

Nû çêkirin benda jêr

Hemî karker bûne yek

Dest pê kirin sergêjî

Salar di nav wan de xweş

Tim gotinan dibêjî

Divê karker bibin yek

Da em bibin bi rûmet

Vê ristikê bigorin

Em jî bibin bi Dewlet

Ev karker û ev cotar
Divê bibin tev heval
Da bişkênin serê van
Dewlemendên, xwedî mal

Geh bi dar û bi lêdan
Geh bi qîr û bi halan
Lê pir neçû, welat tev
Rejîm, kete destê wan

Ji nû hatin guhertin
Kicê wan ê bi qelêr
Ew gemara milê wan
Tev bûe surme û zêr

Bi rastî û paqijî
Ew xebitîn roj û şev
Hefsar xistin destê xwe
Tevda bûne weke hev

Tevda ketin destê wan
Mal û gund û hemî tişt
Welat xweş û ava bû
Ji tevan re bû bihişt

Kesek nema jar û mest
Kesek nema dilbirîn
Ev çil salin li ser hev
Eve doza Çiger-xwîn

XÊR Û ŞER

Hirmizê xêrxwaz, kinc û bergî sor
Ji rojhilat hat pir leşker li dor
Bê rî û simbêl, tev xort û ciwan
Azadîxwazin, mêr û qareman
Aştî di xwazin, ew naxwazin şer
Divên xweş bijîn hemî ev beşer

Ahremanê dîn, kinc û bergî reş
Digel wî leşker, xwînmij û keleş
Mêrkuj û xwînxwar, talanker û diz
Hawîr di bazin, dijminê Hirmiz
Rû reş û bi rî, seranser qetran
Bê ol û gawir, dijminê Insan

Li hev rast hatin li şaxê Zagros
Her yek bi dest wan, darek Ebanos
Bi Zerre û top, bi tang û tiving
Rapêçayîne herdû ji bo ceng
Yek dawerê xêr, yek dawerê şer
Kirin dibendî hemî ev beşer

Hirmiz, gazî kir:-kuro win kîne ?
Ahremen bakir:-em jî rêwîne
- Win rûreşn tev hemî tevlî hev
Diçin şerê kê ? bo, dişin bi şev ?
- Em keleş û diz, pir xurt û himbiz
Em dişin şerê leşkerê Hirmiz

--Hirmiz ezim,ez Hirmizê nebez
Bêje,çidxwazin, ez diçim bi lez
--Ez dixwazim şer,li her cî û der
Aştî naxwazim,dixwazim lêdan
Ev zerre û çek,çine, li meydan ?

--Xweşe ev cîhan, pir xweşe jiyan
Aştî dixwazim, şer hemî ziyan
Zerre naxwazim, bikevî nav şer
Em wê pêktênin bo xêra beşer

--Hirmizê reben, ezim Ahramen
Ji tîp û estol mişt dikim ev çol
Dema biteqin,ev tang û ev top
Xwîn dê birêjin,li herder û şop
Bumbardûman bin li her cî û şop ev xan û eywan
Cihan dibî tev berbad û talan

--Zanî ez kîme ? Ahramenê diz !
Dawerê xêrim-Hirmizim,Hirmiz
Dixazim cihan tev bibî bihar
Şîn û geş bibin,tev çol û zenar
Derkevin:-gul û çiçek û reyhan
Dilxweş bigerin di bax û bustan

--Ez Ahramenim,mêrkuj û xwînxwar
Dikim zivistan, naxwazim bihar
Berfê dişênim, tim ba û bahoz
Sersal xweştire ji cejn û Nûroz

Serma dibarî, lê ferman ji min
Koledarim ez, kî karî bi min ?

--Karê te dijwar, navê te naxweş
Me xist gerdena te ev toqa reş
Leşkerê min tev, azadî perest
Rist û xweşî min, hemî li dar xist
Havalê min tev karker û cotar
Emê bişkênin serê koledar

--Ezim Ahramen, ezim koledar
Havalê min tev bangêr û maldar
Ev sarûx û top, ev tang û leşker
Di perçiqênin cotkar û karker
Dema ke em şer, dirist bidêrin
Emê serê we tevan bihêrin

--Sarûx li nik me ji ên we çêtir
Top û tangên me ji ên we bêtir
Dema serên xwe, rakin ev birçî
Ji nav tarîxê, navê we diçî
Dema li darxin, ceng û şerkirin
Para we ye bes, kuştin û mirin

--Divê zanîbî, benda Etlesî
Dema şer bibî rê nadî kesî
Emê cihanê bigrin seranser
Çiye rûmeta cotar û karker ?
Dema bibhîzin nav û dengê min

Di perçiqir. tev dibin ligê min

--Dema ser hildin, parsek û reben
Di perçiqênin serê Ahramen
Tîp û top û teng, dema bimeşin
Ev bircên bilind, hemî hilweşin
Zencîrê milê me palan şikest
Nema dimênin em jar û sermest

--Dolare, dolar, bi dest me dolar
Emê bikin karker û cotar
Birçî û tazî, hemî nexoşin
Em wan dikarin, em wan difroşin
Hezar sale wan, dîne bindestî
Çavên wan mane ji me şikestî

--Tifî li dolar, wey riwê te rêş
Dolar, koledar, çi navên ne xweş ?
Welatparêzin, em tev hasinker
Îdî natirsin, ji ceng û ji şer
Gernas û xêrxwaz, hemî jin û mêr
Roja biteqî diçin weke Şêr

--Koledarim ez, Ahramenê gor
Min cihan tev girt, bi kotek û zor
Çend hezar salin, ferman dikim ez
Bê tirs û bê pirs, talan dikim ez
Kiyê ew kesê ji serê xwe têr
Li ber min rabî, li jor û li jêr

--Hirmizim, hirmiz, hirmizê gernas
Min afirandin, binyad û esas
Herdû çavên te, ezê derînim
Tola hezar sal ji te bistênim
Îdî şiyar bûn, karker û cotar
Serê te dişkê wekî serê Mar

--Dêwê reşim ez çiyar dihêrim
Aşê serê we, ezê bigêrim
Dema serên xwe li ber mi rakin
Emê serê we ji hev bela kin
Kîne ev parsek, kîne ev karker ?
Bi das û çakûç çawa herin şer ?

--Inzar didim te, derkev ji taywan
Derkev ji Urdin, derkev ji Libnan
Emê serê we bi perçiqênin
Ji her cî û der, bi zor derênin
Nema ye îdî, cihê Ahramen
Ha bigere çend pol, bihayê kefen

--Dewlemendim ez, çibkim ez bi mal
Bi mal dikiyim, Bayar û Iqbal
Hevalbendê min, maldar û bangêr
Tacan dikiyim, ez bi mal û zêr
Li hev kom dikim, dolar û filûs
Ez pê dikiyim, pîs û bênamûs

Hirmiz kir qêrîn:-Sarûx hilda jor
Ahramen tirsî jî leşkerê Sor
Pişta xwe da wan, şikest û revî
Li paş xwe hiştin welat û zevî
Zorkerên Iraq ketin bin destan
Bimrî Ahramen, bijî Kurdistan

XWENDEGEH

Xwendegah ez çê dizanim
Kaniya jîna minî
Çêlî yê bazê çelengim
Lê tu hêlîna minî

Ez biçûkim çê dizanim
Bê te kes nabî mezin
Wa li nik min pir sirînî
Rengê dayîna minî

Xwendin û zanîn û rutbe
Tev ji dîdara te ne
Ger çi ax û av û berdî
Qesreşêrîna minî

Serbilindî, dewlemendî gewher û neqşên te ne
Ger li gundî wer bilindî, ameda dîna minî

BİRÊ ... III

NIVÎSAREK BO YAR

Yara por zerîn,
 Çav şîn, rû geş
Dosta xem revîn,
 Şêrîn û ken xweş
Lêv şeker, çen gewher
 Poz çilak û dêm gul
Bînahîya çavan,
 Dermanê dilê kul
Ey Dektora dil û can bi dest
 Şahîya dilê evîn perest
Hevala bi rast û ronî
 Şevçiraxa dilê bê ronî
Li bexçe rûniştî
 Xame min bi dest
 Pir mest û bê hest
Gêjim,
 Nizanim, çi bêjim
Bê heval û hemdem,
 Dîlê destê derd û xem
Li hawîr di nerim
 Çavên xwe digirim
Dûr, dûr, digirim
Dikevim sawîra
 Dikevim gomana
 Wek zana, Wek nezana
Perda gomana, dema hiltênim
 Kesî nabênim

Dimênim, dimênim

Wer dimênim, bê hiş û tevger

Jîr û bîrwer

Vê reşbelekê, ji ter dişênim

Ah!?vîn, ah evîn, ah jîn!!...

Jîna ciwanî

Nadim arzani

Dixwazim bijîm bi hêz û dil xweş

Em hemî mirov dilşad û rû geş

Yara bextyar:

Navê te kete piştî navê min

Raboriyên me tîn ber çavê min

Ji xwendegehê dema diçûm der

Em diçûn yek ser

Otmobîlê em direvandî xweş

Li deşt û çîyan bi ken û rû geş

Dûr diketin em

Ji hilma bajêr

Di bîr me nedhat

Ne mal û ne zêr

Diçûn nav çiya

Nav gul û giya

Li nav newala

Li nav dara

Dev bi ken, xwînşêrîn

Deng,

Awaz

Zimîn,

Şêrîn,

Çûk , çivîk
 Bi çirîk , çirîk
 Qebqeba kew , çilpîna kovî
 Pêl rû geş , dil xweş
 Tev dar û devî
 Çiya hemî şîn
 Sir û bawêşîn
 Her kes bi rojê
 Dixwazin bijîn
 Ah , lê çi jîn ?
 Jînek tevayî
 Dostî , birayî
 Hemî kes dilşad
 Serbest û azad
 Bigerin
 Binerin , em hemî serbest
 Hatin û hebûn
 Bi hûnan û rist
 Tekûz û dirist
 Rûdiniştin em , ber av û daran
 Lat û zinaran
 Wan kevne waran
 Diketin gomana
 Bilûra şivana
 Hewrên gomana
 Wek tavana
 Ji ser hişê me didan alî
 Dibû ronahî
 Xweş dibû sayî

Mej hev di pirsî:

Ê kêne ev war?

Çawa çêbûne ev lat û zinar?

Her weha bi vî awî ta dibû êvar

Ajo ez û tu , bê tirs , eşkera

Diçûn , dihatin , wek xuşk û bira

Di nav me de bûn

Dan û sitandin

Nedhatin gotin

Hemî axavtin

Ji kê bi tirsin?

Ne diz , ne pêwan

Daxwazên me tev veşartî diman

Em herdû heval

Herdû diloan

Dil bi dil , can bi can

Em dihatin mal

Bîrewer , hişyar

Çaxa bû benga me

Heval û hemyar

Dîsa diketin nav hilma bajêr

Tev qulebazî , fen û fût û fêr

Dixwazin hemî ji hev bidizin

Ji rikê hev re hemî dibezin

Hevdî dixapênên

Pîst perde dimênin

Dixwazin bidizin

Lê em nebênin

Çiqanûn ?

Çirist ?

Dirist, nadirist

Tev polperestî

Pêkarin, xurtî

Qelsî, bindestî

Hemî ne raste bi carek derew

Li pêş hev diçin weke roj û şew

Li ber çavên me dereng dihat in

Dinav dilên me tijî bû evîn

Xwezî kom dibûn

Hêvî dicivîn

Em dighandin hev

Evîn û hebûn

Dîsa dibûn cot

Pêkve em diçûn

Divên tenhabin

Li nav çiya bin

Serbest û azad

Rûgeş û dilşad

Ah ...

Ev xweşî û jîn ? !

Neghane dawî

Jîna me tev çû

Her bivî awî

Ka ew ciwanî ?

Ka ew xortanî ?

Ka ew çax û beng ?

Nema dibênin

Li me bû dereng
 Îro ez tenê dil jar û bê deng
 Bê heval û yar
 Bê dost û hevdem
 Li min kom bûne
 Kul û derd û xem
 Li hev rashatin, em wer dîrxistin
 Zencîra dûrî destên me bestin
 Armanc kete dest
 Vî dêwê zergeş
 Rê tarî, şaxur, bi tirs û nexweş
 Ez ne serbestim
 Dîlim, bin destim
 Dil jar û bê yar
 Gêjim, sermestim
 Li gulê dinêrim
 Tu tê bîra min
 Li sêvê dinerim tu tê bîra min
 Serwê di hejênim
 Wekû bejna te
 Şengê miz didim wekû porê te
 Ristan dibêjim
 Ronika dirêjim
 Çi dixwazim ?
 Ranazim
 Divê azadî
 Xweşî, dilşadî
 Navên bindarî
 Nalî û zarî

Divêm jîndarî
 Li her warî
 Dilê xwe megre ji min ne dûrî
 Lê hêvîdarim, di min biborî
 Di nav dilê min cîkî pir bilind
 Paytextê te ye ey hevala rind
 Te wergirtiye
 Bergê ciwanî
 Daye serê xwe
 Taca keyanî
 Li ser textê dil
 Şahî bi rûmet
 Jîna ciwanî ji bo te dewlet
 Dilê min tijî bawerî û vîn
 Hişê min dûrbîn
 Pir hêz û bi tîn
 Xurt û bilinde
 Armanê û daxwaz
 Dixwazim, bi naz
 Bi saz û awaz
 Jîna xweya xweş
 Her bi vî awî
 Bighênim dawî
 Ez jînpereştîm
 Dixwazim hebûn
 Peyda bûne em
 Ba bimrî nebûn
 Hewrên kul û xem
 Xwe bidin alî

Reşî nemênî lê li heralî
 Xweş bibî cihan
 Têde bijîn em
 Bê derd û bê jan
 Bê setem û xem
 Gerden azadî armanca me bes
 Lê ne tenê em, bijîn hemî kes
 Cihan pir xweşe
 Sorgul di navê
 Li ser te firmêsk, xunaf û avî
 Pertava roja zer û zêrînî
 Xarê ji ser te bizor hiltînî
 Ah, çend şîrînî ?
 Ah, çend şîrînî ?
 Jîndar ezim lê
 Tenê tû jînî

AGIRÊ EVÎNDARÎ

Şev tev çûye îdî ma tû hew tê lo
Ez ranazim,kengî bê tem xew tê lo
Xanî bûye zindan tê de ranazim
Ta sipîdê qîr û nal û tew tê lo

Tej min dil bir carek mij ter nego na,
Te rû kul kir carek mij ter nego na
Ma ji bo çî,îro tuj min xeyîd ye ?
Tij min çidkir,carek mij ter nego na

Ay dil,ay dil,ma kes nîne mîna wî ?
Bo çî her dem wer dil xwazê dîna wî ?
Ahî dema destê wîl bin serê min !!!
Bi min xweş tê gelek hilm û bîna wî

Tenê hiştîm ay dil îşev çîma çû ?
Wî ez kuştîm,ay dil îşev çîma çû ?
Rabe peykev ay dil zû wî werîne
Tev biriştîm ay dil îşev çîma çû ?

BAV ECEMÊ

Bi xwedêkî were ey pûtperes û bav Ecemê
Bes bi barîne, li min, sir û serm û seqemê
Çi dema ber bidî, dilşad û serefrazi dibim
Lê ku piştî xwe bidî, dil di kevî ber elemê
Dîtinek, dêm û riwan, xweş dikî van derd û xeman
Dûriya çavên belek, dil dixî ber derd û xemê
Setema ko te li min kir, qe bi dev nayê jimar
Me ne sûc û ne guneh, wer me didî ber setemê
Bi du lêvan şekerî, ez te ji dîn dûrî kirim
Me bi wan dêmê gulî ser bire ber wê senemê
Me ji wan birhê şikestî ber û sarûx di rijin
Kuştîyê çavên te nayên ne jimar û qelemê
Awirek çavên belek, dil dixî ber pêt û birûskan
Agirê derdê dilê min di helînit qeşemê
Çi dibî ko tu bi borî li me van bê gunehan ?
Ta bi kengî, di biwêrî, me di vê keyf û kemê ?
Sedê bîsta ye dixwazî bikujî bê gunehan
Kengî Asik dikujî Şêra divê çax û demê ?

BEGLER Û MÎRÊ

Tîran di reşênî tu li dil begler û mîrê
Dil gazî û nalîne ji ber gezme û tîrê

Sîh sale, di benda te de ez girtî û dîlim
Guh nadî gilî padîşeh û mîr û wezîrê

Carek tu li ber camê temaşê bike birhan
Belkî tu bi saya biriwan min bixî bîrê

Rojek ji serayê were zindanê me dîlan
Pirsek ji te, xanim, vedikî bendik û nîrê

Ferman bike carek ku li dergahê te rûnim
Da secde bibin kengî tu bê ey şeh û jîrê

Seydayê Cigerxwîne ji derdê te di nalî
Daxwaz çiyê, zanî, me ji vê gazî û qîrê ?

BÊ KESIM

Were xanim bi qurbanim bizane bê kes û kûsim
Bere xêra tebî carek were çavê te ramûsim

Çima herdem di tirsî lê, çima carek ne pirsî lê
Ejî wek te mirov û dilbijokim lê ne kabûsim

Eger wek qumriya rindî kevok û nazika gundî
Bizane ez di vê rê de wekî Xesro û Kawûsim

Çiqa Mûsa li ser te gewherên lala bikî ristik
Li rista min binêre da bizanî ez çi qamûsim

Kirim wek ta wisa jar û wesa hiştim bese dilber
Di kinca Laleşa îşqê bizane pîrê tawûsim

Eger xanim bira rastî dixwazî min, bela rûs bî
Di larûsa evînê de Cigerxwînî bi namûsim

BIHARA DIL

Bi serbestî were perda xwe bavê
Wekû hevdî ne em herdû bi bavê

Were carek herin bostan û baxan
Bidêrin gun li dengê ba û avê

Di jînê de ji hevre em gihane
Eger tede nebî carek me navê

Du lêvên te ji ber xwîna me sorin
Ji xwêdana teye şûşa gulavê

Di dîdara tede tême pişaftin
Wekî murxim di nêva bend û davê

Di pingava evînê de di nalim
Ji te pêve me naghênî peravê

Nexoşim ez ji dektoran me pirsî
Dibên derman ji bo te germeavê

Belê lêvên tene dermanê derdim
Bi te şîn tê bihara dil di gavê

Wekî bazim were ser bazikê min
Te bavêjim bihiştê nêv giravê

Bere kes me nebênî, dûrî dest bin
Bere dijmin ji dexsa ber xwe bavê

Te rû dane û biskên reş ji davîn
Ko dil çû daneyê zû girtî davê

Di bênim ber derê bavê te dîlan
Dibên rê bidne Bûk û bidne Zavê

Xwezî roja bibin em bûk û zava
Li ser çavên me bê şêrîn ziravê

Ji lêvên erxewanî ez binoşim
Di jînê de ezê çibkim ji avê

Ji bustanê te bigrim ez du sêvan
Ji wan pêve di jînê de me navê

Perî navêm, ko lêvsorek dixwazim
Bihişt navêm bi daxwaz û bi lavê

Were hevdî bikin hembêz bi dilşad
Berî ko em bibin nêçîr di ravê

Te rû roje di sojî dil di tirsim
Ko seyda dil bidî ber ar û tavê

BÊ MALÊ

Nazik û gewr û şîrîn û rind û xweş bala minî
Çîçek û nesrîn û sorgul û zenbeq lala minî
Nêrgiza baxê dilî yan sinbilî yan yasemîn
Dêm bi xal û rû hilal û naz û mindala minî
Lêv şîrîn û hinguvîn û şerbeta jîn û evîn
Dariwê derd û birîn û xem, li ber pala minî
Şox û şeng û pir qeşengî ketme cengê ez li ser
Pir delal û çav xezal û bawer û bala minî
Pût û latê rojhilatê min xelat dayê ji dil
Nazenîn û pir şîrîn û aydek û ala minî
Wek Feratim bê tebatim pêl li ser pêlan dişim
Rengê Xabûr kûr di nalim jêderê nala minî
Roj û şev herdem di bazim bê te min qet nayê xew
Ger bi bazim wer bi gazim her tu havala minî
Ristevanê vê cihanê her yekî yarek heye
Lê bi wan dêmê gulî tim rist û galgala minî
Herkesek pûtek heye tim ser li ber datênî ew
Lê bi wan çavên belek herdem tu bêmala minî
Her evîndarek ku tê baxê evînê gul bi dest
Lê di baxê naz û rindî her tu halhala minî
Min bi pîrê fal vekir herdem bi navê tey şîrîn
Sûnd dixum bawer bike daxwaz ji wê fala minî
Vaye sersal hat û her kes dil bişadî bezm û ger
Lê tu herdem tê xeyalê cejn û sersala minî
Ez di cejna dijmina wek Rustem û Salarê kurd
Kengî meydan teng dibî tim pişt û mertala minî
Min di şîngê rengê sorgul sed birîn derbûn bi xwîn
Sed sipas îro me dî dîsa li ber pala minî

BIRONIKA RÊ XWEŞ DIKIM

Min di xwest ko ez bibosim pê û destan wê nexwest
Ez di berde ketme xwarê hestîyê piştê şikest

Min bi ava ronikê çavên xwe rê xweş kir li ber
Da ku toza ax û axan ranebî ser pê û dest

Min serî danî liber da dev bi pê pîroz bikim
Lew ji nişka dilberê zû qûndere danî ji qest

Ev dilê jar û nexweş xweş kir bi destên xwey sipî
Wek mesîhî min li hember kember û zenare best

Dil li min xweş kir dema dilber biken rû daye min
Lê li min rabû qiyamet kengî şêrîn rû guhest

Min dixwest biçme tewafa Laleşê dêmê gulî
Reşkezî marên di reş çember li hawîr rû vebest

Dest me birne gerdenê ejder li serwê têne xwar
Min dixwest ko rû bibosim ejderê reş dil vegest

Wê bi lêvê xwey şîrîn xwend ayeta Lateqrebû
Ez di berde ketme xwarê dil birîn û jar û mest

Şerbeta lêva bi min da dev biken go wey reben
Rabe ser xwe zû bi noşe ,min ji dilber ev di xwest

BIHARA DIL

Ji ber rojê tu rake xoş du biskên tar û mişkîne
Kevanê ebrîwê reştûj bi ser dêman de meşkîne

Bihara dil bike şîn bê

Bere dil serxweş û dîn bê

Bi/A/ şekir ji lêvên sor

Ji Seyda re tu bişkîne

Mebê /NA/ na, ji nalan tê

Ji goşê nûn û dalan tê

Ji wan çavê xezalan tê

Ji zulfên ser dupîşkîne

Ji dil her ah û nalînim

Ji tîrê birhê dalînim

Hewar û qîr û nalînim

Ji wan dêmên nivîşkî ne

Bihara dil niha zer bû

Di ber ba çû kelemper bû

Evîna dil jinû der bû

Ji herdû çavê rişkî ne

CIWANIYÊ ÇI KARE ?

Delale nû gihaye
Li ser min pir biha ye
Evîn her dem weha ye
 Ciwaniyê çi kare ?
Divê dil tim bi kil bî
Çavê reş tim bi kul bî
Rûdem ji rengê gul bî
 Em dûr kevin ji wara
Şêrîn û gewr û nazin
Ji dil em hev dixwazin
Li nav daran di bazin
 Sî daye ser zinara
Dengê avê bilûre
Ba, li pelan di bûre
Em guh didin tilûre
 Bilbil qîr û hewara
Êvare çaxê xewê
Kew gihaye mêkewê
Ketme ber singa ewê
 Cihan xweşe bihare
Ez gihamê ji rêva
Dest bezîne du sêva
Lêv gihane ser lêva
 Wijdan gelek şiyare
Tîna dilê me germe
Rû mazeye li ber me
Şev perdeye li ser me

Bextê me nobedare
 Bi devken û bi yari
 Şekir ji dev di barî
 Pir dane min diyarî
 Tiştê nehişt ji para
 Bextê me pir sipî bû
 Dost bi min re kedî bû
 Bê şerm û bê fedî bû
 Pir pak û payedara

CEJNE

Cejne îro dûrî destim lê dilim naxweş çiye ?
Ev çihan yekser ji min re bê te ey mehweş çiye

Boçî her kes rû geş û dilşad û azad lê tenê
Ez ji vê dilşadiyê bê par û doz û beş çiye

Ger sipîdê bête nik min ew şirîna çav belek
Ew ji lêvan xweş bidîmin maçekê oxweş çiye

Herkesî destek hebî lê min çira yarek nebî
Tev di çin quds û hicazê ger biçim laleş çiye

Ez giham ava hayatê şadîmanî ez di jîm
Lê di dil de agirek ev agir û ateş çiye

Min gula cûrî bi desta canîşînê dilberim
Dê çikim xar û xesan sed tolik û kelbeş çiye

Ger ne bilbil dilbijokê sorgula rûgeş bitin
Rûmeta wî bilbilî bê sorgula rûgeş çiye

Bextê tarî key sipî bî ma gelo hêvîheye
Carekê hembêz bikim lê çar û pênc û şeş çiye

Wey li ser çavê me bê ew lêv şirîn û ken şeker
Lê nizanîm ev giranî lenc û lar û meş çiye

Ey şapala dil li balanazik û gerdên belor

Ger tu canî ez leşim lê can tenê bê leş çiyê

Carekê çavên di reş dîn û ji dîn ez dûr kirim
Min didil tîr bê jîmarin tev ji çavên reş çiyê

Min ji pîrê berderê meyxane pirsî ez benî
Her dema dilber di bînim ez dibim bêweş çiyê

Badeya şêrîn bi min da go binoşê sede dil
Da bizanî ka meya pîr sade û bê xêş çiyê

Min ji dest wî bade noşî toşîbê hoşî di bûm
Çûme govend û sema ma lewleb û kerkeş çiyê

Navê dilber tim li ser lêva bû wek navê Xwedê
Rast û çep tîm û diçim sed bekur û bareş çiyê

Ez di vê rê de birîştîm ciger û dil bûne xwîn
Min ji nû zanî evîna serxweş û bê heş çiyê

CIBRÎLÊ EVÎNÊ

Peyxam ji şîrînê sibehê ger ji mera bê
Cibrîlê evînê ji mera pîfkî şebabê
Lebxunce şerabê ko ji lêvê bi werêvê
Cana ji lebaleb ji dî bi ribabê
Zanî me ji sazê ko bi nazî çî di xwazî
Sed ayetê esra me di nêv saz û şerabê
Carek bi mera bê di şerabê bibî hexwer
Xabûrê evînê bigihê Dicle û Zabê
Destê xwe bi destê me bidî biçne semayê
Da bên û bi rist bi hejênin mil û kabê
Biskan vereşîne bere sinbil bi sema bên
Gulyan vereşîne bere şebnem li gula bê
Sermaye-ê jîna me ne azadî û şadî
Dil şa bike carek bere her kes bi me şabê
Dostî ne bi dil hişkî ye bes dûr keve dilber
Qasek were ba min bere ferman li me rabê
Çend dûr bikevî ez ji tere her wekû sîber
Cana bi xwe zanî tiwî can,ronî û tabê
Ne dikarim bigerim ne dişim bê te bijîm ez
Xew bê te me nayê ji me axîn qe venabê
Gunhê me çiyê ko me didî ber setemê wer
Wer dil li mexweşke tu Xwedê beske şitabê
Seyda ko şeraba lebê lalê te di xwazî
Beyhûde şerabê kî dixwazî ji şerabê ?
Tîra te li dil daye ciger tev herişandî
Maçek bide carek li birîna me şefa bê.....

CAREK WERE BA MIN

Dev û lêvên şekerî bes bike inwanê xwezî
Çi dibî ko ji serayê carekê bê bi dizî ?

Sîng, sîng û lebaleb, bi hev dil xoşî bibin
Bêne govend û semayê, me li dêm bisk û kezî

Me ji bustanê evîna te gulek taze divê
Berî ko ba bê setem wê bi weşînî, bi rizî

Dewleta dîdar û dînê, her demê nayête dest
Hew te dî dîwarê jîna me hejî û derizî

Ev ciwanî û delalî nebî beyhûde herin tev
Tarîx bi xwe guh nadî kisî, xweş di bezi

Em herdû evîndar, ji hebûnê çi di xwazin ?
Carek were ba min bide ber bayê sebayê temezî

Seydayê Cigerxwîn, Rustemê meydan bî çi karî ?
Dêwê sipî ye çerxê felek, destî bi gurz daberizî

ÇEP Û RAST

Sersale li mêrgê bine tev ordek û qazin
Çep û rast
Xemlîne zer û sor û sipî tirhik û katin
Çep û rast
Gazinde dikin bejnê şivînî ji zenar
û Kemerên zêr
Zendên ji xeyaran, dibirin, quflik û bazin
Çep û rast
Bin bar dikirin qulpê guhara guhê yara
bi cewahir
Gerden ji dir û gewher û rista ye di gazin
Çep û rast
Gul û beybûn di kenin xweşçîçek û sinbil bi
sema tên
Awazê çem û ba û pêlan derbik û sazin
Çep û rast
Gazî me dikî zirne werin, reqs û semayê
bi gerê nin
Nazdar û perîzade li wê navê di bazin
Çep û rast
Asik bi defê re di gerin, eprî û boşî
xeyîdî ne
Her yek di meqamê xwe de manendî terazin
Çep û rast
Bê şaşî û çewtî di bezin, bê hiş û mestane
di lîzin

Peyxamê ji govend û def û sazê di xwazin
 Çep û rast
 Awir ji kevanê biriwan dirijîn, pêt û
 birûskin
 Em badexwer û serxweş û nêv penceyê bazin
 Çep û rast
 Deng û reng û pêt û ronî ko di jînê de
 xuyane
 Ew têk de seraser ji mera nukte û razin
 Çep û rast
 Badeya vê qedehê, da bimijin bê xem û
 pêjin
 Her çî ko me gotî, neko wek qerf û tinazin
 Çep û rast

DINYA LI HEVHATINE

Ne dirêje, ne kine, gewr û rinde, a mine
Pîrê mexan dibêjî: Win ji hev re hatine
Yar di hembêza mine
Dinya li hev hatine

Sazên me avên çema

Bisk û kezî tên sema

Îdî tiştek kêma nema

Ev دنیا tev a mine

Li nav daran di gerin, em xweş li wan di nerin
Bê gotin û bihîstin, xuya lal û kerin
Dinya li hevhatine
Yar di hembêza mine

Sazên me avên çema

Bisk û kezî tên sema

Îdî tiştek kêma nema

Ev دنیا tev a mine

Yarê ez kirim hembêz û lêv lêvan di mijin
Ji xwezî û evînê, pelê daran di hejin
Dinya li hevhatine
Yar di hembêza mine

Sazên me avên çema

Bisk û kezî tên sema

Îdî tiştek kêma nema

Ev دنیا tev a mine

Pir xwenda ye markisî, poz bilinde Çirkesî
Fistan lê ye etlesî, bala xwe nadî kesî
Dinya li hev hatine

Yar di hembêza mine

Sazên me avên çema

Bisk û kezî tîn sema

Îdî tiştek kêma nema

Ev dinya tev a mine

Li ser ciwên avê ne, di nav sî û tavê ne

Dest bi destin, diçin, tîn weke bûk û zavê ne

Dinya lihevhatine

Yar di hembêza mine

Sazên me avên çema

Bisk û kezî tîn sema

Îdî tiştek kêma nema

Ev dinya tev a mine

Em sorgulan didin hev herdû dilan didin hev

Di gerin û di nerin bi ser me de hatî şev

Dinya lihevhatine

Yar di hembêza mine

Sazên me avên çema

Bisk û kezî tîn sema

Îdî tiştek kêma nema

Ev dinya tev a mine

Çi dibêjî dibhîzim çavên reş radimîsim

Geh li ser û geh li bin bi du sêvan di lîzim

Dinya lihevhatine

Yar di hembêza mine

Sazên me avên çema

Bisk û kezî tîn sema

Îdî tiştek kêma nema

Ev dinya tev a mine....

DÊMAFÎTAB

Îro tenê min dilberek dî, rûperî, dêmafîtab
Rûniştibû bircabelek, biskan weşand misk û gulab
Biskên direş bînenberin wan şer digel xarên qerin
Zulfan bi ser de kerkerin, Ebrû kevan, awir nişab

Ew awirên çavên direş berdane dil wê şest û şeş
Tîr tîn ji çavên reş bi weş, na, ez çi zanim, bêjimar

Nayên hesab, nayên jimar, ew awirên çavên xumar
Min dil ji ber qêrîn û zar, nalîne, bê çeng û ribab

Nalîne dil bê çeng û ney pir lê kişandin dax û key
Pirsa dilê min nakî hey, bê mirwetê, wey malxerab

Nakî ji min pirsa dile, ma qey nizanî dil kule ?
Dil bilbile can da gule, gazin çine, lewm û itab ?

Ey dil çira lewma bikî ? dilê keçî lewma dikî
Tiştê te kir lo, ma dikî ? dilê key û Afrasiyab ?

Pêsed key û sed Xesriwan wan daye can dêm û riwan
Kuştin bi remza ebriwan, sed şah û sed şeyx û şibab

Sed şeyx û mîr û beglerin,yekser di benda dilberin
Kesra û Xan û Qeyserin,ew dane ber zehr û ezab

Ger çi di benda dilberim,dîsa şukur,mîr û serim
Sed aferim sed aferim,tê nik me her şev bê hicab

Her şev ji bircê tête der Cibrîle canê min di ber
Nûrîne axa pê li ser,/ya leytenîkuntû turab/,

Mizgîn bi min Cibrîle da,nûra di dil qendîle da
Min can bi dest Izrîle da,çerxê li dil kir Inqîlab

Ez can bi sed/leyta/didim dimrî Cigerxwîn ta didim
Pîrim wekî xorta didim,îdî bese/Feslilxîtab/.

DINYA PÊLÊ EVÎNIM

Cana, xwe derîne tu ji pişta çeperê
Perdê tu hilîne ku li min roj bi derê
Şevreş bike ronî, tu bi loks û fenerê
Maçek ji du lêvan bide, ey lêv şekerê
Ewe dermanê birîn û kul û derd û kederê

Ronakê dilim, dawere vê jîn û evînê
Carek tu bizane sebebê nal û girînê
Sozek bide min ko ji mera bête civînê
Bi nedînê dikujî min, vedijênî me bi dînê
Maçek ji du lêvên te ye dermanê birînê

Ey hor û perîzade, şepal, nazik û rindê
Wey xesrêwê rindan, û şehê bale bilindê
Ma qey tu nizanî, şewitîm, ez wekî findê
Sed bendik û zencîr te girêdane li zendê
Ta kengî bihêlî me di vê davik û bendê ?

Carek tu were xweş veke van bendik û dava
Destim bi hejîne, û li dil awirê çava
Tu bi lêvên şekerî min bide ber pirs û silava
Van Ah û kulan derbixe carek ji hinava
Jîna me nema ye, li me roj va çîwe ava

Heta bi sipîdê me li ser hev nalî û gazin
Ma qey tú nizanî, ji te ka em çi dixwazin ?
Ahan vedirêsin, bi şevan dev wekî sazin
Sed tîre di dil de me ji birhên te di bazin
Ronik me ji çavan, di rijin, dê çilo razin ?

Wer da ku bi noşim, ji leban şîr û şerabê
Zaza ji mera lê bidî aheng û ribabê
Heta ku sipîde biderê, bayê seba bê
Jîna me li ser destê perî, çengê xurabê
Keştî me şikest, mane di nêv pêl û ibabê

DIL XERAC

Dilber sipîdê hate xwar berdaye ser zîlfên xwe tac
Her kes serî datênî ber şaha di xwazî dil xerac

Kesra û şah û Qeyserê serdar û Salar û serê
Kuştim bi tîr û xencerê min can û dil danîn di bac

Min mal û can danîne ber wê nazika zêrîn kemer
Avête dil tîr û teber kengî li dil tîn sed îlac

Kevan kişande ber bi mil berdaye dil tîra qizil
Barîn li dil sed jan û kul min sîng ji tîran bû kerac

Tîr tîne dil her roj û şev derdan li dil ser dane hev
Carek bide min lêv û dev da xweş bibin zewq û mîzac

Carek bi wan lêvên gulî merhem bide ber vî dilî
Ez dê çikim gaz û gilî rabû qiyamet, bû icac

Dinya li ber min tariye her kes ji derdan zariye
Ev reng evîn xemxwarî ye lê ko nebî jîn bê rewac

Ev jîn û ev rist û hebûn kengî li wan ev reng vebûn
Çawa dihatin wer di çûn her tişt dixwazî izdiwac

Istêr li ezman darijîn serwîn di baxan rahejîn
Ta key diçî ev renga jîn wek şevreşa tarî û dac

DI XWAZÎ DIL BI SOJÎ

Ji rengê sihrê harûtî te reşçavê xwe kilda ye
Kevanê ebriwê reştûz bi ser xala de hilda ye

Di nêva dil de rûniştî bi şîranî bi şahani
Gelo raste te fermana şewata dil ji dil da ye ?

Bi qurbana te bim mîra mekuj wer dil bi şemsîra
Ji birhên fitne engêzî li dil tîra qizil da ye

Bi şîranî bi şahani me çil salî didil danî
Dikî gazin ji bona çi di nêv cergê bi kul da ye ?

Bese xwenda û rêzanê veger carek ji fermanê
Te dil danî di zindanê derî girt û qifil da ye

Li dil xesmê meke mîra meke armanç li ber tîra
Girêdayî bi zincîra di pê û dest û mil da ye

Dilê xemgîn birîndare bi qîr û nal û haware
Belê dermanê derdê dil di wan lêvên bi gul da ye

Di tirsim ez bibêjim lê dilê xanim nexweş bî pê
Meraqa maçekê seyda mexeyde hêj di dil da ye

Min dî sipîdê xemilî
 Kesk û zer û sor û gulî
 Sîngê ji zêran kir gilî
 Hatin sema bisk û gulî
 Agir te berda vî dilî
 Carek xwe berde vî milî
 Hewran ji ber rojê hilî

Rûne di nêva pencerê

Kixme li wê bejna xwe ke
 Carek girêbendan veke
 Hûrhûr li ser dêman şeke
 Miskê liwan biskê xwe ke
 Zulfan li jorê perçeke
 Wer guh li xemxwarê xwe ke
 Pirsê birîndarê xwe ke

Kuştim bi derba xencerê

Carek wekî axa bike
 Seyran li nêv baxa bike
 Seyra gul û zaxa bike
 Şebnem li ser şaxa bike
 Melhem li van daxa bike
 Min dil wekî saxa bike

Ey padîşah û beglerê

Meyzake sêv û sorgula
 Guhdêre dengê bilbila
 Gulyan tu berde ser mila
 Biskan bike wek filfila

Xoşke birînê dil kula
 Derman bike derdê dila
 Dîn ke bi dêman aqila
 Şêrîn û gewr û dilberê
 Bejna bilind bostane ew
 Xweş kixme û fistan ew
 Wek baxê Kurdistanê ew
 Lê şêr li ber westane ew
 Destên sipî hostane ew
 Gewher di nêv ristane ew
 Bisk tîn sema mestane ew
 Kengî ji pişt perdê derê ?
 Fistan li bejnê gulgulî
 Mîtan bi ser de mûsilî
 Carek xwe berde vî milî
 Biskan ji ser dêman hilî
 Bêne sema bisk û gulî
 Maçek ji wan lêvên gulî
 Dermanê derdê vî dilî
 Ey nazikê lêv şekerê
 Şeker kenê lêv hinguvê
 Şerbet di nêv lêv û devê
 Rû kehreba nîvê şevê
 Sor û sipî tevlihevê
 Gerden xezala bêrevê
 Bê û di nav destan kevê
 Seyda ji te tiştêk divê
 Jêre bi dil şadî werê
 Bîne bi destê nerm û ter

Wê mersefa du sêv li ser
Sêvên serî sor gewr û zer
Pêşkêş bike jêre tu wer
Lêvan tu pêre deyne ber
Rûne li cem zûzû tu mer
Jêre veke pişt û kemer

Mêwa ciwan û nûberê

Jêre veke xweş paxilê
Sêvin di nêva paşilê
Rûdêm ji rengê sorgulê
Biskan ji hawîr wek filê
Lêv melhema derdê dilê
Carek were pir aqilê
Perdê ji ber dêma hilê

Ey lêv şeker dêm gewherê
Ey can were da roj û şev
Maçan ji lêvan bidne hev
Dîsa di ber min de vekev
Da ez bibosim lêv û dev
Talan bikim bejna te tev
Rabî qiyamet nîne rev
Karê keç û xortaye ev

Pîr bûme li dil wek berê
Pêta evîn û dilbijî
Min dil ji wê herdem tijî
Agir bi serde lê rijî
Min dil di nêv agir pijî
Ma ê di vê rewşê bijî
Jêre divên eql û mejî

Ava feratê nakujî

Pêtî gihane cegerê

Agir gihaye cerg û nav

Pirqîn di dil de sed girav

Sotane tev birc û delav

Hawîr belav bûn şewq û tav

Hawar û gazî tîn perav

Ma dê çikin sed paç û av

Ez dê ji kêkim gaz û lav

Ey keyqubad û Qeyserê

Ey padîşah û xweşriwê

Şêrîn ken û gulgûn riwê

Heyva ziravik ebriwê

Rûdêm ji roj û şev miwê

Pîroz bişahîni li wê

Bejna ji serwa ser ciwê

Min dest dirêj kir zengiwê

Wê padîşah û serwerê

Go: bêje ka seyda çiye ?

Bê xan û mal û bê ciye ?

Bê pare û bê xerciye ?

Min go: ji şahan qenciye

Daxwaz me dêmê gurciye

Lê ên wekû narinciye

Min dil ji wan re birçiye

Heta nedî naçim ji rê

Dilber ji nûve dabezî

Berdan ji bin tacê kezî

Min dil ji nûve mizmizî

Bezîme lêvên qurmizî
Sed maç li ser hev jê dizî
Dijmin ji dûrve kizkizî
Kêşan ji min ah û xwezî

Min dest bi destê rêberê
Min dest bi destê wê şehê
Ebrû ji heyv û rû mehê
Bejna bilind serwa sehê
Biskên di rêş berdane hê
Memik li ser singa behê
Ez dûr kirim ji xergehê
Dest kir bi gaz û gilehê

Wê rêberû Peyxemberê
Go:ma çira tim wa dikî ?
Bê naz û bê perwa dikî
Êrîşî zenguwa dikî
Doza leb û riwa dikî
Gazin ji ebriwa dikî
Zor û setem li wa dikî
Ma raste qey rewa dikî ?

Ka şerm û ew tora berê
Min go:bi qurbanê nebî ?
Dil bigrî carek, tewbe bî
Seyda li ber der kolebî
Her dem li diwana te bî
Heta sipîdê ranebî
Guhdarê fermana tebî
Herçî tu bêjî her we bî
Ey gewher û taca serê

DÎSA BIRÎNÊ MIN VEBÛN

Dîsa birînê min vebûn, ahî ji dest daxa evîn
Çil sal di benda dilberim, çavan bi carek xew nedîn
Ê dil di nêva bend û dav
Çawa bibênî xew bi çav
Tîra kevanê mal zirav

Carek li min dil kir birîn
Tîra kevanê reng şevî
Gazek di nêva dil kevî
Ma kî dikarî rakevî ?

Her roj û şev nal û girîn
Her roj û şev ahîn û nal
Her çende borîn mah û sal
Carek nehat mizgîn ji bal

Key Xesriwa kember zerîn
Dijmin ji cem em rakirin
Min çend birîn derman kirin
Pêt û birûsk û agirin

Hê min ji nûve axivîn
Gava me dî dilber bi çav
Agir kete cerg û hinav
Pêt û birûsk û şewq û tav

Lê bisk li dêman xweş çivîn
Dêmên sipî xalên di qer
Bisk û kezî lê bûn çeper
Zulfan bi serde ker bi ker

Sir tê, li ser dêman livîn
Ba tê li wan biskan didî

Bîna gul û miskê di dî
Lê cam kiras keskê didî
Têde şaraba hingivîn
Gava li bejnê min nerî
Gur bûn li dil pêt û gurî
Îdî me dev qet nagerî
Jar û nexweş ketne nivîn
Destê me girt û berneda
Ebrû çivand,awir veda
Go:Kanî ew soza te da ?
Îdî ciger min bûye xwîn

DILGÎRÎ

Heçî maçek ji lêvan bir weko sed hec ji laleş bî
Li ser pê ger bidî seyda, ciwan û xort û serxweş bî
Eger carek dixwazî dil, bidî ber xencer û tîran
Dixwazim kuştina dil bes, li ser çavên teyê reş bî
Eger dilgîr evîndar bî, divê ko dil bi dest yar bî
Çiqa xûnxwar û dijwar bî, gerek dilşad û rûgeş bî
Eger dilber wekî gul bî, divê pêtek ji wê hilbî
Dilê dilgîr ji ber kul bî, çiqa şêrîn û mehweş bî
Eger dilber bi nazdarî, bidî min şerbeta lêvan
Ezê fir kim bi hişyarî, meger sade ji ateş bî
Eger mey têde jehrîn bî, ji destê Zîn û Şêrîn bî
Bi min dê xoş û şêrîn bî, li ser dilwê gelek xweş bî
Eger dilber bi lêvên xwey şirîn bêjî: Bimir seyda !
Divê seyda di fermanê, wekî dolab û kerkeş bî

Kaniya ava heyatê
 Şeker û qend û nebatê
 Wey li ser çavê me hatê

Dil ji min bir ahî dil
 Rû ji rojê rengê dojê
 Dûriya wê dil di sojê
 Min ku dîtî ew bi rojê

Dil ji min bir ahî dil
 Pir şirînê, nazenînê
 Kuştîme wê ez bi dînê
 Dêm ji şana hingivînê

Dil ji min bir ahî dil
 Şox û şengê gul ji rengê
 Xûnxwerê, Teymûrî lengê
 Dame ber top û tivengê

Dil ji min bir ahî dil
 Wê delalê dil li balê
 Serwe bejnê gul ji xalê
 Ebriwên wek nûn û dalê

Dil ji min bir ahî dil
 Tê ji banî lê giranî
 Boşîya gulreng hilanî
 Roj û heyv bûne xuyanî

Dil ji min bir ahî dil
 Dêm sipî xal gewr û sorê
 Bûne çember bisk li dorê
 Herdû ebrû birne jorê

Dil ji min bir ahî dil
Ebriwên xar û ziravik
Dêm û bisk bûn dav û danik
Lê dema da min silavik

Dil ji min bir ahî dil
Wê silav da min bi çava
Agirek berda hinava
Wey Xwedo mala te ava

Dil ji min bir ahî dil
Dil ji min bir şox û nazê
Wê çikin qêrîn û gazê
Ketme tora borcewazê

Dil ji min bir ahî dil
Ketme tora keyxwedayê
Min dema awir vedayê
Dane dil lerzîn û tayê

Dil ji min bir ahî dil
Lê dema dilber vewesta
Mersefa qehwê bi desta
Sed xwezî min jê bixwesta

Dil ji min bir ahî dil
Çend qedeh şerbet ji lêva
Min vexwarin, lê ji rêva
Dest bezîne herdû sêva

Dil ji min bir ahî dil
Ez ji wê dîdar û dînê
Ketme nêv pêlên evînê
Ma çi daxwaze ji jînê ?

Dil ji min bir ahî dil

Ebriwên wek heyv û dasê
Bejn û bala serw û asê
Da me şerbet wê bi tasê

Dil ji min bir ahî dil
Bisk li ser dêman belayê
Zilf bi ser de rengê layê
Wek Huseynê Kerbelayê

Dil ji min bir ahî dil
Bisk bi têtê' ser bi zêrê
Lê benî berdane jêrê
Awirên wek şûr û şêrê

Dil ji min bir ahî dil
Newq ziravê rû ji tavê
Lê gulî wek bend û davê
Dil ji nişka ketye navê

Dil ji min bir ahî dil
Ser bi zêrê bisk bi têtê
Xanima bajar û êlê
Dame ber tîrêj û pêlê

Dil ji min bir ahî dil
Keyxwedayê şarezayê
Ez birim birca serayê
Min dema destê xwe dayê

Dil ji min bir ahî dil
Dest bire ser mil ji rêve
Şerbeta leymûn û sêva
Xanimê da min ji lêva

Dil ji min bir ahî dil
Lêv şirînê peyve qendê

Rengê berfê sîng û zendê
 Min ku dî dil ketye bendê
 Dil ji min bir ahî dil
 Por şevê rû rengê rojê
 Lê bi çavan dil di sojê
 Dûriya wê rengê dojê
 Dil ji min bir ahî dil
 Lêv şirînê hingivînê
 Min dema lêv hingivînê
 Agir û pêta evînê
 Dil ji min bir ahî dil
 Pir çelengê xweş ciwanê
 Lêv ji sorê erxewanê
 Ebrû wek heyv û kevanê
 Dil ji min bir ahî dil
 Ebrû heyvê qende lêvê
 Paxila ko sêv di nêvê
 Min dema dest birne sêvê
 Dil ji min bir ahî dil
 Bejna şaxê nû şivînê
 Dêm ji rojê por şevînê
 Ew dema hatî civînê
 Dil ji min bir ahî dil
 Ew bi şev hate civînê
 Zer kirasê bê kitanê
 Nazikê wê meş giranê
 Dil ji min bir ahî dil
 Nazikê şox û şepalê
 Dêm dirê gerden şemalê

Ebriwên wek nûn û dalê
 Dil ji min bir ahî dil
 Dêm dira ebrû şikestî
 Şê gulî berdan bi mestî
 Min ji dev maçek di xwestî
 Dil ji min bir ahî dil
 Kaniya ava Hesarê
 Min ji dev şerbet vexwarê
 Ez di berde ketme xwarê
 Dil ji min bir ahî dil
 Serxweşim ez mest û gêjim
 Xwîn ji çavan ez dirêjim
 Lê nizamim ez çi bêjim
 Dil ji min bir ahî dil
 Xwîn ji çavan ez di malim
 Tim bi qîr û ah û nalim
 Dil ciwanim pîr û kalim
 Dil ji min bir ahî dil
 Pîr û kalim dil ciwane
 Her wekû kul tê nema ne
 Yar bi lêvên erxewane
 Dil ji min bir ahî dil
 Yar bi wan destan û zenda
 Pêçiyên wek mûm û finda
 Şerbeta lêvan bi min da
 Dil ji min bir ahî dil
 Borcewazê gewr û nazê
 Gawirê wê dil berazê
 Guh neda qêrîn û gazê

Dil ji min bir ahî dil
Ser bi zêrê, penceşêrê
Agirek berdaye dêrê
Geh bi xencer, geh bi kêrê

Dil ji min bir ahî dil
Kaniya zêr û dirava
Wê bi tîrên herdû çava
Wey Xwedo mala te ava

Dil ji min bir ahî dil
Newq ziravê ser diravê
Her demê bedlakî tavê
Wê bi dêmên rengê tavê

Dil ji min bir ahî dil
Keskesorê, mû bi morê
Êzdîya şengal û torê
Geh bi nazî, geh bi zorê

Dil ji min bir ahî dil
Roniya çaven te seyda
Ya ji ber bû şêt û şeyda
Carekê çibkî me xeyda

Dil ji min bir ahî dil

EV ÇI DÎMUQRATÎ YE ?

Delale poz bilinde, çeleng û şemşatî ye
Ji kuştina dilan re pir xurt û jêhatîye
Kezî û bisk û ebrû, şêr û piling û xwînxwar
Bekelorya pêre ye, ji xwendegehê hatî ye
Ramûsanek me jê bir, wê dil ji min bir û çû
Min lê nerî û go:-tew, ev çî dîmuqratî ye ?
Êzîdiya ji torê, zû awirek ji min da
Go:-xuyaye çikûsî, xuyaye boşatî ye
Min go çira te dil bir ? dilovanî nema ye
Go:-karê şox û şenga, talan û berbadî ye
Min go:-te dil ji min bir, qena, maçek bi min de
Bû tiqtiqa kenê wê, go:-ka çibte hatî ye ?
Ji nû bezîme desta, rengê hejar û mesta
Sed maç me bir ji lêvan, şêrîn û nebatî ye
Awir vedan bi ken go:-dîmuqratî wesaye ?
Min go:-belê efendim, qatek bi sed qatî ye
Kenî, go:-raste seyda, sîh sale bû cigerxwîn
Li te pîroze ev maç, te dil jêre patî ye

EZ BÊ TE NEHÎNIM

Were ey nafizê derdim, mebîn gêj û nesaxim
Maçek ji du lêvên te ye xweş melhemê daxim
Ger pêtî û ronî ji evîna te di dil de
Bawer bike qurban, bixwe ez pêt û çiraxim
Wek bayê sipîdê tu bi nermî were ba min
Da xoş tu bibênî ko li ber pête çî axim
Tirsî bişikî qûndere wer zû bike ferman
Da dest û ser û çav ko li ber pê te ve raxim
Bihna te cihan girtiye ey sorgul û beybûn
Lê zanibe ko ez ji te re katik û şaxim
Xabûrê evîna te di dil de ko di borî
Cana tu dizanî ku bixwe lêv û qiraxim
Ger bê te nehînim, tujî bê min ji çira yî
Wer şarî di jînê, ji te re xanî û taxim.

EZ DI CENGA DILBERIM

Dilberek min dî sipîdê tîr û keyber têne dil
Ez bezîme pê û destan lê du ejder têne dil
Min dixwest ko pê bibosim da bi bala hilkişim
Rast û çep min dîn du xûnxwer dest bi xencer têne dil
Min di xwest bighême şengê sed çeper min dîn li ber
Agir û pêt û birûsk hawîr ji kember têne dil
Min di xwest carek ji rêve herdû sêvan bixme dest
Lê bi hevre erxewan û lal û gewher têne dil
Zû bezîme gerdenê wek sengerê kohê Sefîn
Rist û zencîr û benî hawîr û yek ser têne dil
Min dixwest ko ez ji lêvan şerbeta şêrîn vexum
Awirên çavên di reş wek tîrê sencer têne dil
Ez giham dêm û riwan lê ebriwan ser dane hev
Bisk û zulf û serkezî wek tîp û leşker têne dil
Min li bejna nazikê dest bûne çember sîng bi sîng
Mujde û ferman ji şahê rengê Qeyser têne dil
Rengê Rustem pehlewanim ez di cenga xweşriwê
Lê ji biskê rengê miskê misk û ember têne dil
Ez giham ava heyatê şerbeta lêvan vexwar
Hê ji nûve biskê tata mest û bê şer têne dil
Leşkerê bisk û kezîhawîr şikestin paşve çûn
Remz û nazê şernexwazê pir ji dilber têne dil
Sed cigerxwîn bûn di vê rê ketne ber pê tînlêv
Min ji lêvên erxewanî şîr û şeker têne dil

EZ Û YARÊ

Derket ji serayê biriwan gezme reşandin
Ba, hat, li riwan da kezî û bisk vereşandin
Destê xwe bi min da û birin bexçe û baxan
Hilma gulîyan çiçek û sunbil şewişandin
Em çûne derê meykedeyê serxweş û rû geş
Lêvên ji gulan qend û şeker têk felîşandin
Gazî kire meyger û şeker jêre şikandin
Qend şûşe ji zêravê ji masa me re şandin
Go: Tê çi vexwî ?

Min go: ji lêvên te, şerabê
Lebleb me şerab û mey û koktêl vekîşandin
Awir ji kevanan li me malik şewitandin
Çavan ji me yekser cerg û dil herîşandin
Min dil kire maze û ji lêvan vedixum ez
Çavên me bi tîran kumbedê zerm û kumîşandin
Camek ji şeraba dev û camek ji meya rez
Min tev kire koktêl û bi ser hev de xweşandin
Lêvên me li ser lêvê keç û bayê seher hat
Biskên ko ji zêravê bi tev de weşandin
Em serxweş û gêjin, çi bibêjin ne gunehkar
Lêvên me li dêman ayetê/Esra/neqîşandin

EVÎNÊ

Werîn ey meygerê serxweş, şeraba abê rîmanî
 Bere/Zaza/bi nayê re binalî pir dîlovanî
 Şerab û dengê nayê xweş, gihan serdîl, tijî kul bû
 Li ber masê di nalim ez, evîna xemrevîn kanî
 Evînê ez hilavêtim, seranser agir û pêtim
 Birîn kir dil û şîşa sor, bi destên xo li ser danî
 Bi wan destên sipî kuştîm, di nav xûnê de ez hiştîm
 Eger kuştî bi dest wê bî, ezê çibkim ji vî canî
 Heçî dil dî bi dest yara, şepal û şox û xûnxwara
 Divê, can dî di vê rê de, bi gernasî û mêranî
 Evîna nazik û şêrîn, bi lêvan xûn ji dil kêşa
 Binêre herdû lêvên sor, wekû lalê belexşanî
 Te dil kuştî evîna min, were ey xemrevîna min
 Şeraba lêvê narincî, bi noşim ez bi şîranî
 Çîman wer hişk û dijwarî, di hember minde xûnxwarî
 Nikarî maçekê carek, bidî seyda bi arzanî ?
 Tu dilsojî wekî rojî, tiwî jîn û evîna min
 Tiwî derdê dilê xemgîn, belê dîsa tu dermanî
 Xwezî carek perî bejnê, di roja şahî û cejnê
 Bi wan lêvên şîrîn bêjî: Were seyda, tu qurbanî
 Bese seyda megir lavan, te gerdên ketîyê nêv davan
 Şikestî per, wekî biskên perîşanê, perîşanî
 Cigerxwîn bu di vê rê de, heta kengî herî pê de
 Me mal û can û cerg û dil, ji dest çûne ji nazanî

EVÎNÊ

Dilo mizgîn li te şabe,ko dektora birînê hat
Derefşa kawê hilgêve,şehînsaha evînê hat
Xem û derdan ji dil bavên,gilî û gazinan navên
Sipas ko em sipî bextin,delal û xem revînê hat
Tu destan deyne ser desta,li pêşber wê tu raweste
Li te pîroz û nûroze,şepal û lêvşirînê hat
Ji lêvên erxewanî xweş,vexwar min şerbeta jînê
Bi carek ez nema dimrim,xwedana vîn û jînê hat
Li min zindan vebû carek ko ronahî bi çavan hat
Li Mem,zindan dibû ronak,ji nişkave ko Zînê hat
Civan dabû ku bê ba min,çi mizgîn bû ku bê da min
Me jîn çûbû li ber ava,li ser soza civînê hat
Bi wê xemlê,bi wê xêzê,me yar danî di hembêzê
Li min zindan dibû gulşen,dema ko porzerînê hat
Hejar û dilnexoşim ez,ji jînê bê qidoşim ez
Dizanim yar serek da min,ji bona pirs û dînê hat
Evîna ber dilê seyda,ji lêvan şerbet û mey da
Perî bû,yan zerî bû,di roja cejn û inê hat

GULPERÎ

Hey gulperî, gulperî taca liser firqa serî
Min ramûsanek jê xwest, li ser bûye berberî

Gulperî mîr û axa
Sibhê derket nav baxa
Wê dil daye ber daxa
Gava mil bejnê nerî

Hey Gulperî.....
Newq zirave Ertoşî
Tel serî şar û boşî
Payê li min difroşî
Kol nav baxan tud gerî

Hey Gulperî.....
Sibeye hilma bê tê
Bîna bînokan jê tê
Li ser enyê civîne
Bisk û zilf û temberî

Hey Gulperî.....
Çav heşîn, porê zêrîn
Ji dûrve lê dinêrîn
Can û ciger tev kir xwîn
Ez qurbana wî serî

Hey Gulperî, Gulperî
Taca liser firqa serî
Min ramûsanek jê xwest
Li ser bûye berberî.....

GUL LI HAWÎR GEŞ BIN

Kî dizanî ka çira yar xwe xo ji min wer dûr dikî
Awirek çavên belek, dil perçe, perçe, hûr dikî
Her dema tê û li min pirsê dikî dil xweş dibim
Lê ku bê dey nekî, daxa di dil de kûr dikî
Ko bi ken tê bal me de, sorgul li hawîr şîn dibin
Ez dizanim wê çikî, ko ebriwan wek şûr dikî
Xûnxwerê talan kirim, û dare ber pê can û dil
Ev setem, ma kî dikî, wek Xesrew û Teymûr dikî
Dil di nalî ta sibê, hawar, ji destê dilberê
Wer temaşa, guh bidêre, wek ney û tenbûr dikî
Min ji wan çavên belek, sed ah û nalîn roj û şev
Lê evîn pêlan didî, wek Dicle û Xabûr dikî
Ma ji vê xûnxwarîyê, carek kesî karek diye ?
Ez bi qurban, bo çi seyda, dil kul û rencûr dikî ?

HAT Û ÇÛ

Ez ji xwe agah ne bûm

Ew dil bi destê hat û çû

Wey, li bextê mey bi reş bî

Can bi destê hat û çû

Ez çilo hişyar ne bûm

Çawa nedî min ew perî ?

Herwekû ava tenik bê

Kurt û pistê hat û çû

Wê şevê pêde li dil

Kom bûne, derd û jan û xem

Sur perî dermanê derdê

Min di mestê hat û çû

Ger bidîta bejn û bala

Wê şepala şeng û şox

Sal bi min pîroz dibû

Lê heyv ji ristê hat û çû

Wê civan da bû ku îşev

Bête nik min lê dereng

Ew ji bircê hate xwarê

Şox û mestê hat û çû

Wê ji min can xwestibû

Soz da bû ko bidmê bi şev

Lê sipîdê dil bi destê

Can di xwestê hat û çû

Qûndera kabik bilind bû

Lê çepûne kurt û teng
Her wekî bayê sipîdê
Kurt û pistê hat û çû
Min li şopa wê nerî
Sorgul li hawîr derketin
Min dizanî rû ji rojê
Zendevîstê hat û çû
Hatibû maçek bi min dî
Cejn û sersala me bû
Lê çikim, ew maç ji lêv
û dêm, diristê hat û çû

HEYVRONÊ

Min ji nêv bostanê jînê her tenê yarek heye
Sohtime wê ez bi dînê, dême ruxsarek heye
Rû ji rojê lêv şirînê
Dêm ji şana hingivînê
Sorgula baxê evînê

Her gulek xarek heye
Her sibeh ew rûperî tê
Lê di ber min ve diçî, tê
Tîn bi vî laşê mirî tê

Zanî dil jarek heye
Porzerînê poz bilindê
Nazikê rû gewr û rindê
Sohtime wek mûm û findê

Min di dil arek heye
Her sipîdê şox û şengê
Por ji zêrê rû ji pengê
Awirên wê wek tivengê

Şoxe dîdarek heye
Bexçeyê jînê bi carek
Her gulek têde bi xarek
Sed sipas ko min jî yarek

Gewr û dîdarek heye
Heyveronê hate jorê
Êzdîya şengal û torê
Wê ji min dil bir bi zorê

Renge bazarek heye
Carekê hate viyalî

Bisk bi paşve dane alî
Wê li min pir kir delalî
Zanî xemxwarek heye
Şerbeta leymûn û sêva
Carekê da min ji lêva
Şeker û hingiv di nêva
Rû de qentarek heye
Wê Ciger xwîn kir bê dînê
Agirek da ser birînê
Ah, ji destê vê evînê
Pête dijwarek heye

HEYVERONÊ

Evîna heyveronê ez bi ser hevde guvastim xweş
Ku nal û ah û avxanim, ji destê şox û şengê tên
Şeva tarî ji biskên reş, li dêman pişxivîn sorgul
Birû xwar û şikestî ne ziravin nû ji yengê tên,
Şeker şêrîne wek lêva memik sêvên xelatî ne
Xem û derdê dilê seyda ji wê awir pilingê tên
Li ber paçê diçî û tê, dilê xemgîn kirî arman
Sanser tene dil awir, wekû tîr û xedengê tên
Birîndarim ji wan tîran, bi şev pêde dinalim ez
Ji dil tên nêş û xûn û zox, ji ber derba tivingê tên
Bi pêt û agirê dil ez, disojim agirê dojah
Hemî zor û setemkarî, ji wê mirwet firingê tên
Dil û cergên me tev kuştin, di nav xwînê de em hiştin
Ji tûzê bisk û birhên wê xuyaye ko ji cengê tên
Du birhan dil ji min kuştin, du zulfan xûn di maliştin
Tenê dermanê derdê dil, ji lêvên wê çelengê tên

HEYVERONÊ

Ji bo ko roj herî ava, li dil carek bibî şevreş
Du biskên wek şeva tarî, bi ser dêman de berda ne
Ji bo heyva zirav carek bibênim ez di cejnê de
Du birhên malzirav û xwar, bi ser xala de ser dane
Ji wan birhên şikestî re, me dil armanc û nîşane
Li ser hev zo bi zo şahê, du sed tîrê qecer dane
Ji wê tîrêj û ronakê du pêtî çûne mêlakê
Şev û rojan dil û cergim, di nav ah û keser da ne
Ji wan pêtan bi êşanim, wekû biskan perîşanim
Sipas, îro evînê pêl, li mêlak û ciger da ne
Ji bo dil heyverona min, tu dermanî sebona min
Vejîn û kuştina seyda, di lêvên wek şeker da ne
Ji bo her kes bi dîdara te dil xweş bî bihara dil
Me pesnê bejn û bala te, bi zêr û hem zeber dane
Ji bo xweş rind û zîba bî, bere biskên te berba bî
Xweşî û malewêranî, di biskên ker bi ker da ne

HERDÛ ÇAV

Ez li vir dilber li şamê lê di bênim herdû çav
Ayeta: Ez te dixwazim, lê dixwênim herdû çav
Nameyek jêre nivîsî min bi xwîna cerg û dil
Sed selavan jêre îro xweş di şênin herdû çav
Her çiqas dûre ji min, dilber, hezar kîlometir
Lê bi radar, roj û şev, her lê di nêrin herdû çav
Sed kul û derd û elem kom bûn di dil de roj û şev
Van kul û derdan tenê karin derênin herdû çav
Min ji çavên dilberê herdem bi ahin cerg û dil
Tîr û xencer xweş di sîngê tim di çênin herdû çav
Kî dikarî şer bikî, carek digel çavên belek ?
Mêrkuj û talanker û xweş rimkilênin, herdû çav
Gazinan ba kes nekî, ko dil ji ber çavan şikest
Ger çi xurtin herdû ebrû, lê bi tênin herdû çav
Tim di pirsim ez bi çavan, da/Erê, na/zanibim
Bersiva min lê bi/na/herdem di şênin herdû çav
Perdeya bêhêviyê, armanç ji ber dil girti ye
Lê tenê vê perdeyê karin hilênin, herdû çav
Ah, ji wan çavên belek ! ko min ciger herdem bi xwîn
Ger çi dimrim, lê di dil da her dimênin, herdû çav

JI SAZÊ DENGÊ ÎLHAMÊ

Ji çavên mest û xûnrêjî me dil tev bû kul û derde
Ji herdû qozîyên çavan tu bes van awiran berde
Heta kengî li eywanê
Bisojim rengê perwanê
Li ser çavên me bê canê
Were bê ebrî û perde
Hilîn perdê ji ser çava
Ko tav bavêjî wa nava
Me dil bavêjî pertava
Bibî pîroz li min Erde
Me dil tev agir û pête
Nikarim ez bijîm bê te
Eger ser bibme ber pê te
Di ola dilgiran ferde
Di vê rê de evîndarim
Perîşanim, birîndarim
Li fermana te guhdarim
Li cem te melhema derde
Bi wan destên sipî rengî
Tu cama sor û erjengî
Bide destê me bê dengî
Dizanim xesriwê Kurde
Ji wê xemrê , ji wê camê
Ji sazê dengê îlhamê
Ji Seyda re bi Peyxamê
Didî zanîn herim berde

KERÊ REŞ KELBEŞ DIVÊ

Min ji vê jînê tenê daxwaz gula sor û geşe
Lê kerê reş birçîye armanc û daxwaz kelbeşe

Tim ji dêmên sorgulî ez rû geş û dilxweş dibim
Ah û nalîn min ji tîr û awirên çavên reşe

Ger di vê cejnê de carek lebşeker maçek bidî
Tême govend û sema,pir şad û cejna min xweşe

Min dema destê xwe dayê,awirek da dilrevayê
Dil kete nêv lerz û tayê,bade xwar û serxweşe

Awirek da min ji çava agirek berda hinava
Dil kete nêv bend û dava,per şikestî,bê heşe

Şox û şengê por şevînê rû geş û lêv hingivînê
Sorgula baxê evînê şîre da min pir xweşe

Ew li hember min vewesta dame şerbet wê bi desta
Ketme ber pê rengê mesta,min di dil de ateşe

Şekirê sersal û cejnê da me wê şêrîne bejnê
Zû ketim ser çok û ejnê,min serî bir Laleşe

Zanibe ko cejn û eyde ez çi bêjim lê mexeyde
Ka were ser çavê seyda xweşke seyran û meşe

KEYXESRIWA EVÎNÊ

Porê zer û zêrîne tac wek şah û xesriwa dikî
Çîn, çîn, dikî biskên zerîn, êrîşî ser riwa dikî

Qeytaneke sor û zirav bi destê pir naz û sipî
Bi rist û hûnan û tekûz, têkilî zermiwa dikî

Dema ko heyva yekşevî, ji rojava ve derkevi
Qozî şikestî, malzirav, xwe rengê ebriwa dikî

Zaro ye pir diçî û tê, lê hêj nizanî dil çiyê
Dimrim heta maçek didî, xwîna dilim ziwa dikî

Miskê li biskê zer dikî, zulfan bi ser de ker dikî
Gulav û ûd û enberê, bi hev re ew li wa dikî

Her qasekê bedlakî ew, werdigrî rengê çiçekan
Geh zer dibî, geh sor dibî, herçî dikî rewa dikî

Wê can û cergê min disot, tîr dan ji mijgan cote, cot
Ev şah û nalîn tên ji dil, ew ne badîhewa dikî

Dema di ber min ve diçî, pozê xwe pir bilind dikî
Lê kengî wê hembêz dikim, xwe rengê mêkewa dikî.

KELEŞİM EZ

Te ji bustanê evîna xwe gulek dame diyarî
Hingî ko hebim rû geş û dilşad û xweşim ez
Destê me li gerden, û me lêv danîye ser lêv
Ev şev ji felek min dizîye, xweş keleşim ez
Tîr tîn ji kevanan, û ji dêm şûr beriqîn xweş
Bê çare di nêv leşkerê rom û hebeşim ez
Şîra ji peyala lebê lala ku me noşî
Ronahî bi dil da, meke bawer nexweşim ez
Kerwanê/Nemayîn/ji me ra zengilî lê da
Da, badeyê firkin, hêj ko li heşim ez
Bê yar û peyal, jîn çîye, ey rêberê nazan
Ev xoşî û şadî, ne ko bê parû beşim ez
Peydayê hebûnim, ku di jînê de di lîzim
Carek yek û do tîm, wekû carek duşîm ez
Her çende bi ristîn, li hebûn hatime hûnan
Rojek heye wê bê, ku seraser vereşim ez
Awazê ji sazê dirijîn pir xweş û şêrîn
Ez dengê neyê, me, tu mebine bi leşim ez
Daxwaz me bi destgîrî çîye, rê bi xwe zanim
Perda şevê goman me çirand, xweş di meşim ez

LÊV ŞIRÎN

Maçek ji wan lêvên şirîn
Derdê dilê min xweş dikî
Nazdarî, û peyv û kenîn
Riwê nexoşan geş dikî

Seyran û geşt û şahî ye
Bajar hemî ronahî ye
Gulçîçek û şînahî ye

Gava ji bircê meş dikî
Rengê gulê cênîk û zêr
Benî û gerdenî sitêr
Biskan xwe berdan ber bi jêr

Perde bi serde reş dikî
Mencûl û bisk û reşgulî
Hawîr xwe berdan ser milî
Çarîk li bejnê herbilî

Wek çar û pênc û şeş dikî
Remzek ji wan biskên xelek
Yan awirek çavên belek
Kuştin evîndar pir, gelek

Ew dil wekî ateş dikî
Rû roje, ger perde ji ser
Rabî û carek bête der
Her kes serî datênî ber

Ko ebriwan mehweş dikî

Ji kalê heftêsale re
Carek bi lêvan bê:-were
Nizani ka çawan here

Wek lewleb û kerkeş dikî
Bêjî:- melê, gawir bibe
Zû ser bi ber agir bibe
Vîna wî hê bêtir dibe

Ew ser bi ber laleş dikî
Rû roje, perde wek şeve
Herçî di nêv bendê keve
Jîn û mirin pê wek heve

Îdî ne doza leş dikî
Sîng bexçe ya min jê dizîn
Sêv û gulên sor û bi bîn
Ciger bi lêvan kirye xwîn

Wek kawîs û kohreş dikî

LI BER PÊ TE WEKÎ AXIM

Evîna te biraştîm ez ji dil tim gazi û axim
Birîndarê du çavên reş ji lewra pir xeman naxum

Ji bo ko sorgula lêvan bi A rûgeş bikî carek
Wekû bilbil şev û rojan li ser kat û pel û şaxim

Tu A dameyne ber nûna du birhan da neçin berjor
Li dil daxan dikêşî Na, bi A tim xweş dikî daxim

Wekî rojê disojî dil dixwazî min bidî kuştin
Mirîme ez bi saxîtî eger bukji timî saxim

Birîndarim were carek bi lêvan dil bike derman
Ku dest û çav û dêm û ser li ber lingê te ez raxim

Du lêvên te gula geş bin gulî wek nêrgiza reş bin
Dev û lêvên te laleş bin bizane bexçe û baxim

Bi pertava evîna xwe wekî rojê kirim ronî
Çirax û rewşena xort û keçê kurda di her çaxim

Te ez rewşen kirim şaha bixwe rojî di nav maha
Meger şahê evînê bim li ber pête wekî axim

LÊV HINGIVÊ

Gava bixwazî şer bikî birhan zirav û xwar dikî
Bîskan ji hawîr berdîdî wek ejder û reşmar dikî
Kengî bixwazî xweş bikî, daxê li dil, rû geş dikî
Lê çawa tê û nakenî, derdên li dil dijwar dikî
Bîna gulan tê hindirû, gava sipîdê têtê xwar
Dojeh li min dibî bihişt, dema ko min şiyar dikî
Dema ko lêvan maç dikim, hingiv ji lêvan min dizî
Wê ser li ser sînga mine, dil mest û pir bêzar dikî
Bîskan ji ser dêman bidî alî wekî rojê dikî
Lê ba, ko carek lê bidî, rojê li min êvar dikî
Em herdû tevde rûdinin, rûgeş dibin, dilxweş dibin
Pîra diya wê tê ji der, min dil reş û rûsar dikî
Kengî li bal min rûdinî, ji nûve ez ciwan dibim
Lê ko ji cem min radibî, dil gazî û hawar dikî
Çawa bi destên xwey sipî, camê didî min rûperî
Zanim çira serwa ciwan, herdem ji min re kar dikî
Da xweş li bejnê meyzekim, rista me lê hûnayî bê
Bi devken û nazdariya, ew min gelek bin bar dikî.

MEST Û HEYRANIM

Canê civan dabû ko bê ey canê cananim were
Va şev giha nîvê şevê ez can bi qurbanim were

Carek were şah û keyê firkim ji dev cama meyê
Da ez bi nalim wek neyê ey şahê xobanim were

Îro di nalim wek ribab تنها me bê yar û şerab
Tim çav li rême mal xerab bê sebr û sakanim were

Bê sebr û saman û hişim bê cam û bade serxweşim
Ser ta bi pê tev ateşim ey derd û dermanim were

Min dil bi carek derd û kul birînê vebûne rengê gul
Kuştim bi çavên reş bi kil ey pîrê Luqmanim were

Çavan tu carek reş bike dêman wekû gul geş bike
Lê dil bi maçan xweş bike jar û birîndarim were

Jar û birîndar û reben carek were lê dev biken
Dîsa bide min lêv û çen ey serwê bostanim were

Çil sale seyda dil birîn heta ciger jî bûye xwîn
Carek were rewşem bibîn pir mest û heyranim were

MIZGÎN

Bi min mizgîn gihîştî ko tu hatî
Li ser çavên me hatî pût û latî
Ji wan lêvên şîrîn maçek bidî min
Ser û pa şîrînî wek nebatî
Cihê pêde diçî sade dibin gul
Dilim xweşke çikatî bê ? çi katî....
Were canê şîrîn biştîn bi qurban
Ne bes canî tû hem roh û heyatî
Lebaleb ez ji lêvan mey bi noşim
Bike şefqet li pîrê ber çema tî
Çi Ferhadim ko qendîlî di kolim
Tu şêrînî di birca rojhilatî
Bi lêvan dil bir û sêv dane seyda
Serî sor û bînî gewr û xelatî
Tu ronak û tu pertev û şewatî
Bi wan çavên di reş min dil di patî
Te maçek da min û can û ciger bir
Ji te qatek ji min bo çi duqatî
Cigerxwîn şa bike carek bi hembêz
Li ber destê te rûnim ez bi tatî

MÛM Û FINDÊ HAT

Ji bo serkî bidî ser min

Divê carek werî ber min

Ji zindanê bixî der min

Tilî wek mûm û findê hat

Emîr û begler û xanê

Ji bircê hate eywanê

Ji bo min hate zindanê

Şiringênî ji zendê hat

Ji zindanê birim bircê

Şirîn û nazik û guncê

Deranîn dir ji nêv dircê

Belexşanek ji hindê hat

Dilo mizgîn li te rabe

Şeker xend û bilindê hat

Bese îdî gelek şabe

Sipî zend û lewendê hat

Li ser çavê me xana min

Ciwan û cerg û cana min

Ji bo maçek bidana min

Sipîdê gewr û rindê hat

MIN SER LI BER WAN DÊM Û XALA YE

Bi bejn û dêm û bala xweş tu serdara delala ye
Bi wan çavên reş û mêrkuj tu wek xibşa xezala ye
Bi şev pêde dinalim ez dikim qêrîn wekî goyîn
Gelo ma guh li van ah û hewâr û qîr û nala ye ?
Eger carek ji te tiştek dixwazim ko bidî destem
Belê daxwaz ji dîna te du çavên mest û bala ye
Li kohê torê seyna ger Nebî Mûsa tu dî carek
Bizane ko ezim Mûsa û tor ew dêmê lala ye
Eger min dil birîndare bi qîr û nal û haware
Ji ber wan awirê çavên reş û wan nûn û dala ye
Di roja cejn û qurbanê dixwazim dil bikim gorî
Tenê zanim nehêjaye, cihê derd û mitala ye
Misilmana serî danîne ber reşber ji rê çûne
Tenê min ser li ber wan dêmê gewr û bisk û xala ye

MEBÊ NA

Mebê na:ah û nalînim ji nana tîn wekû naye
Birîna cerg û can û dil ji wan herdû kevana ye

Mebê na,guh bide nayê
Tu biskan berde ber bayê
Bi min na tal û diware

Meger şeker di nêv na ye ?

Mebê na,nazenîna min
Were ey lêv şirîna min
Li min xweş ke birîna min

Bi goşê herdû çava ye

Tu birhan hilmede jorê
Tu fermo zû were jorê
Perî rengê gulî sorê

Li tûrê dil tu Mûsa ye

Kevanê reş bike wek mû
Tu biskan berde hawîr rû
Ko jîna min bi carek çû

Me jîn bê te çi hêja ye ?

Çikim jîna nehêjayî
Rijandî min li ber bayî
Were firke heçî mayî

Di kopê dil de hê ma ye

Şerab û şerbeta sêva
Vexwarî min ji wan lêva
Me can daye ji ber wê ve

Ko wan destên sipî daye

ME DI BÎRA XWE WERÊ

Ey şah û padîşah û Qeyser û Kesra û serê

Nazik û şox û şepal û zerîy û lêv şekerê

Nameya ko me nivîsîbû bi xûna cegerê

Carekê xweş tu bi xwîne, me di bîra xwe werê

Gerekê, çavbelekê, rûmelekê, rind û delalê

Zerîyê, dêmperîyê, şêgulîyê, şox û şepalê

Carekê tû me di bîra xwe werîn ko me tu dî

Qedehek, noşîn ji lêvên te me bê şerm û fedî

Ji evîna teye min, dil fer û perwaze, didî

Ji te pêve me nehiştin, ji xwe ra dost û xwedî

Bese ey hevdem û hevderd û kul û dost û hevalê

Dikujî min bi nedînê vedijênî bi wîsalê

Sih sal heye ko ez di evîna te di nalim

Meyza meke ko serxwe dijîm, Rustemê zalim

Dergeh li me dîlan veke ey Hêtlerê zalim

Ger find û şemalî, bi xwe perwane mîsalim

Bedewê zîn û şirîn û xec û rû find û şemalê

De were guh bide carek seherê gazî û nalê

Tenê riswayê evîna te me, ey tacê serim

Bi xwe bê mezheb û dînim, wekû dînan digirim

Şev û rojan ko dinalim, wekû murxê seherim

Çidibî, ko me vexwewênî, li te carek bi nerim

Qedeha vîn, û evîn û neynika hisn û cemalê

Şêrîn dehen, û qende çen û lêv şeker û ebrûhilalê

Bê sûc û guneh, ez ji firqa te biriştîm
Borîn di evîna, te de wek arê kenîştîm
Wek bilbilê şeyda, ku seher qîdîd û qîştîm
Maçek, ji du lêvên te ye ko her we vekuştîm
Îro ji me ra, hatiye fursê ey dil me li balê
Ferman bike, carek, ku secde bibin ber qed û bal

NÛROZE

Nûroze, nûroze, sibhînê nûroze
Maçek bide min yar, cejna te pîroze

Nûroz û bihare

Nûroze....

Bel bûn gul û dare

Nûroze....

Bîna gulê hare

Nûroze....

Destim bi dest yar

Nûroze....

Nûroz û sersale

Nûroze....

Lêva gulê Ale

Nûroze....

Wek çiçek û lale

Nûroze....

Sor û zer û kale

Nûroze....

Nûroz û mizgîne

Nûroze....

Bihare bengîne

Nûroze....

Kesk û zer û şîne

Nûroze....

Xaliça rengîne

Nûroze....

Nûroze, xweş, ba tê

Nûroze....

Bîna kulîlka tê

Nûroze....

Sinbil bi sema tê

Nûroze....

Xum xum ji çema tê

Nûroze.....

NIVÎSAREK

Ey şehê paye bilind û Erdeşêrim pakîze
Tac û hurmet, bext û dewlet, bot enêrim pakîze
Gawherê lala, û dur, yaqûtê hemra ba edeb
Pêşkeşî destet eke, men ser li jêrim pakîze
Şerhî xem min natewanim, bot bikem ey payedar
Ba bizanî muxlisim, dil rengê zêrim pakîze
Ahî eyamê wîsalê, ew demên xoş û ciwan
Kûpê xemrê dil şikest, çî veşêrim pakîze
Min li pêş zor û setem, Rustem û Ferhad û Mem
Mil sitûr û deste pola, xurtemêrim pakîze
Tuşneyê avê wîsalim, Xidrê taristanê xem
Roj û şev ah û enînim, guh di dêrim pakîze
Dergehê lutfê te ger li dilxwazan vebî
Ca le bîrit ba neçim, min ehlê xêrim pakîze
Pîrsî halê min ji salê carekê xanik biki
Dewlemend û serbilindim, dil jî têrim pakîze
Min dixwazim şerhî halê xom bi dergah erd bikim
Dil bi xûn û ser nixûnim ca newêrim pakîze

PIRXWEŞE

Pir xweşe, pir xweşe ev dinya pir xweşe
Yar pal daye ber min rû wek gulê geşe
Destê yar bi destim
Pir serxweş û mestim
Bê fehêt û şermin
Pala xwe da ser min
Pir xweşe, pir xweşe ev dinya pir xweşe
Yar pal daye ber min rû wek gule geşe

Dev li kenin sorgul
Ser di hejin sunbil
Xum-xum, ji avê tê
Hilm û sira bê tê
Pir xweşe....

Dirêjin ser şînî
Tukes me nabînî
Perde pel û darin
Hawîr me zenarin
Pir xweşe....

Şîro ji engore, Qedeh lêva sore
Dema em dighên hev, ronî dibî ew şev
Pir xweşe....
Em gulên evînê, pêlên derya jînê
Lew dilxweş û şadin, serbest û azadin
Pir xweşe....

PESNÊ YAR

Yar hat civanê min bi şev
Şevnem li nesrînan rijî
Çîçek weşandin wê ji dev
Sinbil ji şerman rahejî

Nêrgiz bi Beybûnan kenî
Sorgul ji lêvan pişkivîn
Ew çol li ber pê bû bihar
Her der ji bînê me tijî

Mirî li pêjnê radibin
Çuqlî û katik tîn sema
Bayê nesîm vêra diçî
Jale bi rewş û paqijî

Doza ciwanê cane lê
Cama lebaleb daye min
Ma kî li lêvên erxewan
Cama şerabê namijî ?

Cama şeraba lal û dur
Min lêv bi' ser lêvan de bir
Pêsed qedeh min jê vexwar
Tîna dilê min nakujî

Dil xweş dibûn, rû geş dibûn
Bê hiş dibûn, serxweş dibûn
Bê jîn û tîn û leş dibûn
Ê yar bi dest ket ka mijî ?

Pîştî giham ava hayat
Bi hiş xwe hatin tev lebat
Mêtin me ev qend û nebat
Bihişte ev şev her bijî

Çiman dibin perda şevê
Bighême vê şêrîn devê
Wê jî wekî min ev divê
Rewşek bi serbest ta dijî

HEYLÊ ? HEYLÊ

Tu şêrînî pir ciwanî
Lêv ji sorê erxewanî
Kê ev bejna tel hevani
Ev şîranî jêre danî

Heyle, heyle, heylê, heylê
Şev û rojan ez di meylê

Qelemkêşan xweş nivîsî
Roj û heyvîn lê di îsî
Qelen pire bi sed kîsî
Kes nawêrî te ramîsî

Heylê.....

Bejn ziravê nû zarokê
Fîstan kinê li ser çokê
Por şevînê xefalokê
Birû heyvê te rû rokê

Heylê.....

Mi xwedîkirî bi xêzanî
Bi dilkulî, cangiranî
Mal û canê xwel ser danî
Hêjî li nik min arzanî

Heylê.....

Bijn bilindê serwa sehê
Enî gewrê ebrû mehê
Rûdêm ji heyva çardehê
Negha ye kes sira te hê

Heylê.....

Şêrîn meşê şeker kenê
Hingiv dizê lêv û çenê
Berfa sipî ji gerdênê
Naghê kesî bi xwestinê

Heylê.....

Reş temberî rengê şevê
Ebrû kevan ciwan çivê
Wîn şêrînê wek hingivê
Rengê gulê ji lêv û devê

Heylê.....

Bisk û kezî du mêrkujin
Lêvên di sor çî xwînmijin
Dêm û enî pir paqijin
Pêt û birûsk jê di rijin

Heylê.....

Leb şîrînê dêm şerê
Di dil de min xwedî kirê
Carek me dî li ber pirê
Bi serê lêvan min bankirê

Heylê.....

Gotin xweşe dilovanê
Gulê pal da ser rihanê
Go:Meyzêne li vê ciwanê
Kê ev bejn û rindî danê ?

Heylê

Rihan kenî gote gulê
Binêr sêvên di paxilê
Çav û birû reş bê kilê
Lêv dermanê derdê dilê

Heylê.....

Bi qûndera kabik teşî
Bi nazdarî xweş di meşî
Rista mina goşî weşî
Lê tê bi hûnan û xweşî

Heylê.....

Mi ristek çêkir ji gewhera
Di şevreşan wekî çira
Bira nadî destê bira
Min rêkire ji dosta xwe ra

Heylê.....

Bihar xweşe çaxê gula
Deng û newayê bilbila
Av û darin li herdû mila
Cî û warê me dil kula

Heylê.....

Were mala me bi mêvanî
Emê rûnin li ser xanî
Hev baxêvin bi şîranî
Gund mezine kî pê zanî ?

Heylê.....

Rabe ser xwe dil û canê
Em derkevin ji zindanê
Dest bi destê te hozanê
Da em herin Zebedanê

Heylê.....

RAST Û ÇEP

Cejne her kes tîn serayê rast û çep
Guh di dêrin çeng û nayê rast û çep

Dest bi destin, şad û mestin, xort û keç
Dil bi nazî tîn semayê rast û çep

Van şepala şev li kala kirne roj
Biskû ala dane bayê rast û çep

Zulf û biskê rû biriskê hilweşîn
Min ji dil awir vedayê rast û çep

Çeng û ney gazî dîkin, lê meyvexwer
Tîn temaşa padîşahê rast û çep

Serxweşin lew zo, bi zo, hevdî birin
Çûne seyra mêrg û çayê rast û çep

Derketin seyra binefş û nêrgîzan
Dest bi destê şahrezayê rast û çep

Min di xwest êrîş bibim, dêmên gulî
Lê kezî bûn ejdehayê rast û çep

Keştîya bayê şikestî, cerg û dil
Ketne derya ergewayê rast û çep

Lêv ji bejna neyşeker doza dile
Dil bo xortî zû gihaye rast û çep

Mezdikane, ser bi ber bejnê ve bir
Hingivîme dest û payê rast û çep

Çûm çiyayê kurdî/cûdî/lê reben
Vajî çûne Kerbelayê rast û çep

Zimzima av û pelan, peyxa di din
Çîçek û sinbil li tayê rast û çep

Misk ji biskê yar bi ser min da weşî
Lê girê bûn ta bi tayê rast û çep

Zend û bazin bûn hemayîl ser bi ser
Ketme tora dilrewayê rast û çep

Gawirî û bawerî tev rewşekin
Tê li bejna keyxwedayê rast û çep

RONAK Û TARÎ

Heval meyzê, cihan îro, du bend û perçe û doze
Li alîkî şefeq hilda, li alîkî reş û toze
Şehinşahê serî taca zerîn û gewherê lala
Bi kurk û etlesê sore, siwarê çîlekî boze
Li hawîr leşker û tîp û siwar û tox û alane
Ji alî rojhilat derket, cihê pêlêkî pîroze
Ji hawîr tîp û tîrêjên, zer û sor têne meydanê
Şikestî leşkerê tarî, ji hevderdan re pîroze
Çiya bûn kumbedên zêrîn, li bejnê kixmeyê feyrûz
Hemî candar bi hêvîne, ne serma û ne bahoze
Biharê xalîça rengîn, bi ser qadê de berdaye
Gul û sinbil serî hildan, nefel belbû, giya koze
Tilûran qidqid û qîşte, bilûra dawer û xoye
Çem û cobar di lorênin, li jorê keskesor qoze
Bi govend û sema tîn û diçin tev tirhik û katik
Li tenbûrê dixî bayê biharê jare, dil soze
Li ber min pal vedaye ser biharê dilbera nazik
Perî reng û gulî şeng û şîrîn lêv û şeker soze
Meger seyda ji tîr û awirên yarê Ciger xwîne
Belê pîr payedarim ez, ku tîreavêje, amoze

ROJ BER BI AVA DIÇÎ

Ne tenha pîr biwe seyda berê rojê li ava ye
Meger jar û birîndare ji tîrên herdû çavaye

Şev û rojan bi dîdara teve maye girêdayî
Bi dil her ah û nalîne, di benda zulf û xalaye

Eger herdem li ser toze birûsk û ba û bahoze
Bilind xwaz û giran doze serî birca deleva ye

Li ber bahoz û zordestî kelat û senger û late
Li ber pêlê evîna te Delavê ber giravaye

Hezar pêlên setmkarî bi xurtî lê didî dîsa
Kesê ko dil bidî yarek wekî te wek perava ye

Li meydana evîna te siwarê hespekî çalake
Wekû behram şev û rojan li nêçîr û li rava ye

Sipî bûye serê qurban, belê dil xurt û pir hêze
Ji wan lêvên şekeramêz umîdwarê selava ye

Wî dil daye evîna te bi bîr û bawer û hêvî
Meger zor û setem pir dîn ne mêrê gaz û lava ye

Hezar gernas di vê rêde te kuştin herdem û gavan
Belê seyda siwarê van hemî gava û nava ye

Bi pîrî ew di bazi xweş di xwazî bighê daxwazê
Belê daxwaz bi dest Dêwe di piştî hivde ava ye

Gelek naz û şîrîn û kenşeker dîne belê tenha
Li cem wî her tu Salarê hemî naz û zirava ye

Ji çavên reşbelek tîr tîn wekî tavan û barana
Tenê min dil wekî hîme li ber wan av û tava ye

Eger Mûsa cemala te li kohê tûrêseyna dî
Belê Mûsayê Kurdistan li tor û cûd. û mava ye

Ne nûre ko bisojim ez ji ber pêta evîna te
Ko arê dozexa dûrî di nêv cerg û hinava ye

Were carek bi nazdarî birîndarê xwe derman ke
Vejîn û kuştina seyda diwan lêva û lava ye

Bere reyhan û gul pêkve di baxan de bikin şahî
Bere herkes bi ken bêjin: Cigerxwîn pîre zava ye

ROJPERESTIM

Reşperçem û dêmên te wekû şevreş û tawe
Peqleweyê şeqlawe lebit, ken ji helawe
Min xwest ku lebaleb bi mijim şerbetê lêvit
Çavên reş reş û rimbaz li dilim di kila we
Min destî birî paxilê wê kew şil û şoxê
Sêvek bi minî da, çi xweş û nûber û xawe
Tîpê kezîyan ber bi riwê min ve bezî ne
Wek leşkerê şoriş bezî ya ber bi bexa we
Nêzik bû serî ez bi birim ber pî û lingan
Sarûxê du ebrûyê te ez birme sema we
Bisk û kezî û zulf û girêxuş li me der bûn
Talanî ye, nêçîr û şer û kuştin û rawe
Min ser bire ber tacê serit rojperesim ez
Ev roje li nav hewre we yan tac û kila we ?
Sed maçe li pey hev me ji şêrînê sitandin
Hêj pêtê dilê suhtê evînê ne kuja we
Ey dawerê vê jîn û evîn, hosteyê dîdar
Çon rindî û zîbayî bi vî rengî te da we ?
Ev jîne şirîne wekû deryayê perav dûr
Kî çûye binî careke dî hêç ne gera we.

REWŞA EVÎNE

Ê bixwazî bighê lêvê sor,divê cermanî bit
Lê divê ko can û dil herdem li nik erzani bit

Ger dixwazî bighê dilber,deyne ber pê cerg û dil
Lê di vê rê de divê ko can û dil talanî bit

Ê bixwazî dest dirêj kî bisk û reşmarên kezi
Dê bi nal û gazi û demsaz û dil evxani bit

Ê biçi cengê digel Keyxesriwê kohreş,bikî
Tim divê ko ser şikestî,çare reş,bê nani bit

Ê divê bê tirs û pirs talanê Keykawis bi bî ?
Dê bi qeyd û bend û zencîr,girtîyê zindani bit

Êko dest bavê gulê,pêçî ji xwînê sor dibin
Rûzerî,û dilhejarî,dê timî,nişani bit

Ew kesê carek bixwazî dilberê hembêz bikî ?
Dil birîn û dev bi xwîn û ronikê barani bit

Êko dil deynî li ber,destê şirîna çav belek
Bêguman,dê ew şevê,bê û li nik mêvani bit

Ê bi noşî şerbeta şêrîn,ji lêvên erxewan
Her çiqas jar û geda bit,Xesriwê eşkani bit

Ê bixwazî bighê dozê,tim divê dil sade bit

Lê bi sozên dilberê,bê bawer û îmanî bit

Ê bi tîrê reşkevanê ebriwan dil bû birîn
Maçê lêvên erxewanî,dê li wî dermanî bit

Ger divê guh dî li sazê,guh de awazê çeman
Destê yarê bigre carek,ger,li nêv bustanê bit

Min baxê nêrgizan,ev nêrgiza yekta divê
Bejn û bala,pir ciwan û nazik û şahî bit

Min divê ko xweş vexum,camê ji destê dilberê
Lê divê herdem qedeh,ew lêvê erxewanî bit

Padîşahim,dilgiranîm,tox û ala rahejin
Dê Cizîre,rojekê,paytextê Kurdistanî bit

Ger Cigerxwîn neghê dozê,sozê rû bozê besin
Lê ku carek ez bibênim,mehrê cerg û canî bit.

SEYRANGEH

Hawîr me çinar û çem û cobar û bihiştin
Sir tê dihejin, pelk û tilûr qîdîd û qîştin
Çîmsîm, û zilîf-çîm, digerin, seyre, li geştin
Awir li me barîn, ji kevanan, ber û xiştin
 Ey badîseba, hevdemê dil, peykê evînê
 Vê reşbeleka ko me nivîsî bû bi xwîne
 Deyne tu di nêv, pêçiyên lêvxunçe, şîrînê
 Bêje: -ku birîn kûr û kule xo bi gihinê
 Maçek ji du lêvên te ye dermanê birînê

...

Herkes digerî, lê tenê ez, serxweş û gêjim
Paldayî, li ser mêrg û, gizîr, mest û dirêjim
Şahnaz û perî, çûne sema, ez çi bibêjim ?
Lêvan dimijênin, tenê ez dest bi nimêjim
Ahan vedirêsim, ji kezeb xwîne di rêjim,
 Ey badîseba....

Gul jêkre, bi yarî û diyarî vedişênin
Lêvan dimijênin, ji gulan bîne dikêşin
Derya şewitî, dar û geya, pel di weşênin
Bilbil digirî, ev çem û co, nal û xuşênin
Ebrû li me sarox û ber û tîr di reşênin
 Ey badiseba....

Ey şahê birû, yawer, û bisk û kezî leşker
Danî, me di vê rê de li ber pê te dil û ser
Dil her kul û coşîne, wekî dist û semawer
Gunhê me çîye, xesmê li min, bes bike dilber
Wer çende li min kî setemê, kî dikî bawer ?
 Ey badîseba....

SOZA YAR

Yarê sozek bi min da, mam li bendeyî wê sozê
Amozeyê derew kir, wey li ser bextê amozê
Pîremerdîm bi pîrî, me dil girt û neçû ser
Ketim tora wê şeng û şepal û gewr û bozê
Porzerîn û xefalok, hevrişimê tewrêzê
Memik sêvên xelatê, dêm hirmîyên Îlozê
Rojî, nimêj şikandin, salane rojîgîran
Dema çavên belek dîn, bûr cejne ya nûrozê
Şoxa ko dil me dayê, pêre ketim belayê
Pêsed hezar mirandin, liser vê şop û dozê
Bahoz, li çarikê da, perde ji ser ruwan bir
Bisk û kezî hejandin, xwezî bi wê bahozê
Piştî gihame şêstî, ji nû me dil ciwan bû
Rengê kewê sipîdê, qeqeq, dikim di kozê
Min dil kire diyarî, nizamîm bidme kê û kê ?
Mamusteya kolxozê, yan ajiwa patozê ?
Berê yek bû dikuştîm, îro bûne di xwîn rêj
Kevir li min dibarin, ketme ber terpetozê
Ya ko me dil li bale, pir nazik û delale
Şîrîne, rengê hingiv, rûdêm ji rengê rojê

SER BI ZÊRÊ

Were ey şox û şeng û ser bi zêrê
Li ser çavên me bê sed car bi xêrê
Biabî çeşm û xui dil me şîn kir
Gul û reyhan û sosin ber devê rê
Me maçek xwest ji wan lêvên şekerrêz
Te dil da ber xedeng û şûr û kêrê
Heye çil sal birîndarim di nalim
Ji tîrên herdû çavên xumzeşêrê
Berî çil sal te maçek daye seyda
Heta îro li min xesmê di dêrê
Nizanim çend hezar tîrin li dil dan
Çiman carek birînan najimêrê
Berî hingî misilman bû bi bawer
Te dûr xistim ji mizgeft û ji dêrê
Bi devken bersiva min da bi nazî
Go seyda bes bibêje tiştê bê rê
Me destê xo bilind kir ber bi banî
Ji ber ko ew li jor û ez li jêrê
Me go xanim bi rastî ger di xwazî
Were da dil vekim carek binêrê
Ji van bendan tu kolê ber derê xwe
Bike azad emîr û xurtemêrê
Ji te mîm û elîf û çîm di xwazim
Ji wan çavên reş û mêrkuj newêrê
Cegerxwîn por sipî bû û bêkêr
Bi van ristan di xwazî xo veşêrê

SEBRA DILÊ

Yek sebr û mala min heye
Dost û hevala min heye
Gula xeyala min heye

Carek were sebra minê
Sebra minê, mala minê
Nûroz û sersala minê
Herdem di nêv bala minê

Carek were sebra minê
Dilxwazê dîdara te me
Herdem di gulzara te me
Wek rojî, êvara te me

Carek were sebra minê
Wan tîpê biskê reşxelek
Wan awirên çavên belek
Êrîş, kirin dil yek, bi yek

Carek were sebra minê
Ez kuştîme biskên di reş
Dêmen sipî, pir gewr û geş
Min dil ji ber bûye nexweş

Carek were sebra minê
Biskan lî dêman girtî rav
Tîr tîn ji wan birhên zirav
Kî guh didî ahîn û lav ?

Carek were sebra minê
Şîrîniya ber vî dilî
Yan melhema derdê kulî
Rûdem ji rengê sorgulî

Carek were sebra minê
Carek were rûne li vir
Ji dev bi barîne şekir
Dilxweş meke bi min Bekir

Carek were sebra minê
Çavên te har û dîn kirim
Birhên te dil birîn kirim
Îro te ez bê dîn kirim

Carek were sebra minê
Maçek ji wan lêvên şirîn
Dêmen ji rengê hingivîn
Ew xoş dikin derd û birîn

Carek were sebra minê
Wer da te ez himbêz bikim
Şeker ji lêvan rêz bikim
Maçan li dêman xêz bikim

Carek were sebra minê
Maçan ji wan riwan bibim
Ji lêvên erxewan bibim
Pîrim bi wan ciwan bibim

Carek were sebra minê

SERXWEŞIM

Tu hatî lêv şîrîna min
Evîn û dil revîna min
Were xweşke birîna min

Di ser çavên mera hatî
Bi xeml û xêz tu wek Zînî
Şepal û şeng û şêrînî
Ji derdê min re dûrbînî

Bi dîdarî pet û latî
Bi dîdara xwe wer rindî
Birû heyv û şeker xendî
Di vê rê de hinermendî

Bi bejna xwe tu şemsatî
Ji min can û ciger kuştin
Dil û mêlag hemî mistin
Tijî tîr û ber û xîştin

Bese ev malemîratî
Bese ey dilber û gawir
Bi barîne li min awir
Te cerg û dil kirin agir

Bi talan û bi berbatî
Te maçek da bi şîranî
Me can û dil li ser danî
Tu hêjî her dibê:kanî

Te qatek da bi sed qatî
Bese seyda bike gazin
Di dil da tîr û ber, bazin
Me xew nayê, çilo razin ?

Di vê cengê de şahmatî
 Bi bejna xwe meya avî
 Ji bircê derkevî, tavî
 Di her çaxî, di her gavî
 Tu naz û tirhik û katî
 Bi nazdarî tu wek şengî
 Sipî zend û şefeq rengî
 Çi padîşah û serhengî ?
 Dikî zorê li min tatî
 Li ber te tat û cotarim
 Mebine jar û bêzarim
 Li bejna te evîndarim
 Li te pîroze axatî
 Li te pîroze ey dilber
 Ku mal û can û dil yek ser
 Me dan ber pê evînerwer
 Ezim rendê xerebatî
 Xerebatim di meyxanê
 Me mey da Ehmedê Xanê
 Cizîrî, firke fincanê
 Ji kûp û kûzikê batî
 Ji kûpê destê kolxozê
 Perî rengê, şeker sozê
 Me mey noşî, giham dozê
 Du sêvên sorê Exlatî
 Şerab û şerbeta sêva
 Vexwarî min ji wan lêva
 Gelo kes dî ji min pêva
 Giha bejna li hevhatî ?

Hezar û sed evîndarin
Di vê rê de birîndarin
Şev û roja bi hawarin
Tenê ez xurt û jêhatî
Di vê rê de gelek mêrim
Piling û ejder û şêrim
Bi taca gewher û zêrim
Bese seyda, ebûqatî ?
Cigerxwîn, bes bike forta
Tu pîrî lê wekî xorta
Te dil da ber şek û rota
Bi xwe kohê Eraratî

ŞIVANIM

Şivanim ez bi şev pêde sitêran ez di parêzim
Li benda heyveronê me xeyala yar di hembêzim

Li bêdawî dinêrim ez me dil radar û dûrbîne
Li min dengê te peyda bû li ser textê dilî nêzim

Ji dû dil birîndarim li dengê dil çi guhdarim
Bi baxan re xeberdarim ne rezvanim li ber rêzim

Di dêra xem de rihbanim di jînê de çi pêzanim
Meger hosta û hozanim bi rist û rêzik û xêzim

Were carek bihara dil bike xweş pirsîyara dil
Ji wan çavên te yara dil xem û derdê xwe dughêzim

Were ey nazik û şêrîn berî zengil bikî qêrîn
Vexun kasa meya zêrîn ji lêv xemr û ji dil mêze

Bizane şehsiwarê kurd Cigerxwîn bête meydanê
Çi hacet kurd bi Camî û bi Şîrazî û Tewrêzim

ŞEH Î RÊZANÊ EVÎNÊ

Wer da me bibênî şeh î rêzanê evînê
Zanî çiye daxwaz me ji vê hatin û dînê ?
Gazinde dikin can û ciger, gazî û qêrîn
Gilyê te dikin ey sebebê nal û girînê
Xencer te li dil xistiye ey xwînxwer û mêrkuj
Maçek ji du lêvên teye dermanê birînê
Îdî çiye naziî û ji sazê çi dixwazî ?
Wer guh bide carek tu li vê nal û enînê
Carek tu bi xwîne şeh î serdarê civana
Nama ji tera ko me nivîsîbû bi xwînê
Cana te divêtin bimirim zû were ba min
Ca ger te nebênim dimirim ez di nivînê
Têni me dizanim qedehek mey ji lebê sor
Ew dil me di parêzî ji vê sotin û tînê
Mizgîn ji mera hat ku şîrîn tête civanim
Min can û ciger dane li ber pê te şîrînê
Herçî ko binasî te bi dîdarî û rindî
Guh nadî bi carek li Xec û Zîn û şîrînê
Dest girtiye dergahê tene sed Mem û Ferhad
Bêzîne ji vê dewlet û vê saxî û jînê

ŞEV Û RO

Ta bi kengî tu dibê-na-bi delalî şev û ro ?
Dil bi vî rengî ji ber na-te binalî şev û ro ?
Meke bawer ko ji dûrî tu di bîra me nayê
Tu di bîra mede her dem û li balî şev û ro
Ez li kê meyze dikim zanibe ey padîşahim
Tu li ser textê dilî,min tu xeyalî şev û ro
Bi delalî tu dixwazî bikujî dil bi xwedê
Tu dizanî ko di dil de tu delalî şev û ro
Wer guh bide nayê? ca were govend û semayê
Wer guh tu li dil dêre her we di kalî şev û ro
Dinya bibî dijmin tev ji mera mûyekî nakin
Lewra ko di zanim ji mera her tu hevalî şev û ro
Tu ji lêvên xweyî şêrîn qedehek mey bide min
Ko binoşim ji peyalê bi helalî şev û ro
Wek siya bejna te em herdem cuda nabin ji hev
Ko ji min A bî çira na ji wiyalî şev û ro ?
Tu di dil da û dixwazî bikî yexme ji me dil
Ko me dil da te ji dil, ev çi celalî şev û ro ?
Ji Xwedê pir gunehê, ez nexweş û jar û reben
Dişikênî tu li min çavên xezalî şev û ro
Tu bi zanî çi dixwazî, kî dibê na ji tere ?
Ko ji min abî çira najî wiyalî şev û ro ?

ŞÊRÎN JI MIN XEYIDYE

Xeyda ji min xeyidye nizanim bo çi hew tê
Zanim ji ber diya wê ne ez diçim, ne ew tê

Şêrîn û pir delalê gewr û rind û şepalê
Me dil her dem li balê kengî bête me xew tê

Pîştî li min ceger pat bayê seba ji nû hat
Mizgîn da me rohilat vaye ji bo te kew tê

Lêv sor û bisk bi têle bi rewş û xeml û kêle
Wek mehîna kihêle ez dîme bê celew tê

Serî bi tac û sinbil gulî berdane ser mil
Geş kir bi ken gul û dil li hember min derew tê

Poz bilind û şirînê rû gewr û por zerînê
Rista me ya evînê li wê bejna bedew tê

Ristan jimir dibêjî şekir ji dev dirêjî
Ciger li min di pêjî jidil me nal û tew tê

Şal û mexmel ji kincê diran libê birincê
Şêrîn û gewr û qencê îdî hero diçew tê

Padîşeha hebûnê carek were tu rûnê
Seyda mekuj bi çûnê soza te bê derew tê

ŞÊRÎN ŞEKER DIRÊJÎ

Li sazê guh didêrim li gewheran dinêrim
Nikarim ez veşêrim Şêrîn şeker dirêjî
Zirave şox û şenge
Delale pir çelenge
Bi awiran pilinge
 Şêrîn şeker dirêjî
Gulçîçeka evînê
Ken şeker û şirînê
Daxwaz ewe ji jînê
 Şêrîn şeker dirêjî
Min dî ji wê de hatî
Wek rojê nûhilatî
Lêv şekerê nebatî
 Şêrîn şeker dirêjî
Çavên direş te kilda
Ebrû bijor ve hilda
Min kul neman di dil da
 Şêrîn şeker dirêjî
Carek ko hate ba min
Nazik destê xwe da min
Hingivîne giha min
 Şêrîn şeker dirêjî
Destê xwe danî ser mil
Bilbil gihaye sorgul
Îdî neman di dil kul
 Şêrîn şeker dirêjî

ŞÊRÎNÊ NÛ GIHAYÊ

Dilber çiqas delale
Bê hogir û hevale
Herdem me dil li bale
 Şêrînê nû gihayê
 Li ser min pir bihayê
 Rabe çaxa xewê ye
 Bê te xewa mi nayê
Şêrînê gewr û rindê
Lihev hatîtî, bilindê
Pêçî ji mûm û findê
 Şêrînê nû gihayê.....
Li nav baxan digerin
Li ber avan di herin
Li her tiştî di nerin
 Şêrînê nû gihayê.....
Geh em diçin ser çema
Geh em diçin sînema
Di her kêlîk û dema
 Şêrînê nû gihayê.....
Were şêrîn leba min
Xeman mexwe seba min
Were rûne li ba min
 Şêrînê nû gihayê.....
Ciwane tîr û kate
Lêv şekirê nebate
Dixwazim bême ba te
 Şêrînê nû gihayê.....

Were carek ji rêve
 Maçek bide ji lêva
 Bide min herdû sêva
 Şêrînê nû gihayê.....
 Ken şekerê şêrînê
 Lêv kaniya evînê
 Daxwaz emin di jînê
 Şêrînê nû gihayê.....
 Giran meke serê xwe
 Li kolê her derê xwe
 Bide carek berê xwe
 Şêrînê nû gihayê.....
 Sîng bexçeyê zenarê
 Dev kaniya Hesarê
 Şerbet me jê vexwarê
 Şêrînê nû gihayê.....
 Cigerxwîn wer dibêjî
 Van gewheran dirêjî
 Hêvî heye wî hêjî
 Şêrînê nû gihayê.....
 Libê, tu jêre bêje
 Şekir ji dev bi rêje
 Ev rojî û nimêje
 Şêrînê nû gihayê
 Li ser min pir bihayê
 Rabe dema xewê ye
 Bê te xewa mi nayê

TU ZANÎ MA ÇI DERMANE

Ji dîdara perî rengê
Birû heyvê, gulî şengê
Enî gewrê wekî pengê

Dinalim ez wekî çengê
Bi qîr û nal û giryanim
Tu zanî maçe dermanim
Li ser çavên me bê xanim

Bibosim ez lebê lala
Ji wan lêvan binoşim ez
Meke bawer li hoşim ez
Birîndar û nexoşim ez
Seranser dil bi coşim ez

Xerabat û perîşanim
Dizanî ma çî dermanim
Li ser çavên me bê xanim

Bi bosim ez lebê lala
Perîşanim di vê bendê
Ji derdê vê şekerxendê
Belek çavê, sipî zendê
Disojim ez wekî findê

Li dîdara te perwanim
Tu zanî maçe dermanim
Li ser çavên me bê xanim

Bi bosim ez lebê lala
Bi dîdare xwe ez kuştim
Şikandin tev mil û piştim

Ji wan tîran ku dil miştîm
Seranser dil nexweş hiştîm
Di qeyd û bend û zindanim
Dizanî ma çi dermanim
Li ser çavên me bê xanim
Bi bosim ez lebê lala

VEXWE DINYA GELEK XWEŞE

Vexwe dinya gelek xweşe
Heyva li hember rû geşe
Peyxam ji dil re xweş didin
Dê m û leb û çavên reşe
 Vexwe vexwe yarê vexwe
 Vexwe dinya gelek xweşe
Vexwe da em ser xweş bibin
Dil her wekû ateş bibin
Devliken û rûgeş bibin
Heta ko em bê hiş bibin
 Vexwe,vexwe yarê vexwe
 Vexwe dinya gelek xweşe
Vexwe dinya lê hêjaye
Gelek xweşe, pir bihaye
Jîna me tiştik tê nema
Guh nadim ez derd û xema
 Vexwe,vexwe yarê vexwe
 Vexwe dinya gelek xweşe
Vexwe yarê îşev şeve
Şûşe danîn tevlî heve
Ez ramîsim çavên belek
Dê mên gulî, lêv û deve
 Vexwe,vexwe yarê vexwe
 Vexwe dinya gelek xweşe
Vexwe dinya tev a mine
Yara miltenişt a mine
Gewr û rinde poz bilinde

Zerya gunde, dev li kene
Vexwe,vexwe yarê vexwe
Vexwe dinya gelek xweşe
Vexwe têde xweşî heye
Vexwe ev dem dema me ye
Ev dar û ber, ev av û tav
Hemî rewşa min û te ye
Vexwe,vexwe yarê vexwe
Vexwe dinya gelek xweşe
Vexwe îşev ez û tine
Şev reş bûye kesek tine
Tu a minî, ez ê te me
Dost û yarin, dil girtine
Vexwe,vexwe yarê vexwe
Vexwe dinya gelek xweşe

XENCER BI DESTE TÊ DIL

Yara ku dêm ji sorgul
Reşmar çivîne ser mil
Xencer bi deste tê dil

Çibkin:-gilî û gazin ?

Ebrû li min şikandin
Bisk û kezî hejandin
Dema destê xwe hilda

Xurmîne zêr û bazin
Sîh sale min li ser hev
Vexwarî şerbeta dev
Geh, geh, bi roj, û geh, şev
Di vê rê serfîrazin

Padîşeha evînê
Ken şeker û şîrînê
Xweş kir devê birînê

Em dilxweş û bi nazin
Perwana agirin em
Dijmin ji hev birin em
Pir ji hev dûr kirin em

Hêjî em hev dixwazin
Padîşah û emîrê
Raste me tînî bîrê
Dewlemend û bilindin

Em Mehmûd û Eyazîn
Bextê me wek du biskên
Wê pir reş û perîşan
Çawa bi dil xwedî kim

Dijmin di ber de razin ?

LEBXUNCE

Lebxunce û dêmsorgul û ebrû te ji nûnê
Ma dê çi bibî ger tu werî qasekê rûnê

Sîng, sîng û lebaleb bi hevaxoşî bibin em
Sêv û gul û maçan bidizin em ji hebûnê

Cana tu bi dînê vedijênî dilê xemnak
Zînhar tu neçî, dê bikujî min tu biçûnê

Dil jar û birîndare meger bê me bibênî
Dawa xwe tu hilde xwe biparêze ji xwînê

Maçek ji du lêvan bide seyda û du sêvan
Piştî ko mir û çû megirî qet meçe şûnê

Ev bûn û nebûn herdû li cem dilberê yek so
Mala me xerabkirye bi vê bûn û nebûnê

Çavên me di rêjin hêstirê xwînîn ko dibênim
Lê ew guliyên reng zer û zêrîn vedihûnê

Seydayê Cigerxwîne di nalî wekû hayê
Sotaye ji dil her wekû êtûn û qelûnê

XANIM MEKUJ MISILMANIM

Şêrîkenê, şekerçenê, çi pîroze li gerdênê ?

Go:-Xaç

Lêvşîrînê, porzerînê, çi dermane bo birînê ?

Go:-Maç

Me ser bire ber xaç

Me jê sitand sed maç

Ji min vedan awir

Go:-Tu bûye gawir

Ev çi qîr û hew, hew

Bes tu bike lew, lew

Zêr û zeber, bûm, ketme ber, wê dilbera zêrîn kemer

Go:-Wax

Mej baxçeyê pîrxunçeyê çinîn du gul, xencer li dil

Da, Ax

Çima me ev zû kuşt ?

Di ber me de rûnişt

Wê ez kirim hembêz

Xwîn ji dilim bû rêz

Zor da girî, go tew

Heyfe ko me kuşt ew

Maçek ji dêv, vêra du sêv, danîn di nêva dest û lêv

Go:-Ha

Ew surperî, da min berî, min go:-zerî ka zû werî

ka, ka

Dema ko da min maç

Enî kete ser xaç

Biken me go:-Xanim

Mekuj misilmanim

Biken me go:-xanim
 Mekuj misilmanim
 Bi min kenî mêkew
 Go:- me tirse, hew, hew
 Peyman çiye, aman çiye, derman çiye ferman çiye ?
 Go:- ez
 Rûnin bi hev re em bi şev, maçan ji dev, em bidne hev
 Bê gez
 Ez rakirim ser xwe
 Zû kişandim ber xwe
 Me ew xeml û ew xêz
 Hemî kirin hembêz
 Me ew dêmên qelew
 Gez kir, wê go:- tew, tew ...
 Destên me girt û rakirin, carek bi nav bexça birin
 Şev reş
 Çem di xuşîn, em serxweşîn, biskan li rû kir baweşîn
 Oxwes
 Em hev digerênin, hilma hev dikşênin
 Bûne wek Mem û Zîn, gelek xweşe ev jîn
 Herdû bi ken, ez, ew
 Ox, çend xweşe em şew ?!!!!..

XEYDA

Li seyda ger di pirsî can qelabendê Siweyda ye
Ji min carek mexeyde da nebêjim ko tu xeyda ye

Mebîne serxweş û dînim bi qîr û ah û nalînim
Ji wan lêvê şîrîn îro ji seyda re te mey da ye

Ji dil gazin meke qurban ko her dem ah û kovane
Çima gazin bikî cana bi destê xo te key da ye

Di piştî ko te dil kuştî ji nû tê serxweşî xanim
Ji lêva şerbeta sêva didî seyda çi feyda ye ?

Te laş pembû sipî nerme ji lêvên te gulan şerme
Birû xwar û şikestî wek heyîva cejn û eyda ye

Gelo zanî ko ev êş û birîn û malewêranî
Ji herdû çav û herdû dêm û herdû lêvên te peyda ye

Hemîkes dilbijê wê bejn û bala wek neya avî
Tenê ê ko perîşan û Ciger Xwîn maye seyda ye

Ji roja ko me dil dayê me can da destê zîbayê
Cigerxwîn daye nav davan di benda zilf û qeyda ye

XWEDÊWO WÊ BI PARÊZ

Li min bişkin du çavên fitneengêz
Bihara dil were em bibne hembêz
Ji wan dêmê gulî maçek bidî min
Binoşim şerbeta lêvên şekerrêz
Were rûne bi şahî, padîşahî
Li bin destê te bin heta bi Tewrêz
Ji bustanî ciwanî ber bidî min
Bere bişkin li min rojî û parêz
Li ser masê were rûnin bi şahî
Li te cam û şerab û her li min mêz
Eger carek li min pirsê biki, ez
Birîndarim ji çavên mest û pir hêz
Dixwazî min bi parêzî ji derdan ?
Bi qurbana te bim carek were nêz
Bi wan destên sipî mizde birînim
Bere seyda wilo nemrî were têz
Sipîdê ger bixwazî bête ser min
Li ber pête ser û çavan dikim rêz
Çiqa rind û ciwane nazika min !
Ji çavan ey Xwedêwo wê bi parêz
Ji derdê te ciger xwîne dinalî
Li ser bejna te çêkirne wî ev xêz

XUNCE LEB

Ferda xwe tu rake ku qiyamet li me rabî
Îran bi reşîne, ku ciger lerz û ta bî
Bîskan bike dûpişk û kezî her wekû ejder
Zencîrhejarî ji milim bê te venabî
Carek bi kenê xweş, bike dinya bibî gulşen
Cama lebê lala, bide serxweş û şa bî
Ger xuncelebê bade bidî destê minê jar
Çibkim ji şerabê, xem û tabê li gula bî
Sermaye-ê jîna me hemî, çend şev û rojin
Qurbanê te bim, ew jî bera tev ji te ra bî
Her çî ji lebê sor qedehek sade vexwarî
Ew padîşahê jîne meger jar û geda bî
Ê ser ne birî ber derê meyxane, çî zanî ?
Ê destê bi destê te bî ba dijminê xwa bî
Cana, were destê xwe bide destê me carek
Min can bere her girtîyê wan zulfê du ta bî
Ger carekê dilber bi kevî kolegeha min
Hawîr di bî gulşen, û bi xwe birc û sera bî
Ev tac û sera wer ji me ra tev bibe dijmin
Çibkim ji cîhanê, tenê şêrîn ji me ra bî ?

YAR HOGIRÎ ME BÛ YE

Di xwazim bême ba te, di jmin me xweş di bêni
Di şewitim seba te di agirê nehîni
Hawîr dîkin temaşê birhan dibin bi jor de
Bû tiqtiqa kenê wan porsîpiyên mehîni
Awir vedan me pîrê ciwanî tête birê
Nema karî xwe bigrî lewlew dikî bi dînî
Civat bi hev re tê coş çî asik û çî xergoş
Tev ciwanin di zanin dilgirtin û civînî
Jin tevde dilreva ne pût û lat û Xwedane
Tenê tu dil di sojî bi pêt û ar û tînî
Ji naz û gewr û rinda ji van bejin bilinda
Tu hogirî me bû ye seglawîyek bi zînî
Gazindeya ji min kî bikî nezan û kore
Çendan ko feylesûf bî ew nizanî evînî
Kesê dilber nedîtî nizanî ka çilo ye
Belexşanê ji dêman paxil sipî û çînî
Zêr û cewahir û dir bi ser singê de cengin
Memik sêv û du lêvin şêrîn û hinguvînî
Seyda di xwazî bêjî lê pêre bêje amin
Xwezî carek diyarî dilber ji mir bi şînî
Da ez li ber xwe deynim, ji dûrve lê binêrî
Cama leban bi noşim pê xweş bikim xurînî

ZÎBAYÊ

Şerab û şerbeta sêva, ji lêvên erxewanî da
 Bi wan destê sipî dilber, bi cama zêrveşanî da
 Bilind bûme ji ber wê ve, vexwarî şerbeta lêva
 Me maçek jê sitandî lê bi naz û dilgirani da
 Me dest avête zîbayê, çivek da xwe wekû bayê
 Sivik da bersiva dayê, bi naz û mehresanî da
 Bi nazdarî bi şîranî, ji cem min çû giha banî
 Ji min re yek qedeh anî, delalê şehrebanî da
 Li pêşber min kete kursî, evîna dil ji min pirsî
 Go: Seyda qey tu natirsî, me bersiv pehlewani da
 Ji bo vê rewş û dîdarê, ji bo çavên te xûnxwarê
 Me jîna pir ciwan û xweş, di hengama ciwanî da
 Şevan pêde şivanim ez li ber der dergevanim ez
 Bihayê vê, li dil tîrek, ji wan birhê kevanî da
 Tu dil hişkî, tu dijewarî, tu guh nadî me xemxwarî
 Heta kengî bimênim ez di rewşa dergevanî da ?
 Go: Ev raste, tu seyda ye, dilê xemgîn te key da ye
 Te mal û can û dil da ne, belê wek Berdeşanî da
 Bihayê wan şevên tarî, evîndarî û xemxwarî
 Ji seyda re du sêvên sor, diyarî û nîşanî da
 Kirim hembêz şehînşahê, perîrengê birû mahê
 Birûska hêvîyan da dil, ji taca Erdewanî da
 Ji lew seyda evîndare, di ristê de pesindare
 Gelek pesnê xweş û şêrîn, gelo ma kî nizanî, da.

CIHÊ XWENDINA MIN

Were saqîya mey ji ava tirî
Dilê min bi carek ji heznê derî

Bide min ji cama xweya qurmizî
Şeraba şirîna, ji ava rezî

Keremke werîne, bi Urfa dinê
Binoşim, bibêjim cihê xwendinê

Ji ez şiyar bûme ko nagihan
Ji gundê: Hesarê, ku çûme Sînan

Li wir çend riwên min ku bûne temam
Ji wê ez ku çûm, der: Elîparê mam

Ji wir ez ku rabûm û çûm Dêrikê
Li wir mame heta giha salekê

Ji wê ez ku rabûm nema min sebir
Li hicra: ewêna, cihê xo me kir

Ji wir ez ku rabûm, di nîvê şevê
Qevistim, qelistim, li: Şêxyûsivê

Ji wir ez ku rabûm û çûme Sînan
Ji wê ez veçûm dêrikê bêgoman

Li wir mame heta ku bûye sibat

Ji wir çûme Amûde-bûka welat

Di peyve me Kercewsê xweş kir mekan
Vegêrame Amûde,ez nagihan

Ji wir ez ku çûme Yewancix deha
Vegêra me Dêrik,eve munteha

Vegêra me Amûde-ya nav kebîr
Ji wê min cihê xwe kire:Tilşe-îr

Ji wir çûme Şaxê li ber kohê Cûd
Ji wir hatime Tilşe-îra xwe zûd

Ji wir çûme Bîrêjê,hinda Sefîn
Ji wir çûme Ajgê,me sorgul çinîn

Di peyve li Siktanê,pêlek dimam
Ji wir çûm Qelesincê mahek تمام

Ji wir çûme Tutmê,du,sê rojekan
Ji wir çûm Gelale,li nav balekan

Ji wir çûme Îran,û hatim Xelan
Heta ko qeşa û seqem tev helan

Ji wê min dema ko sivik daye rê
Cihê xo me kir Tilşe-îra berê

Ji wir ez ku rabûm û xatir me xwest

Kemer min li Amûde, îdî di best

Li wir xwendîye min heta muxteser
Berê xo me da Senceqê bê mefer

Li wir min dixwendî heta çû bihar
Vegêrame Amûde, ey xwendewar

Li wir mame heta giham intîha
Ku seydayê min çûye mam bêbiha

Me hêvî heye ko Xwedayê, mezin
Min û dê û bav û seydayê min

Verêkî bihiştê digel ewlîya
Şefî-ê me bit xatemê Enbîya

SEBEBÊ ÇÊKIRINA RISTÊ MIN

Dil vegêraye ji nezma xweş luxat
Hate ser nezmaku' sê car faîlat
Wextê min di qewmê kurdî pir delal
Ew di nêv ehlê cihan de bê heval
Ba sexawet, ba dîyanet, ba hiner
Min li goşê lewhê qelbim kir xeter
Ko beyankim esl û ewsafên di wan
Milk û hikm û padîşah û hem ziman
Der belaxetgahê çûme pêşî ye
Da nebêjin: Qewmê kurdî wehşî ye
Bê cefa û bê tekelif min nezim
Wer di kêşa, hatî qenc û muntezim
Hêvîdarim ez ji ehlê marîfet
Ko bigêrin der cihanê in luxet
Ez dizanim ehlê çend esrên berê
Bê te-esib guh neda ne vê dirê
Lê di îro de li her kes lazime
Ger geda û ger mela û hakime
Ew bi bêjin şî-ir û xweşxwanên şîrîn
Da bibin em serbilindê der zemîn
Hêvîdarim zêde ez ehlê kemal
Ko nedin derdê derûn ber ihtîmal

Hem ji bona min di-a, kin her timî
Hem ji bona mîletê kurdî hemî
Vê ji yaran hêvî sed carî dikim
Zêde sed şukrî ji heqbarî dikim
Ko hezar û sêsed û hem çil û heşt, koçîye
Bû ji Mûsayê Hesarî ev nivîşt.

Awirek:

Ev herdû ristên dawî ji Dîwana mina kevna-
re ne, ko min nedixwest wê çap bikim. Herwe-
kû ev ristên ha, di sala 1348-1925 ê de ha-
tine çekirin, lê ji ber ko gelek gotinên
biyanî têde hebûn, û heta awira min jî hati-
ye guhertin, min nexwest wê Dîwanê çap biki-
m, lê destnivîsî li nik min peyda dibî.

FEHRESTE

Birê I

Kîme ez?	9
Bête hêçim welat	17
Banga sibê	19
Bextreşîya Kurd	21
Bere bihar bi xêr bê	24
Çardehê temûz	25
Di qeyd û bendan ranazim	26
Di vê rê de Siyamendim	27
Direvim	28
Ev ji me tê hew	29
Em kurdê çiyane	32
Em azadîxwazîn	33
Em evîn	34
Here ? here	35
Xwe kar bikin ji bo şer	37
Kurdistan	38
Xortnê rabîn herin ceng	40
Naxwazim bindestî	42
Milet ji dijmin meztire	43
Rî dibî bost ? dijmin nabî dost	44
Welatê min	45
Leşkerim	46
Mela rabe	48
Nizanim ez nizanîm	50
Partîme	54
Peymana Bexda	56
Partîzanim	59
Pîra mirov xwer	61
Sersala sala 1959	69
Sala 1959	72
Şorîş	75
Şorîşim Azadîxwazim	79
Wekhevî	82
Zencîr ji gerdenim şikest	84
Şîna Seîd Elçî	95

Şîna Bêkes	I00
Xabûrê	I01
Diya Keyo	I02
Keşa Kurd	I03
Bersiva Nayifê Heso	I04
Ez û yarê	I06
Lorî	I07
Gula Rojhilatim	I09
Bi pîrî ez giham ava heyatê	I10
Ciwani	I11
Kurd û Felestîn	I12
Çûna Şam	I14
 Birê II	

Awirek li jînê	I19
Begim here here	I24
Cejne	I25
Çûna mehrecanê	I26
Em ji rê dernakevin	I27
Destê te maş nakim	I28
Em şer naxwazin	I29
Ey Karker bibin yek	I35
Em ji nû berjor di çin	I37
Ey qata perîşan	I38
Haydê gili meke	I40
Hey Pale	I42
Ji hevalekê re	I44
Karker	I47
Ka mirovên baş	I49
Lehiya sor	I51
Layka çûye jor	I56
Mehrecan	I59
Marşa Sewrê	I61
Marşa Hastî	I62
Marşa Cotkaran	I63
Marşa xortên Dîmuqrat	I65
Perçak tore	I67
Rencberê bi rûmet	I69
Xêr û Şer	I79
Xwendegêh	I85

Birê III

Nivîsarek bo yar	188
Agirê evîndarî	196
Bav Ecemê.....	197
Begler û Mirê.....	198
Bê Kesim.....	199
Bihara Dil.....	200
Bê Malê.....	202
Bi ronika rê xweş dikim.....	203
Bihara Dil.....	204
Ciwaniyê çi kare ?.....	205
Cejne.....	207
Cibrîlê evînê.....	209
Carek were ba min.....	210
Çep û Rast.....	211
Dinya li hev hatine.....	213
Dêmafîtab.....	215
Dinya pêlê evînim.....	217
Dil xerac.....	219
Di xwazî dil bi sojî.....	220
Dawîya peyalê.....	221
Dîsa birînê min vebûn.....	226
Dilgîrî.....	228
Dil ji min bir.....	229
Ev çi Dîmuqratî ye ?.....	235
Ez bê te nehînim.....	236
Ez di cejna dilberim.....	237
Ez û Yarê.....	238
Evînê.....	239
Evînê.....	240
Gulperî.....	241
Gul li hawîr geşbin.....	242
Hat û Çû.....	243
Heyve Ronê.....	245
Heyve Ronê.....	247
Heyve Ronê.....	248
Herdû Çav.....	249
Ji sazê dengê îlhamê.....	250
Kerê reş kelbeş divê.....	251
Keyxesriwa Evînê.....	252
Keleşim Ez.....	253

Lêv şîrîn	254
Li ber pête wekî axim	256
Lêv hingivê	257
Mest û heyranîm	258
Mizgîn	259
Mûm û findê hat	260
Min ser li ber wan dêm û xala ye	261
Mebê na	262
Me di bîra xwe werê	263
Nûrûze	265
Nivîsarek	267
Pîr xweşe	268
Pesnê yar	269
Padîşeha evînê	271
Rast û çep	274
Ronak û tarî	276
Roj ber bi ava diçî	277
Roj perestim	279
Rewşa evînê	280
Seyrangeh	282
Soza yar	283
Ser bi zêrê	284
Sebra dilê	285
Serxweşim	287
Şivanîm	290
Şeh û rêzanê evînê	291
Şev û ro	292
Şêrîn ji min xeyîdye	293
Şêrîn şeker dirêjî	294
Şêrînê nû gihayê	295
Tu zanî ma çi dermane	297
Vexwe dinya gelek xweşe	299
Xencer bi deste tê dil	301
Lebxunce	302
Xanîm mekuj misilmanîm	303
Keyda	305
Xwedêwo wê bi parêze	306
Xunce leb	307
Yar hogirî me bûye	308
Zîbayê	309
Cihê xwendina min	310
Sebelê çêkirina ristê min	313

BIHA : 10 L. L.